

GORIŠKA REGIJA

Povzetki intervjujev ter fokusne skupine s predstavniki podpornih institucij in visokotehnoloških podjetij v okviru aplikativnega projekta »Lokalna in regionalna razvojna jedra«

Intervju PI-1/GR

DATUM INTERVJUJA: 5.3.2009

TRAJANJE INTRVJUJA: 51 min 44 sek

I1: izpraševalec 1

I2: izpraševalec 2

R: respondent

I. Struktura/kultura in opis delovanja institucije:

I1: Kdo je dal pobudo za ustanovitev institucije? Kako poteka delo: individualno ali timsko oz. projektno?

R: Pobudo so dale občine pred 10-imi leti, tako da so tudi one ustanoviteljice. 6 občin, Gospodarska zbornica in Obrtna zbornica. To so naši ustanovitelji in tudi lastniki. Naše delo je v glavnem projektno delo, ker mi delamo skoraj izključno na projektih, ki so financirani s strani Evropske unije ali pa Ministrstva RS, delujemo interaktivno tudi z ostalimi inštitucijami, kot so univerze, tehnološki park, občine in javne inštitucije, zavodi podjetja. Sicer s podjetji sodelujemo šele v zadnjem obdobju, ker prej ni bilo možnosti sodelovanja v javno-zasebnem sektorju, sploh zakonodaje še ni bilo za tem področju.

I1: Kaj pa s tujimi inštitucijami sodelujete?

R: Tudi s tujimi sodelujemo, z njimi imamo več projektov; tudi na področju inovacij smo imeli en zelo velik projekt, poleg tega pa delamo na vseh ostalih področjih: turizem, gospodarstvo, kultura, okolje... Tu ni nekega specifičnega okvira, predvsem delujemo na

oseh, ki jih razpisuje EU, v vsakem letu ta poudari neke smeri razvoja. Ta trenutek so poudarjeni dve: energija in inovacije. Letos in v naslednjem obdobju bomo sodelovali predvsem na tem področju.

I1: Kaj pa vaše sodelovanje, je pozitivno...

R: Ja, sedaj tako je, če sodelovanja ni, ti projekta skoraj ne moreš prijaviti, ker je tu pogoj partnerstvo ali v okviru države, če pa gre za čezmejno sodelovanje pa je potrebno sodelovanje z ostalimi državami, oz. inštitucijami v ostalih državah.

I1: Kaj je poslanstvo vaše institucije? Katere vrednote so v ospredju?

R: Mi smo nek vmesni člen med lokalno skupnostjo in državo in EU, ker pri nas regij ni in opravljamo vlogo koordinatorja regijskega razvojnega programa, tako da smo tisti, ki izbiramo ideje in načrte projektov, ki jih imajo občine in jih potem prenašamo na državni nivo. Vsekakor moramo zasledovati lizbonsko pogodbo oz. načela, ki jih EU poudarja oz. podpira. Tu je gotovo trajnostni razvoj, naravni razvoj Evrope, velik poudarek je v zadnjem času na okolje, da bi imeli dovolj surovin za preživet tako na področju kmetijstva in energije, ki je sedaj najbolj problematična in ta del inovacij, kjer lahko Evropa doseže neko prednost pred ostalimi, ker cena delovne sile, je sigurno ne bo.

II. Inovativno okolje (pomen okolja, v katerem deluje podjetje/institucija za razvoj, inovativnost,...)

I1: Kakšen je pomen okolja za vašo institucijo?

R: Mi smo že simbolično nastanjeni v razvojnem okolju, v Primorskem tehnološkem parku in smo podporniki tudi tega parka in razvoja, tako za podjetja, ki delujejo v tem parku. Mi največ ljudem pomagamo pri prijavi na razpise, kjer gre za razvoj, inovacije, za tehnološko opremo, ker pri nas je pot nekoga, ki je inovator ali nekega podjetja, kar precej zapletena oz. zakonodaja še ni urejena (npr. na področju zaščite patentov, do tega da vemo, da so inovatorji neke specifične osebe, ki težko izdajo svoj izum in ga morajo

spraviti po nekih tirnicah, da ga unovčijo in mi pomagamo s prijavi na različne razpise in s kapitalom, ki ga dobijo pri razpisih, da pridejo do tržnega razpisa... Ker, če ti inovacije ne spraviš na trg, je brez veze...

I1: Kaj vi pojmuje kot inovativno okolje? Je vaše okolje inovativno?

R: Ja, naše okolje je inovativno, mi imamo največ programov in projektov povezanih z okoljem, ker inovacija ni samo strogo tehnična stvar. Inovacije so tudi v turizmu, okolju, kulturi, povsod. Mi poskušamo ta inovacijski duh, ki obstaja v tem okolju, mi imamo 26 podjetji tukaj noter, ki so večinoma inovacijska, s pomočjo načrtov ki jim jih naredimo, da zlezejo z inkubacije ven, da ustanovijo svojo firmo, da poslujejo na trgu, ker na začetku nimajo kapitala, imajo pa idejo. Treba je dobiti način, da oni svojo idejo spravijo v prakso.

I1: Kakšno vlogo ima po vašem povezanost oz. bližina inštitutov in akademskega okolja za razvoj inovativnosti? Je to najbolj pomembno? Ali gre bolj za koncentracijo kreativnih, nekonvencionalnih ljudi?

R: Navadno je v teh inštitutih in univerzah neko jedro inovacij, ker sedaj govorimo o inovacijah na raziskovalnem področju od biotehnologij do področjih kjer je težko, da bo nek posameznik brez nekega 'suporta' ali univerza ali raziskovalnih inštitutov pogruntal. Večja kot je koncentracija univerz in inštitutov, večja je možnost, da pride do nekega preboja. To ni samo institucionalno ali privatno, to je povezano s podjetji. Največji problem podjetji pri nas je, da so imela svoje razvojne inštitute in so v obdobju ekonomskih sprememb propadli. Po koncu socializma so ti odpadli, kar je škoda, tu je bilo veliko znanja, ljudi... to je razpadlo, naredili so sicer neke manjše firme, toda to nekaj časa gre potem pa... Če ni neke koncentracije znanja in denarja, potem je težje. Ampak z združevanjem, mi smo s Sincrotronom iz Trsta delali, bližina teh inštitutov veliko pomaga.

I1: Torej je pomembna velikost okolja ali gre za mesto ali podeželje?

R: Ja, sigurno.

I1: Kdo so po vašem inovativni akterji v regiji/v vašem okolju? Kaj jih določa/glavne značilnosti/karakteristike?

R: Te akterje bi bilo potreba razdeliti na več področji. Pri nas je recimo gotovo veliko inovatorjev med obrtniki ampak tu gre za majhne stvari, ki na trgu navadno ne naredijo revolucije. Potem so pa podjetniki, ki imajo na nekem področju precej razvojnih inštitutov npr. Hidria, Iskra, mi smo sedaj prijavil projekt INPRIME, ki gre tudi v to smer. Tretje pa je Univerza, ki smo jo ustanovili, ta naj bi bila namenjena tudi raziskovalni dejavnosti, ne samo pedagoški. Največkrat je problem povezava med univerzo in podjetji, kako znanje in inovacije same spraviti v prakso... In ta povezava je zelo pomembna. Pri nas so bile univerze velikokrat odtujene od industrije, gospodarstva, mislim, da je sedaj v zadnjem obdobju drugače, da se to znanje prenaša ne samo direktno preko diplomirancev, ampak tudi neposredno z znanjem na univerzah...

I1: Kako vaša institucija pripomore k nastajanju inovativnih skupin? Kdo daje pobudo?

R: Te skupine jih tudi mi stimuliramo s tem, da imajo nekateri razpisi pogoj, da se združi nekaj inovatorjev in samo, če so združeni dobijo sredstva in mi potem spodbujamo združevanje akterjev, jim naredimo poslovne načrte, mislim, da jih je sedaj 22 v pripravi za vključitev v tehnološki park, kjer bodo dobili tudi prva zakonska sredstva in s tem, da stimulirano prijavo na te razpise, da postanejo inovacijska podjetja.

I1: Kako so posamezniki ali skupine v instituciji povezane z neposrednim okoljem/drugimi podpornimi institucijami/podjetji?

R: Naši sodelavci, vedno ko pripravljajo projekt iščejo partnerje tako v raziskovalni sferi, kot v gospodarstvu in ta dva dela poskušamo povezati. Večinoma gre tukaj za mlade ljudi, ki imajo neke ideje, neko znanje in, ki želijo ustanoviti podjetje na podlagi ideje, ta del obvladamo mi. Jim ustanovimo podjetje, da se vključijo v tehnološki park, da dobijo prostore, da dobijo nekaj sredstev in potem začnejo. Sedaj ali splavajo ali ne, je to od njih odvisno. Je pa sedaj več možnosti za te inovatorje, začetnike, ker ti so bili prej samorastniki, niso bili povezani v neke sisteme.

I1: Kako ocenjujete zaposlovanje mladih (diplomantov, doktorandov) po končanem izobraževanju z vidika dotoka svežega in inovativnega znanja v podjetje/institucijo?

R: Tukaj mislim, da so mladi raziskovalci zelo dobra osnova za zaposlitev in za izkoristit znanje, ki so ga pridobili na fakultetah, ker če si pridobiš samo znanje da ga ne v praksi uporabiš ali ti izgine ali nisi dosegel tistega, za kar si se učil, zato ta povezava MR (mi jih imamo 3 zaposlene, mislim da se jih vsako leto razpiše 6 ali 7) je tudi povezava med univerzo, podjetjem in nami, neko podporno institucijo. Kasneje je večina teh končala v kakšnih podjetjih kot raziskovalci, ker večina jih more doktorirati v teh letih in ravno ta povezava bi morala biti še bolj poudarjena. Prehod študentov v podjetja sama. Ker nekdo, ki je študiral, če nadgradi delo v nekem inštitutu, je fajn da gre v podjetje, da se to znanje ne vrtil v krogu.

I1: Ali menite, da podporna okolja pospešujejo nastanek novih podjetij? Zakaj? Kako?

R: Ja, vsekakor, več podpornih inštitucij kot je in bolj kot so povezane, več je prilike, da podjetja uspejo, ker s povezovanjem okolja, ki nudi ustrezne pogoje za delo, ki tem inštitucijam nudi ustrezne finančne spodbude, je bolje kot če tega ni. Zato se mi trudimo z univerzo. Sedaj država jih podpira ko so v inkubacijski dobi in to je dobro, da ne izgubijo volje, ker takrat je garažna firma, potem pa splavajo, saj jih je veliko nastalo na tak način... Okolje v katerem ti ljudje delujejo, je zelo pomembno, če stimuliraš te ljudi, če jih pravilno usmerjaš jim pomagaš, če jim nudiš olajšave, saj jasno je tudi da se tisti, ki so dobri selijo, ali če so bolje plačani ali če imajo kakšne boljše pogoje za delo in za ustvarjanje...

I1: Imate kakšne konkretne primere/izkušnje na tem področju, ki bi jih lahko izpostavili?

R: Ja, en primer je kot sem že rekel ti mladi raziskovalci, ki so trenutno zaposleni pri nas, ki so v tem sklopu, ki ga ministrstvo vsako leto razpisuje, drugi pomemben primer je recimo štipendijska shema, kjer so mladi, ki študirajo predvsem tehnične poklice, in so stimulirani predvsem, da čim prej doštudirajo in so zato podprti s strani države, občin in

podjetji... Potem so pa mednarodne izmenjave, mladim poskušamo omogočiti, da gredo ven npr. Erasmus, Galileo, ki spodbujajo izobraževanje mladih v tujini, ker jim je občina to omogočila. Kar veliko je takih, ki se za to odločajo.

III. Komunikacijski procesi znotraj institucije

I1: S kom največ komunicirate?

R: Z zainteresirano javnostjo, mi poskušamo čim več sebe oglaševati, da smo mi podporna institucija, ki nudi gospodarstvu in ostalim, možnosti, da pridejo do dodatnih sredstev, virov ki so iz naše države in EU. Poleg tega komuniciramo tudi z občinami in vsemi tistimi, ki so naši podporni člani in univerzami, ker pri vseh projektih je pomembno, da je prisotna neka univerza... Teh projektov je veliko in tudi povezav je veliko.

I1: Prihaja do izmenjave mnenj? Kako pogosto?

R: Seveda prihaja, mi imamo veliko javnih tribun kjer prihaja do izmenjave izkušenj. Pri vsakem projektu skoraj je nekaj dobrih praks s tujino... to je skoraj obvezno pri vsakem projektu. Ko pridejo tujci prinesejo nekaj novega...

I1: Katere so najpogostejše / najpomembnejše oblike komunikacije? Formalna /neformalna komunikacija – katere je več?

R: Velikokrat oboje, ker do nas pridejo ljudje, kot do institucije ki naj bi jim pomagala pri razvoju, pri pridobivanju sredstev... Potem so formalne z različnimi delavnicami, oglaševanjem, preko maliov, mi imamo bazo 800 mailov, kjer dnevno posredujemo vse informacije o razpisih in ta feed back je kar dober, zadnjič smo imeli na občini in ta odziv je bil kar dober, prišlo je 300 ljudi, se kar zanimajo za te nove razpise.

I1: Kaj pa komunikacija med zaposlenimi?

R: Med zaposlenimi pa vedno naredimo en tim, ker pri projektih sodeluje več ljudi in ta tim potem nadzoruje svoj projekt.

I1: Katerim oblikam pripisuje večji pomen?

R: Dostikrat je neformalna boljša bolj človeška, ker k nam se obračajo ljudje, ki nimajo dovolj informacij, po formalni plati dobijo informacijo ampak jo je potem treba prenesti na nivo teh ljudi. Nekateri so mladi in neizkušeni in ne vejo kam bi se obrnili, potem so to ljudje brez ekonomskih veščin npr. kmeti. Medtem, ko ti projekti velikokrat zahtevajo taka znanja, ki jih človek nima in potem v tej obliki neformalnega komuniciranja ugotovimo, kaj nek posameznik, podjetje ali raziskovalec potrebuje in mu to potem pomagamo dobiti nekoga, ki ima neka določena znanja.

I1: Pomen neformalne komunikacije in druženja tudi izven institucije za pretok znanja in informacij?

R: Velikokrat se rodijo neformalni pogovori, prinesejo kakšno idejo za izboljšavo. Normalno je danes že vse tako prepredeno s komunikacijskimi sredstvi in to ni problematično, vsak danes dobi informacijo še jo hoče, je pa potem to problem, kako informacijo sprejme in kako se na podlagi informacije znajde, ker velikokrat je informacij preveč.

I1: Pomen informacijsko-komunikacijske tehnologije – IKT (virtualne skupnosti)?

R: To je pomembno, ta komunikacija je dobra predvsem ta neformalna druženja saj je tam težko skriti informacijo. Predvsem pri razvoju je problem, če ne sodeluješ z večimi, ne moreš neke stvari narediti.

I1: Ali menite, da je za skupno učenje in pretok znanja ustrežnejše, če imamo pogoste stike z ljudmi, ki jih ne poznamo dobro, ali je boljše imeti stike z ljudmi, ki jih poznamo in se z njimi pogosto srečujemo?

R: Sigurno z ljudmi, ki je ne poznamo dobro, ker s tistimi ki se poznamo dobro smo malo omejeni, ker vemo kaj eden razmišlja in se vrtimo v istem krogu. Normalno je tudi, da mi

poskušamo s čim več ljudmi sodelovati, ker s tem razširimo krog idej in ti ljudje potem prinesejo neko svežino in nov pogled na stvar.

IV. Komunikacija z drugimi relevantnimi institucijami/akterji (prenos znanja)

I1: S katerimi zunanjimi institucijami največ komunicirate, npr. stiki z univerzo, inštituti in drugimi podpornimi institucijami.

R: Mi ogromno komuniciramo z univerzami, inštituti, ministrstvi, ker tudi ta so tista, ki imajo svoj delež pri teh projektih, ker če jih ni, morajo podjetja dati delež denarja. Sodelujemo pa tudi z zunanjimi partnerji iz drugih držav, kar je po mojem pozitivno, ker so oni na določenih področjih bistveno boljši, tam lahko preneseš ukradeš kakšno idejo...

I1: Ali gre za redne/občasne stike/sodelovanje?

R: Redne.

I1: Ali gre tu za enosmeren/dvosmeren proces?

R: Dvosmeren, menjava mnenj na obeh straneh.

I1: Ali so izkušnje podjetja upoštevane v raziskovalnem in pedagoškem procesu na univerzi?

R: So. Jaz mislim, da damo neke smernice, da pride do uspeha na projektu. Mi smo na nekaterih projektih objavljali slovenske izkušnje, ki jih imamo na tem področju sodelovanja z univerzami, razvojnimi institucijami. Imeli smo nek projekt, ki je bil namenjen temu, da se pogleda kakšne so oblike delovanja v posameznih državah, da bi prenesli dobre prakse k nam in mi tja, npr. kako vzpodbujajo v Italiji inovatorje, v Nemčiji, na Češkem.,... vsaka država ima nek pristop in če je komunikacija močna, lahko dobiš nek pristop kako to spodbujati. Dobro, saj tehnološki park, inkubatorji, rizični skladi... to so stvari, ki so več ali manj že znane ampak vsak ima neko variacijo, ki je dobra, da jo lahko tudi ti uvedeš.

I1: Ali lahko navedete primere sodelovanja z različnimi institucijami in posamezniki iz akademske sfere/podjetji?

R: Ja, konkretno smo sodelovali s INPRIMO in so naši kolegi peljali to naprej in se je rodil projekt, ki je namenjen izboljšanju porabe energije, to je projekt ki je vreden 10 mio EUR. Potem smo imeli en projekt EVROPIRS mednarodni, ki je bil namenjen oblikam vzpodbujanja inovatorstev in tu smo predstavljali načine kako vzpodbujati te mlade. Naslednji primer s tehnološkim parkom, kjer poskušamo z njimi servisirati podjetja, ki so v parku, da bi ta dobila manj moči, da bi lahko izplavala in ustanovila prava podjetja.

I1: Koliko časa porabite za razgovore in debate? Kako rešujete probleme, ki izhajajo iz različnih metodoloških pristopov in praktičnih izkušenj?

R: To delovanje je vedno timsko, ko dobimo neko idejo, nek projekt nek problem za ga rešiti, potem seveda pristopimo najprej sami, imamo pa tudi zunanje sodelavce in inštitucije s katerimi sodelujemo, ker sami nismo vedno sposobni ponuditi nekomu neko rešitev. Ta komunikacija je dnevna, dokler se nek projekt ne izčisti je komunikacija bolj intenzivna, ko pa to steče projekt predamo koristniku...

I1: Je komunikacija večdimenzionalna ali je selektivna in osredotočena na reševanje določenega izoliranega problema?

R: Ljudje hočejo, da se problem reši takoj, niso pripravljeni na neke velike filozofije. Medtem, ko pri raziskovanjih je to bolj dolgotrajen primer, tega se zavedajo tudi tisti, ki tu delajo, da uspeh se ne doseže čez noč, da je treba vložiti veliko več časa, sredstev in da to traja kar precej, zato se poslužujemo medresorskega sodelovanja.

I1: Pomen interdisciplinarnosti? Kako se sporazumevajo ljudje različnih strok in ved? Kako poteka sporazumevanje in izmenjava med "teoretiki" in praktiki? Se oblikuje skupen jezik?

R: Dosti krat, kot da bi se gluhi pogovarjali. Saj največji problem je ta, da je velikokrat treba te ljudi, ki so tehnično močni in delujejo v nekem drugem okolju jeziku, potem spraviti s tistimi, ki bodo to administrativno uredili. Dostokrat je tako, da tisti, ki je zelo

uspešen na raziskovalnem področju, pade na drugem delu, ki je velikokrat birokratsko preveč zapleteno, zahtevno, okorno in ta komplikacija jih odvrne od tega in mi poskušamo te ljudi, ki so sposobni vključiti v ta proces, ki na koncu pripelje do izdelka, ki zahteva veliko potrpljenja, usklajevanja, dela... Ko dosežeš, da nekdo svojo idejo, znanje unovči, potem je uspeh zagotovljen. Zato je treba povezati več ljudi od finančnikov, tehnikov in tistih, ki imajo idejo v glavnih.

I1: Kdo usmerja debato o strokovnih rešitvah? Se debata dotika tudi širših vidikov (etičnih, okoljskih etc.)?

R: Vedno se dotika širših vidikov, ker tu sodelujejo ljudje, ki so širše razgledani, velikokrat so ideje povezane tudi s trajnostnim razvojem, ki ne pomeni samo golega razvoja, pa tudi neko vključitev v okolje. V teh primerih, je potrebno najti sožitje, saj so nekatere inovacije škodljive za okolje, človeka...

I1: Ali ste vključeni v več skupin ali pa menite, da je bolj koristno negovati stike samo z nekaj izbranimi ljudmi?

R: V več skupin, ker mi ko delamo mora biti več ljudi in partnerjev pri projektih, pa tudi več strok saj tudi samo ena stroka ne more česa narediti...

V. Lokalni in regionalni nivo

I1: Kako vidite svojo institucijo v razvojnem kontekstu kraja ali regije? Je povezana s podjetji?

R: Je povezana tudi z lokalno sfero občin, različnih institucij, trudimo se biti povezani z gospodarstvom, ker gospodarstvo je sedaj vse zasebno in je normalno da je interes velik in ti so naši dobri partnerji in tisti, ki našo dejavnost ženejo naprej.

I1: Ali lahko navedete konkreten primer, da je vaša institucija pomagala (posredno ali neposredno) pri ustanovitvi visokotehnološkega podjetja?

R: Mi smo pomagali skoraj vsem, ki delujejo v sklopu tehnološkega parka, nekaterim smo ustanavljali podjetja, ker mi tudi ustanavljamo podjetja, to je neka formalnost, ki za posameznika, ki se s tem nikoli ni ukvarjal zapletena. Podjetjem smo pomagali narediti poslovne načrte, pridobiti sredstva, veliko smo jim pomagali iskati evropske vire... Podjetja v okviru INPRIME, zasebniki, ki so vlagali v nakup visokotehnološke opreme, univerza v Novi Gorici... Tega je vsak dan ogromno.

I1: Ali se podjetja (predvsem VTP) povezujejo z drugimi podjetji v vaši bližini oz v okviru regije oz. Gospodarskega središča?

R: Slabo, ta povezava bi morala biti boljša saj dandanes na trgu brez tega ne preživiš. Sedaj zadnji projekti, ki smo jih delali so bolj usmerjeni na to, da če ni povezave med podjetji je težko delati. Premalo je povezave med računalniškimi podjetji...

I1: Imate stike z lokalnimi/regionalnimi predstavniki oblasti ter s predstavniki civilne družbe?

R: Praktično dnevno. Z občinami dnevno sodelujemo, ker so naši ustanovitelji. Z ministrstvi dnevno sodelujemo, ker so naši koristniki, sofinancerji in brez tega si ne moremo predstavljati, da bi sodelovali. Tudi zadnje čase se predstavniki civilne družbe precej vključujejo, ker je tudi Evropa dala velik poudarek na nevladne organizacije, ker se jih sedaj več upošteva.

I1: Koliko podjetij je vključenih v regionalne/področne podporne institucije kot so inkubatorji, razvojne agencije, tehnološki parki, razvojni projekti gospodarskih središč?

R: Mislim, da okoli 20% podjetji.

I1: Kako ocenjujete zmožnosti svoje regije za razvojni in inovativni preboj? Kje vidite prednosti in kje ovire?

R: Jaz vidim velike možnosti saj je kar nekaj podjetji in inštitutov, tudi naša univerza, ustvarila neko okolje, kjer je veliko ljudi, ki so oboroženi z denarjem. Seveda bo problem kako to spraviti v prakso. Jaz mislim, da je to okolje enakih možnosti, saj se je zadnje

čase ustanovilo veliko podjetji, ki so znani v svetovnem okolju (npr. Pipistrel v Ajdovščini in ostalih). Očitno je neka... je pa premalo sodelovanja, kjer bi se lahko posamezne inštitucije povezale in naredile skupen model razvoja.

I1: Ali menite, da je bil v zadnjih letih narejen napredek v smislu doseganja ciljev lizbonske strategije?

R: Mislim, da ja, ker je ta prepletenost inštitucij in drugače samega trajnostnega razvoja tako močna, da je težko da bi se stvar razbila. Cilj je, da bi bile povezave čim bolj trdne in s temi programi, ki jih je v zadnjih leti EU sprožila, da bi izenačila razvojno raven v Evropi, to bi bil velik dosežek. Če ne pride do migracije kar povzroči probleme. Fajn je, da se razvoj dvigne na raven, da se izenači, da ne pride do drugih problemov...

I1: Ali menite, da je v vaši regiji/lokaciji možna koncentracija kreativnih kadrov?

R: Možno, da jim premalo ponudimo, kader ki je dober se rad seli in išče primernejša okolja, ki so mu naklonjena. Tu pa je problem ponudbe, ki ni le finančna ampak je tudi okolje postalo pomanjkljivo ... Kultura, narava... S tem je gotovo lažje nekoga obdržati saj gre tja kjer mu ponudijo boljše pogoje. Škoda, ker pri nas imamo zanimivo kolje, kjer je lepo živeti a to ni dovolj.

I1: Kako ocenjujete potek črpanja sredstev iz Evropskih skladov v okviru Gospodarskih središč oz. razvojnih projektov teh središč?

R: Slabo! Saj že same številke kažejo na to, da nismo uspeli izčrpati sredstev, zamudili sicer nismo nič, ker navadno ima Evropa neko toleranco. Tu lahko še ulovimo zadnji vlak za leto 2007- 2012 je pa to postopek, ki je dolgotrajen, ki traja od prijave razpisa, do prijave projekta, evaluacije, izločanja... Projekt traja 3 leta ali še več in to je močno odvisno kdaj štartaš... To bi moralo biti iz enega centra biti nadzorovano... Primer turizma je, da so pokurili 50 mio in če bi jih bilo še 50 bi jih še toliko...

I1: Bi mogoče še kaj dodali...

R: Ne, zdi se mi fajn, da se taka raziskava dela, da bi dobili nove vzvode, kjer bi se dalo ta proces še izboljšati, ker mi ne naredimo analize, kje so segmenti, kje bi bilo treba

popraviti... Enako je s to krizo, morali bi narediti simulacijo ukrepov, ker samo butati denar, ne vemo kako bo...

I2: Mene samo še nekaj zanima pri zadnjem vprašanju. To ste z našo regijo mislili...

R: Ne na splošno Slovenijo, ker večina razpisov je državnih in regije tekmujejo katera bo boljša, odvisno kaj smo imeli. Ampak ti razpisi so usmerjeni, kamor je treba črpati, problem so razpisi ki so na področju privat podjetji, velika razlika je glede možnosti črpanja.... Na področju kmetijstva ostaja veliko denarja. Pomagati je treba tem ljudem priti do teh sredstev, ljudi je treba osvestiti, tu je velik problem. Treba bi bilo delati na pozitivnemu marketingu.

I2: Na katerem področju je bilo najbolje, se najbolj zanimajo?

R: Interes za tehnološko opremo... To je veliko podjetji dobilo, tudi turizem je bil uspešen, malo manj volje je na področju razvoja visokega šolstva, ker bi tu lahko dobili veliko več denarja, kjer bi lahko ustvarili bolj močno bazo... Lahko bi naredili raziskovalna središča...

I2: Kateri so pa manj atraktivni?

R: Podeželje je problematično npr. Banjška planota, ker ljudje niso zainteresirani...

I2: Se kaj dela..

R: Se dela ja, pri nas je problem konzorcialnega združevanja, ker pri nas konzorcij ni neka trdna oblika, tu je potreben kapital... Tu so Avstrijci mački, znajo združiti interese...

I2: Je to po vašem mnenju kulturno pogojeno...?

R: Je ja, mi smo individualisti, nevoščljivci...Mi smo bližje romanskim kot germanskim narodom. Pri Nemcih točno veš kaj bo, kaj moreš narediti, je profesionalnost...

I1 in I2: Dobro.... Hvala, da ste si vzeli čas...

Intervju PI-2/GR

DATUM INTERVJUJA: 5.3.2009

TRAJANJE INTRVJUJA: 31 min 39 sek

I: izpraševalec

R: respondent

I. Struktura/kultura in opis delovanja institucije:

I: Kdo je dal pobudo za ustanovitev institucije? Kako poteka delo: individualno ali timsko oz. projektno?

R: Pobudo za ustanovitev PI-2 je prišla s strani gospodarstva, podjetji, z namenom spodbujanja visokega šolstva na regijskem območju, potem se je tej pobudi pridružila še lokalna skupnost, tako da je to sedaj miks lokalne skupnosti, gospodarske zbornice in največjih in najbolj perspektivnih podjetji. To so ustanovitelji.... Delo poteka na podlagi »outsourcinga« več ali manj, tako da je to kot nek inkubator za visokošolske programe in ustanove, to pomeni da poteka bolj kot neka koordinacija. To poteka kot timsko delo, sicer pa je sama PI-2 majhna ustanova...

I: Kakšno je vaše sodelovanje z univerzitetnimi inkubatorji in drugimi podobnimi institucijami na univerzah ter z drugimi razvojnimi regionalnimi agencijami, podjetniškimi centri, Gospodarskimi središči v Sloveniji in v tujini?

R: Sodelovanje je zelo dobro, če gledamo univerzitetne inkubatorje, sodelujemo z univerzitetnim inkubatorjem Univerze na Primorskem, pri pripravi skupnih dogodkov. Potem so še druga razvojna jedra, tehnološki park, s katerimi smo član konzorcija, ki je namenjen razvoju tehnološkega parka z raziskovalno-izobraževalnimi vsebinami. Smo tudi partner z regionalnimi razvojnimi agencijami, tukaj sodelujemo precej na projektu INPRIME ter z vsemi visokošolskimi institucijami, ki želijo sodelovati z nami, s

podjetniki, ki imajo svoja razvojna jedra in inštitute. Tako, da predvsem preko strokovnega sveta PI-2 sodelujemo z razvojnimi jedri v podjetjih...

I: Kaj pa recimo s tujimi sodelavci?

R: S tujimi sodelujemo predvsem z našimi partnerji čez mejo, to je univerzitetni konzorcij iz Gorice, z njim prirejamo tudi skupne projekte, to sodelovanje je zelo dobro. Tudi širše sodelujemo z drugimi univerzami...

I: Kaj pa je poslanstvo vaše institucije?

R: Ja, poslanstvo je predvsem spodbujanje razvoja visokega šolstva na našem področju, v smislu podpore... Spodbujanje sodelovanja med posameznimi inštitucijami in da prisluhnemo potrebam in zahtevam, ki izhajajo iz te regije.

I: Katere vrednote pa bi izpostavili?

R: Prav vrednota sodelovanje, partnerski odnos, ki jo na vse načine poskušamo promovirati in uveljavljati, druga pa je vrednota znanja iz katere izhaja tudi naše poslanstvo.

II. Inovativno okolje (pomen okolja, v katerem deluje podjetje/institucija za razvoj, inovativnost,...)

I: Kaj pojmuje kot inovativno okolje?

R: To je predvsem tisto okolje, ki razume pomen inovativnosti, da omogoča razvoj nekih inovativnih idej, ni nujno da je v tem okolju že sedaj neka kritična masa inovativnih aktivnosti, ampak da okolje omogoča razvoj takih aktivnosti.

I: Kakšno vlogo ima po vašem povezanost oz. bližina inštitutov in akademskega okolja za razvoj inovativnosti? Je to najbolj pomembno? Ali gre bolj za koncentracijo kreativnih, nekonvencionalnih ljudi?

R: Če izhajam iz tega, kaj je zame inovativno okolje, da je to neka možnost za razvoj inovativnih idej, mislim, da je pomembna prisotnost institucij, ki omogoča da se nekatere inovativne ideje tudi realizirajo, hkrati te inštitucije privabljajo ljudi, ki so inovativni, nekonvencionalni. Zato mislim, da je zelo pomembno, da se ustvari neko podporno okolje, ki privablja od drugje in ustvarja neke inovativne ideje in ljudi.

I: Obstajajo razlike med večjimi mesti (Ljubljana in Maribor) in manjšimi mesti (Koper, Gorica...) ter še manjšimi naselji oz podeželjem?

R: Sigurno, velikost urbanega okolja ima pomen iz dveh razlogov: prvo je pomemben procent ljudi v okolju, ki so inovativni po svoji naravi, drugi pa je že obstoječe okolje, ki omogoča razvoj nekih inovativnih ljudi, tako da so velika urbana središča tukaj v prednosti.... Na dolgi rok pa je pomembna pripravljenost in zavezanost okolja k spodbujanju inovativnosti in na dolgi rok lahko tudi ta mala okolja dosežejo uspeh...

I: Kdo so po vašem inovativni akterji v regiji/v vašem okolju? Kaj jih določa (glavne karakteristike)?

R: Jaz bi rekel, da so to podjetja in njihovi razvojni oddelki, ki se na trgu srečujejo s svojimi potencialnimi konkurenti in morajo biti zelo inovativna, da prodrejo na svetovna tržišča. Ker moramo vedeti, da v majhnem okolju ne morejo preživeti. Naslednja stopnja so raziskovalni inštituti in univerze, kjer se že združujejo ljudje, ki so bolj inovativni, bolj razgledani, raziskovalno usmerjeni. Tretji korak pa je samo podporno okolje, podobno kot je PI-2, tehnološki parki itd.

I: Kako vaša institucija pripomore k nastajanju inovativnih skupin? Kdo daje pobudo?

R: Pobuda za nastajanje PI-2 je bila predvsem iz podjetji in drugih ustanov in tam nastaja tudi pobuda za nastajanje inovativnih programov itd. Deloma prihajajo pobude tudi iz visokošolskih institucij, mislim pa tudi da so glavne pobude iz podjetji.

I: Kako so posamezniki ali skupine v instituciji povezane z neposrednim okoljem/drugimi podpornimi institucijami/podjetji?

R: Zelo tesno!

I: Kako ocenjujete zaposlovanje mladih (diplomantov, doktorandov) po končanem izobraževanju z vidika dotoka svežega in inovativnega znanja v podjetje/institucijo?

R: To bi razširil tako na našo inštitucijo kot na inštitucije s katerimi sodelujemo, ker naša je relativno majhna. Mislim, da je tukaj pomembno, da se v prvi meri prepreči beg možganov iz regije in s tem se... Do par let nazaj je bil to zelo velik problem in najbolj inovativni in sposobni, ne da so bežali ampak so šli študirati drugam, ker tukaj niso imeli možnosti doštudirati za neke študije in so potem drugje ostajali. Z večanjem ponudbe se je to obrnilo in mislim, da je sedaj dotok nekih novih diplomantov, inovativnih v podjetja precej večji.

I: Ali menite, da podpora okolja pospešuje nastanek novih podjetij? Zakaj? Kako? Opišite načine/primere/izkušnje?

R: Podporna okolja prispevajo k nastanku novih podjetji, prvič že s samo proizvodnjo kadrov, ki jih potem podjetja potrebujejo, z raziskovanjem in s samimi podpornimi aktivnostmi teh inštitucij, ki olajšajo podjetjem korake v bolj inovativno okolje... Sedaj pa primeri... konkretni primeri... So sigurno Tehnološki park, ki podjetjem pomaga, da premagajo prva težka leta, razvojne agencije, ki pomagajo podjetjem na razpisu in med temi so sigurno tudi visokošolske institucije, ki prispevajo tiste kadre, ki jih podjetja potrebujejo.

III. Komunikacijski procesi znotraj institucije

I: S kom največ komunicirate? Kje in kako pridobite ustrezna znanja in informacije?

R: Ker smo majhna ustanova je komuniciranje zelo intenzivno in vsak dela vse, tako da 100% so informacije znane med vsemi, ki v PI-2 sodelujejo. Drugače pa komuniciranje

znotraj institucije poteka predvsem v neposredni komunikaciji z našimi partnerji, s spremljanjem določenih konferenc po Sloveniji ter s spremljanjem medijev kaj pišejo...

I: Ali prihaja do izmenjave mnenj? Kako pogosto?

R: Ja vsekakor, intenzivno.

I: Katere so najpogostejše/najpomembnejše oblike komunikacije?

Formalna/neformalna komunikacija – katere je več?

R: Neformalna prevladuje.

I: katerim oblikam pripisujete večji pomen?

R: Za uspešno delo je boljša neformalna komunikacija, v manjših enotah, če pa so enote z večjim številom zaposlenih pa mora biti vedno neformalna komunikacija na koncu potrjena s formalno.

I: Pomen neformalne komunikacije in druženja tudi izven institucije za pretok znanja in informacij?

R: Ni to nujno potrebno, je pa dobrodošlo predvsem zaradi ustvarjanja boljšega vzdušja med člani v neki organizaciji in zaradi boljše neformalne komunikacije, ki je zame kot sem rekel, temeljnega pomena za dobro komunikacije.

I: Pomen informacijsko-komunikacijske tehnologije – IKT (virtualne skupnosti).

R: Ja, mi ker smo majhna skupina in ker smo razdeljeni, je ta komunikacijska tehnologija nujno potrebna, brez tega bi bilo komuniciranje in izmenjava informacij precej otežena in skoraj nemogoča.

I: Ali menite, da je za skupno učenje in pretok znanja ustrežnejše, če imamo pogoste stike z ljudmi, ki jih ne poznamo dobro, ali je boljše imeti stike z ljudmi, ki jih poznamo in se z njimi pogosto srečujemo.

R: ... Ja, sedaj vprašanje... mislim, da tudi stiki s tistimi ljudmi, ki jih ne poznamo oz. s katerimi nimamo stalnih stikov hitreje dobimo več, se pravi je ta komunikacija hitrejša.

Medtem, ko s tistimi ki več sodelujemo smo prvi vzpon že dosegli in smo v blagi rasti učenja.

I: Ali bi zase rekli, da se pretežno gibljete v manjšem, bolj ali manj zaprtem krogu ali da ste vključeni v več različnih krogov, med katerimi obstajajo povezave oz. med katerimi ni povezav?

R: Vključenih v več različnih krogov, to je tudi naša naloga s tem da je ta komunikacija med temi krogi oz. skupinami velikokrat olajšana zaradi našega posredovanja.

IV. Komunikacija z drugimi relevantnimi institucijami/akterji (prenos znanja)

I: S katerimi zunanjimi institucijami največ komunicirate, npr. stiki z univerzo, inštituti in drugimi podpornimi institucijami. Ali gre za redne/občasne stike/sodelovanje?

R: Tukaj so redni stiki vsaj z našimi visokošolskimi partnerji praktično dnevni stiki in tudi redni stiki predvsem s podjetji in lokalno skupnostjo. To so tisti stiki, ki so jedro, potem so pa ti naši zunanji sodelavci, ki so predvsem partnerji: inštitucije kot so tehnološki parki, regionalne razvojne agencije, kjer poteka redna komunikacija, ne vsakodnevno ampak na tedenski osnovi.

I: Ali gre tu za enosmeren/dvosmeren proces?

R: Dvosmerno vedno.

I: Ali so izkušnje podjetja upoštevane v raziskovalnem in pedagoškem procesu na univerzi?

R: Kot sem že za samo poslanstvo povedal, podjetja nekako morajo povedati, kaj pričakujejo in želijo in v tej smeri moramo mi zadeve peljati.

I: Ali lahko navedete primere sodelovanja z različnimi institucijami in posamezniki iz akademske sfere/podjetji?

R: Če povem en primer je sodelovanje pri vzpostavitvi študija multimedijskih komunikacij, kjer je pobuda prišla s strani gospodarstva po potrebi takega študija s strani elektrotehnike. V navezavi prav tako z elektrotehniko smo potem preverili, ali bi se tak študij lahko izvajal v Novi Gorici, kar je bistveno. Povezali smo se v konzorcij s tehnološkim parkom, kar je bistveno, predstavili smo ta projekt, ki so ga v tehnološkem parku sprejeli kot za svojega, Potem smo se dogovorili z lokalno skupnostjo glede omogočanja študija in subvencioniranja stroškov, ki pri tem lahko nastanejo in so bila za to zainteresirana in ko smo to vse skupaj sešteli smo videli, da je stvar izvedljiva, tako da ta študij sedaj teče že drugo leto.

I: Koliko časa porabite za razgovore in debate?

R: Z zunanjimi...

I: Ja...

R: Ja, z zunanjimi smo običajno zelo ekspeditivni, tako kot z notranjimi, poskušamo se že vnaprej pripraviti o čem bo tekla beseda, poskušamo se že vnaprej pripraviti tako, da po točkah... Običajno so taki razgovori precej učinkoviti.

I: Kako rešujete probleme, ki izhajajo iz različnih metodoloških pristopov in praktičnih izkušenj? Je komunikacija večdimenzionalna ali je selektivna in osredotočena na reševanje določenega izoliranega problema?

R: Če se kje zatakne se potem sestanki in razgovori zavlečejo, pri takih stvareh poskušamo pogledati širše, da se poskuša urediti stvari in rešiti tisto težavo o kateri smo se pogovarjali.

I: Pomen interdisciplinarnosti? Kako se sporazumevajo ljudje različnih strok in ved? Kako poteka sporazumevanje in izmenjava med teoretiki in praktiki?

R: Interdisciplinarnost je ena od stvari, ki jih mi poskušamo maksimalno uveljaviti in potem tukaj nastanejo take stvari kot je problem komunikacije, kjer ljudje različnih strok

in okolji govorijo eden mimo drugega in ravno to je naša naloga, da poskušamo problematiko komunikacije, ki nastane zaradi interdisciplinarnosti modulirati in uglasiti na nek skupni nivo...

I: Je možen nek skupen jezik?

R: Ja, večinoma je možen, posvetiti pa mu je treba precej napora.

I: Kdo usmerja debato o strokovnih rešitvah?

R: Pri strokovnih rešitvah lahko debato usmerja nekdo, ki vsaj malo pozna strokovno področje, ni pa nujno, da je strokovnjak v usmerjanju. Vsebino pa mora poznati strokovnjak.

I: Se debata dotika tudi širših vidikov (etičnih, okoljskih etc.)?

R: Ja, občasno se debata, ko se zaide v področja, kjer so navzkriž tudi drugi interesi, je bolj občutljiva in se vzame v obzir tudi neko širše okolje, preveri se interese drugih.... Debata običajno ni ozko usmerjena, razen pri operativnih, strateških stvareh je pa že širše...

I: Ali ste vključeni v več skupin ali pa menite, da je bolj koristno negovati stike samo z nekaj izbranimi ljudmi?

R: Koristno je imeti stike s čim večjimi, operativno pa je to velikokrat nemogoče, tako da je najbolje imeti stike z več skupinami, da pa je v tisti skupini nekdo določen za komunikacijo.

V. Lokalni in regionalni nivo

I: Kako vidite svojo institucijo v razvojnem kontekstu kraja ali regije? Je povezana s podjetji? Ali lahko navedete konkreten primer, da je vaša institucija pomagala (posredno ali neposredno) pri ustanovitvi visokotehnološkega podjetja?

R: Če grem na prvi del vprašanja, je naša institucija strogo regionalno usmerjena in zagovarja regionalne interese in želje podjetji, lokalne skupnosti in drugih institucij. Kar se pa tiče konkretno, da bi pomagala ustanoviti kakšno podjetje ali karkoli... Je tu bolj posredna vloga, da omogoča podjetjem, najti kadre, ki jih potrebujejo, govorimo za strojništvo, elektrotehniko, informatike, pravnike itd. In v tej smeri se bo tudi to razvijalo.

I: Ali se podjetja (predvsem VTP) povezujejo z drugimi podjetji v vaši bližini oz v okviru regije oz. Gospodarskega središča?

R: Ja... To je vedno dvorezno, podjetja, ki delujejo v industriji so si običajno konkurenti, če pa delujejo v isti industriji je za sodelovanje pomembno, da so vertikalno povezana. Sedaj kakšno konkretno podjetje bi težko rekel, ampak mislim, da če se samo na en konkreten primer povežem, je ta aktualen primer INPRIME, kjer so se podjetja povezala v neko skupno podjetje in ustanovila projekt INPRIME, sicer v sklopu avtomobilske energetike, industrije in mislim, da je to ena dobra praksa povezovanja podjetji, ki poskušajo tudi, če so si konkurenti dobiti skupne imenovalce, kjer imajo lahko korist od tega. To so podjetja, ki so vključena v podjetje INPRIME so: Iskra, Primorje, Salonit, Hidria... Sem nekoga spustil....

I: Imate stike z lokalnimi/regionalnimi predstavniki oblasti ter s predstavniki civilne družbe?

R: Ja, zelo tesno. Z lokalnimi občinami cele regije, podporniki PI-2 je 80% vseh občin iz naše regije, pokrajin itak ni, če vzamemo pokrajinske institucije so to gospodarska zbornica in te in z njimi tudi zelo tesno sodelujemo. Tudi s civilno družbo sodelujemo, imamo tudi poziv na spletni strani za sodelovanje. Kadarkoli nas lahko kontaktirajo in poskušamo najti variante za ideje ali jih usmerimo naprej... S civilno družbo komuniciramo tudi s predstavitvijo kakšnih naših dosežkov ali drugih stvari ipd.

I: Koliko podjetij je vključenih v regionalne/področne podporne institucije kot so inkubatorji, razvojne agencije, tehnološki parki, razvojni projekti gospodarskih središč?

R: Ja... V tehnološki park vem da jih je veliko, za regionalne agencije ne vem... Če pa sedaj gledamo konkretno za PI-2 jih je 15 ali nekaj takega. PI-2 sodeluje tudi z INPRIMO imenuje se inovativni preboj energije in združuje prvi del, ki se je oblikoval podjetniški in drugi del, visokošolski, ki se razvija...

I: Kako ocenjujete zmožnosti svoje regije za razvojni in inovativni preboj? Kje vidite prednosti in kje ovire?

R: Mislim, da z nekimi drugimi evropskimi projekti, ki se nakazujejo, ki bi prišli v naše okolje, mislim da je možnost nadaljnjega inovativnega razvoja precejšnja, sploh s tališča, da ima večina podjetji v našem okolju svoje lastne razvojne inštitute, ki so tem podlaga za inovativni razvoj.

I: Ali menite, da je bil v zadnjih letih narejen napredek v smislu doseganja ciljev lizbonske strategije?

R: Lizbonska strategija je inovativna družba, če povzamem na grobo. Mislim, da je v zadnjih letih bilo v naši regiji precej podjetji na novo in nekaj se jih je nadpovprečno izkazalo, predvsem teh, ki so bili predvsem na visokotehnoloških področjih. Ta podjetja dajejo kruh le določenemu procentu prebivalstva, vedno izostane masa prebivalstva. Tukaj mislim, da je pomen podjetji še vedno bistven za nadaljnji razvoj inovativnosti.

I: Ali menite, da je v vaši regiji/lokaciji možna koncentracija kreativnih kadrov?

R: Mislim, da se je ta koncentracija v zadnjih letih kar precej povečala s ponudbo novih fakultet, programov, inštitutov, novih podjetjih. Mislim, da se bi kmalu ustvarila kritična masa in da se bo začel ta klobčič navijati, tako da mislim, da je perspektiva naše regije, glede tega, zelo pozitivna.

I: Kako ocenjujete potek črpanja sredstev iz Evropskih skladov v okviru Gospodarskih središč oz. razvojnih projektov teh središč?

R: O tem se veliko govori, mislim, da je bila to v zadnjem času, vsaj iz izkušenj ki jih imamo mi in iz izkušenj z drugimi, je bilo to malo oteženo s kompliciranimi razpisi, kjer so si predvsem majhna podjetja to težko privoščila, velikokrat so bila zavrnjena zaradi

formalnih pogojev. Večja podjetja pa so bila tukaj v precejšnji prednosti, tako da mislim, da je za v bodoče potreba te razpise malo poenostaviti, saj bojo lahko le tako služili svojemu namenu, nekdo ki ima dobro idejo, potrebuje pomoč za njen razvoj, se mora s svojo idejo ukvarjati, jo razvijati in nima veliko časa za neko poglobljanje v komplicirane razpise, to je treba poenostaviti in tako bo namen takih Evropskih institucij dosežen.

I: Se vam zdi, da bi še kaj izpostavili, dodali...

R: Mislim, da smo že vse povedali, jaz dajem veliko poudarka na sodelovanju in iskanju skupnih interesov med vsemi akterji, dober primer je IMPRIME, kjer sodeluje več podjetji in to sodelovanje je treba razširiti na vse institucije in s tem bi pospešili naš razvoj...

Intervju PI-3/GR

DATUM INTERVJUJA: 6.3.2009

TRAJANJE INTRVJUJA: 30 min 45 sek

I: izpraševalec

R1: respondent 1

R2: respondent 2

I. Struktura/kultura in opis delovanja institucije:

I: Kdo je dal pobudo za ustanovitev/organizacijska struktura institucije? Kako poteka delo: individualno ali timsko oz. projektno?

R1: Na začetku sta dali pobudo dve občini, Politehnika v Novi Gorici in R. U., direktor VTP in takrat sta se ustanovila dva tehnološka parka, naša PI-3 in drugi je bil Mednarodni tehnološki park Polayade. Prvega je ustanovila mestna občina Nova Gorica, drugega pa občina Šempeter-Vrtojba. Vsaka z drugimi družbeniki in te dve občini sta bili

glavni ustanoviteljici teh dveh občin. V enem letu delovanja so prišli do ugotovitve, da je nesmiselno imeti dva parka v enem okolju in se je drugi park priključil PI-3.

I: Kakšno pa je delovanje v vaši instituciji, je bolj individualno, timsko?

R2: Jaz mislim, da poskušamo na tistem delu, vsak ki pride sem, da ne more samo eden sprejet, saj se izvaja tutorstvo nad njim, ampak glede na to, da so tukaj svetovalci in strokovnjaki iz različnih področji se timsko dela. Tudi skupaj z zunanjimi sodelavci.

I: Kakšno je vaše sodelovanje z ostalimi institucijami, univerzami, podjetniškimi centri?

R2: Daj ti odgovori... Za enkrat to kar imamo mi, sem ravnokar govoril z direktorjem inkubatorja tako, da jaz skušam vzpostavljati te stvari, a kot sem že rekel, sem na novo tako da...

R1: Ja, mi na operativni ravni sodelujemo, tudi z direktorji, do sedaj so sodelovali med seboj, sodelujemo pri različnih projektih, npr. z inkubatorjem v Kopru na projektu Podjetna Primorska, z univerzitetnim inkubatorjem Tovarna podjetnikov v Mariboru na projektu Start up, to je tudi projekt za najboljši poslovni načrt. Pa z drugimi segmenti, z inkubatorjem v Ljubljani, univerzami itd. Nimamo nekih projektnih sodelovanj, si pa izmenjujemo izkušnje. Sodelujemo tudi z inkubatorjem v Sežani, to je podjetniški inkubator tudi na mednarodnih projektih in z izmenjavo dobrih praks in izkušenj, ko pridejo kakšne delegacije, si na tak način....

I: Kaj je poslanstvo vaše institucije? Katere vrednote so v ospredju?

R1: Podpora visokotehnološkim mladim podjetje, da čim prej razvijejo svoj produkt in vstopijo na trg in to da sploh nastajajo v tem okolju, da pripomorejo k odpiranju novih delovnih mest... Vrednote pa so inovativnost...

II. Inovativno okolje (pomen okolja, v katerem deluje podjetje/institucija za razvoj, inovativnost,...)

I: Kaj vi poimenujete kot inovativno okolje, se vam zdi da je okolje v katerem delujete inovativno?

R2: Vsekakor je inovativno... so dovolj taki kratki odgovori ali je bolje kaj več...?

I: ... Ja, lahko malo bolj opredelite...

R2: Če smo mi, kot je bilo rečeno, neko podporno okolje, kjer izbiramo inovativne ideje iz tega območja in jih poskušamo razviti do nekega produkta, ki bi kasneje nastopal na trgu, ali je inovativna storitev ali inovacija v tehnologiji ali inovacija vsega skupaj... Mislim, da je temelj vsega skupaj. Vizija, da se razvija podjetništvo, da smo podporno okolje, da smo vodilo inovativnosti...

I: Kaj vi pojmuje kot inovativno okolje?

R2: Če mi izhajamo iz tega, da je vsaka dejavnost, ki je bila že prej narejena, vse kar odstopa od tega, da ne gre le za prenos iz tujine ali drugih podjetji. Da je to nek nov pristop, to je pogoj da to opredelimo kot inovativno...

R1: Jaz bi mogoče bolj kot inovativno okolje, ki ga mi ustvarjamo, govorila bolj o nekem spodbudnem okolju za naše pogodbe. Tukaj imajo možnost sodelovati, izmenjevati znanja, ideje...Mi jim omogočamo prostore, neke družabne dogodke ali razna individualna srečanja itd. Meni se zdi bolj smiselno o tem govoriti, kot pa o sami inovativnosti. Lahko je inovativnost v našem pristopu dela...

I: Kakšno vlogo ima po vašem povezanost oz. bližina inštitutov in akademskega okolja za razvoj inovativnosti? Je to najbolj pomembno?

R1: Po moje je to zelo pomembno, ne toliko ta fizična bližina. Pač pa je pomembno da smo v stiku s temi ljudmi, tudi če so v Ljubljani ali kje drugje in da imajo podjetniki možnost se srečevati z znanstvenimi raziskovalci iz tega okolja, na ta način se ustvarja nove ideje. Ker po moje pride do novih idej, če se ljudje med seboj pogovarjajo, če izmenjujejo izkušnje, tako se potem rodijo nove ideje...

I: Je velikost mesta, podeželja ali okolja pomembna?

R2: Vsekakor se tudi podeželje stimulira, je pa res, da je koncentracija idej v velikih mestih večja že zaradi števila prebivalstva. Ravno tako pa je podeželje inovativno in mislim, da bi bila prav ta razdelitev pomembna, da bi se še več na tem delalo.

I: Kdo so po vašem inovativni akterji v regiji/v vašem okolju?

R2: Razni izobraževalni centri, univerza, večja podjetja, ki dajejo dosti na tehnološki napredek...

R1: Mislim, da tudi posamezniki, ki vplivajo na to, sigurno imamo v naši regiji posamezniki, ki izstopajo, razne podjetnike. Mi, ko poznamo te nove mlade podjetnike, ki smo jim blizu so inovativni in tudi oni nas kdaj motivirajo.

I: Kaj jih določa/glavne značilnosti/karakteristike, če se da kakšno izpostaviti ali gre za miks nekih značilnosti...?

R1: Mislim, da so to posamezniki, ki so odprti za novosti, so zelo fleksibilni se zelo hitro obrnejo...

R2: ... prilagajajo...

R1: ... ja...Hitro reagirajo, znajo hitro izkoristiti razne informacije in priložnosti in jih znajo hitro povezati med seboj in se znajo dobro povezovati med sabo.

I: Kako vaša institucija pripomore k nastajanju inovativnih skupin? Kdo daje pobudo?

R1: Z raznimi dogodki, kjer jim predstavimo neko temo novosti, tam se potem lahko tudi družijo med seboj, si izmenjujejo izkušnje... Na tak način, tudi imajo možnost se srečati v kotičku časopisja...

I: Kako so posamezniki ali skupine v instituciji povezane z neposrednim okoljem/drugimi podpornimi institucijami/podjetji?

R2: Povezave od tam kjer izhajajo, pa tudi mi ustvarjamo z našim delom neko podporno okolje, ko ustvarjamo neke novosti na srečanjih, z mrežami..

R1: Vzpostavljajo stike z večjimi podjetji, da bi ponudili svoje proizvode, da bi nekaj razvili za njih, lahko iščejo proizvajalce v okoljih...

I: Kako ocenjujete zaposlovanje mladih (diplomantov, doktorandov) po končanem izobraževanju?

R2: Preko naše inštitucije, ker dejansko to podporno okolje vodi k razvoju podjetništva, kjer se oni potem z razvojem produkta tudi samozaposlijo.

R1: Je bilo mišljeno na tak način ali da bi jih zaposlili mi kot PI-3?

I: Z vidika dotoka svežega in inovativnega znanja v podjetje/institucijo?

R2: Mislim, da prinašajo nove ideje, kolikor imam izkušenj s tem...

I: Ali menite, da podporna okolja pospešujejo nastanek novih podjetij? Zakaj? Kako?

R2: Ja, vsekakor, to je podporno okolje sedaj, če se nekdo sam odloči, da bo razvil nek produkt, neko storitev se sreča na svoji poti s številnimi problemi, vprašanji... Če pa se vključi v neko podporno okolje kot je inkubator ali tehnološki park, pa je suportiran in voden od začetka do konca, vsako področje, ki mu zmanjka ali ga mi usmerjamo ali ga vežemo in tudi mislim, da ga z vsemi aktivnostmi spodbujamo, da on čim prej to naredi tako, da je to eno veliko olajšanje.

I: Imate kakšne konkretne primere/izkušnje na tem področju, ki bi jih lahko izpostavili?

R1: Ja, recimo v PI-3 smo imeli delavnice v katerih sami podjetniki predebatirajo svoje podjetniške interese in jih točno definirajo, da so primerne za razvoj v podjetju. To je

sigurno eden od primerov. Potem pomoč pri pisanju poslovnih načrtov. Velikokrat imajo neke ideje, vendar imajo lahko manj znanja na področju pisanja poslovnih načrtov. In potem jih naši svetovalci vodijo skozi vprašanja preko katerih si razjasnijo različna področja z vidika podjetništva...

III. Komunikacijski procesi znotraj institucije

I: S kom največ komunicirate?

R1: Največ med seboj....

I: Kje in kako dobite ustrezna znanja za pridobitev informacij. Prihaja do izmenjave mnenj? Kako pogosto?

R1: Definitivno si izmenjujemo izkušnje, se učimo na različne načine iz literature in virov, iz interneta iz izkušenj drugih... na raznih srečanjih, od podjetnikov se ogromno naučimo in to si med seboj izmenjamo.

I: Omenili ste srečanja, kako pogosto prihaja do teh srečanj?

R1: Odvisno, enkrat na mesec je sigurno kakšen tak dogodek ali taka zadeva, odvisno...

R2: Znotraj institucije je to redno, tedensko, razna združenja z inkubatorji so enkrat tedensko....

I: Kaj pa komunikacija med zaposlenimi? Kakšen je najbolj pogosti tip komunikacije formalna ali neformalna in katere je več?

R2: Več je neformalne.

I: Katerim oblikam pripisuje večji pomen?

R2: Neformalna vsekakor....

I: Se vam zdi, da pomen neformalne komunikacije in druženj zunaj podjetja pripomore k pretoku idej in informacij?

R2: Poveča ja.

I: Pomen informacijsko-komunikacijske tehnologije – IKT (virtualne skupnosti).

R1: Zelo je pomembna in olajša delo, poveča učinkovitost

I: Ali menite, da je za skupno učenje in pretok znanja ustrežnejše, če imamo pogoste stike z ljudmi, ki jih ne poznamo dobro, ali je boljše imeti stike z ljudmi, ki jih poznamo in se z njimi pogosto srečujemo.

R2: sigurno je boljše z različnimi ljudmi imeti stike. Sami smo vključeni v kroge večih ljudi...

IV. Komunikacija z drugimi relevantnimi institucijami/akterji (prenos znanja)

I: S katerimi zunanjimi institucijami največ komunicirate, npr. stiki z univerzo, inštituti in drugimi podpornimi institucijami.

R1, R2: Tehnološki park in drugi inkubatorji, pa tudi univerze ampak bolj v manjši meri...

I: Ali gre za redne/občasne stike/sodelovanje?

R2: Za redno....

I: Ali gre tu za enosmeren/dvosmeren proces, se zgodi, da le eden posreduje informacije in ideje ali sodelujete?

R2: Dvosmeren je ja... Precej sodelujemo.

I: Ali so izkušnje podjetja upoštewane v raziskovalnem in pedagoškem procesu na univerzi?

R1: To je ta zadeva ja, ki jo malo pogrešamo se mi zdi...

I: Ali lahko navedete primere sodelovanja z različnimi institucijami in posamezniki iz akademske sfere/podjetji?

R2: Z oblikovanjem poslovnih načrtov in to, pa podjetniških idej, kjer je precej vključevanja v PI-3, oni so tudi strokovnjaki za to sfero....

I: Koliko časa porabite za razgovore in debate?

R2: Katere...

I: Med sabo in v sodelovanju z drugimi institucijami, podjetji... So ti pogovori konstantni, se pogovarjate tu o različnih stvareh...?

R2: Te stvari se prepletajo in to je lahko rečem zelo pogosto.

I: Kako rešujete probleme, ki izhajajo iz različnih metodoloških pristopov in praktičnih izkušenj? Se dobite samo ko je treba rešiti kakšen problem in ste omejeni le na tega ali se poskuša vedno še kaj več izpostaviti, urediti...?

R2: Poskuša se še kaj več, čeprav je največkrat tako, da smo omejeni na problem, ampak to je bolj zaradi časovne omejitve, ker tu nimaš časa in dejansko te sam problem prisili da...Čeprav bi želeli da bi se večkrat dobili...

R1: Večinoma se zgodi, da se potem ko se srečaš z ljudmi na dogodkih in prireditvah in si tam, izmenjaš informacije.

I: Torej na takih druženjih kot smo prej govorili...

R1, R2: Ja....

I: Je komunikacija večdimenzionalna ali je selektivna in osredotočena na reševanje določenega izoliranega problema? Čeprav to smo sedaj že nekako dorekli, da je selektivna bi si pa želeli da je večdimenzionalna...

R1: Točno tako ja.

I: Pomen interdisciplinarnosti? Kako se sporazumevajo ljudje različnih strok in ved? Kako poteka sporazumevanje in izmenjava med “teoretiki” in praktiki? Se oblikuje skupen jezik?

R1: Mi takšnih izkušenj s tega vidika nimamo, ker če pogledamo naši podjetniki se sami pogovarjajo z raziskovalci, če pa pogledamo teorijo pa ti pravijo, da se raziskovalci in podjetniki težko sporazumejo, ker ima vsak drugačno dimenzijo razmišljanja...

I: Kdo usmerja debato o strokovnih rešitvah? Se debata dotika tudi širših vidikov (etičnih, okoljskih etc.)?

R2: V strokovni rešitvah...?

R1: Ma v kakšnem primeru, recimo znotraj nas kot PI-3 ali med podjetniki in raziskovalci?

I: Oboje recimo...

R1: Ja, pri nas poskušamo največ mi usmerjati...

R2: Na razne načine direktno indirektno ali z raznimi oblikami združenja s katerimi se poskuša da.... Sedaj nekaj se dotika okoljskih vidikov vprašanj, etičnih pa...

I: Ali ste vključeni v več skupin ali pa menite, da je bolj koristno negovati stike samo z nekaj izbranimi ljudmi?

R2: Mi stalno iščemo nove...

V. Lokalni in regionalni nivo

I: Kako vidite svojo institucijo v razvojnem kontekstu kraja ali regije? Je povezana s podjetji?

R2: Seveda je povezana.

I: Ali lahko navedete konkreten primer, da je vaša institucija pomagala (posredno ali neposredno) pri ustanovitvi visokotehnološkega podjetja?

R2: Samo eno....

R1: Praktično vsak posameznik, ko se pri nas prijavi mu mi že pomagamo, že pri vlogi, kot nek opis ideje, pri pripravi poslovnega načrta, tako da vsako podjetje, ki je bilo kdaj pri nas, smo mu pomagali in mu še vedno...

R2: Tudi potem ko je že splavalo, od strokovne pomoči do finančnih sredstev...

R1: Tako... Preko povezav, kontaktov, iskanju novih kadrov...

I: Prej ste omenili, da tudi ko podjetje že gre preko začetnih preprek in ovir in ko že splava na površje mu potem še pomagata...

R1: Ja.

R2: Ja, mi imamo tukaj sedaj dve obliki tega ena je formalna po kateri naj bi ta postal naš pridružen član, v smislu da je vključen v to, iz neke hvaležnosti da smo mu pomagali, po drugi strani pa, da še naprej dobiva neke informacije z našim, novimi člani. Neformalno pa smo sploh povezani, če rabimo kakšne usluge iz njegove strani nam pomagajo...

R1: Tudi oni nas kličejo, če je kaj novega.

I: Torej eno tako lepo medsebojno sodelovanje.

R2: Z večino!

I: Ali se podjetja (predvsem VTP) povezujejo z drugimi podjetji v vaši bližini oz v okviru regije oz. Gospodarskega središča?

R2: Je kar ja veliko tega povezovanja.

I: Imate stike z lokalnimi/regionalnimi predstavniki oblasti ter s predstavniki civilne družbe?

R1, R2: Ja, kar redne...

R2: Poleg tega so tudi člani naše skupščine, so ustanovitelji, lastniki in tako tudi člani naše skupščine.

R1: Posredno smo tudi s predstavniki civilne družbe, formalno pa ne. Preko sporočil za javnosti, spletne strani...

I: Koliko podjetij je vključenih v regionalne/področne podporne institucije kot so inkubatorji, razvojne agencije, tehnološki parki, razvojni projekti gospodarskih središč?

R1: V naši regiji... Verjetno kar precej, če imamo gospodarsko zbornico in nas....

R2: To je velika številka gledano na splošno. Če pa vzamemo, koliko je naših članov in koliko je podjetji v regiji je to relativno malo.

R1: To je tudi zaradi tega, ker mi ne sprejmemo vsakega člana.

R2: Ja, mi sprejmemo samo inovativna podjetja...

I: Katere so lastnosti oz. potenciali, ki jih podjetja morajo imeti, da jih vi sprejmete pod vaše okrilje?

R2: Ta postopek je bil že prej omenjen, razgovori, ideja, kjer ocenimo ali je primerna ali ne, potem dobi tutorja, potem dobi obrazec, ima predstavitev na programskem svetu pred strokovnjaki, ki idejo ocenijo če je primerna ideja, inovativna...

R1: Ali ima dovolj visoko stopnjo razvojne dejavnosti...

R2: Potem se pristopi k poslovnemu načrtu, ki je zadnja faza... Pravi razgovor pa je prav faza odločanja...

I: **Kako ocenjujete zmožnosti svoje regije za razvojni in inovativni preboj? Kje vidite prednosti in kje ovire?**

R2: Prednost je sigurno strateški položaj zaradi bližine meje, slabost pa je ker smo oddaljeni od večjih centrov kot je Ljubljana, Maribor...

R1: Prednost je tudi bližina letališča... avtoceste...

I: **Ali menite, da je bil v zadnjih letih narejen napredek v smislu doseganja ciljev lizbonske strategije?**

R1, R2: Ne!

I: **Ali menite, da je v vaši regiji/lokaciji možna koncentracija kreativnih kadrov?**

R1: Ja...

I: **Ali je pomembna starost kadrov, glede inovativnosti?**

R1: Ja in ne, mislim pa, da večinoma so bolj inovativni mladi...

I: **Hvala za sodelovanje...**

Intervju VTP-1/GR

DATUM INTERVJUJA: 15.5.2009

TRAJANJE INTRVJUJA: 34 min

I: izpraševalec

R: respondent

I: Kakšna je vloga v vašem podjetju?

R: Sem vodja razvoja. Recimo da nekaj vem, ker sem že od vsega začetka v tem podjetju, tko da smo se srečal že z marsikaterim problemom oz. odločitvijo. Zaradi tega me je verjetno direktor tudi predlagal, ker je sicer odsoten.

I: S čim se vaše podjetje ukvarja?

R: Naše podjetje se ukvarja s trženjem in z razvojem enih kromatografskih nosilcev. To so materiali, ki omogočajo čiščenje zelo velikih molekul, kot so DNA, recimo ta biološka zdravila, kot so monokromska/monotonska (?) protitelesa, virusne vakcine itn. Do visoke stopnje čistosti, ki jo zahteva humana uporaba in sicer na zelo hiter način. To je recimo osnovna ideja o tem kaj in zakaj delamo.

I: Koliko časa obstaja to podjetje?

R: Zdaj je mislim da 11 let. Sam projekt pa se je začel, če začnem zgodovinsko, obstajalo je VTP, ki še obstaja, ki je bilo ustanovljeno leta 89, se pravi, to je 20 let nazaj, takoj, ko je bilo pač možno, in potem smo nekje leta 94 začeli že s tem projektom v podjetju, potem smo pa pritegnili nekaj zunanjega kapitala, in njihova zahteva je bila zaradi transparentnosti poslovanja, da se ustanovi nova firma, ki je bila ustanovljena leta 98.

I: Vi se nahajate v tehnološkem parku. Kakšna je vaša povezava z njim?

R: Mi smo pravzaprav tako... nismo več člani, ker... Prvič, obstajali smo še preden je bil tehnološki park ustanovljen, tako da smo se potem nekako pridružili tehnološkemu parku, ampak tehnološki park je bolj za manjša in začetna podjetja, ne. Mislim, sodelujemo še z njimi in to smo v teh prostorih zato, ker se je tehnološki park zdej selil tle, ne, ... zdej pa da bi bili še izrazito povezani, to pa ni več, smo že preveliki, že predolgo not.

I: Kako veliki? Kaj to pomeni?

R: Zdaj nas je okrog 50. Pa lani smo odprli podružnico v Ameriki, sedež smo preselili v Avstrijo, zaradi določenih finančnih razlogov, zaradi tujega (?) kapitala, zaradi možnosti sodelovanj itd.

I: Se pravi, da imate tudi neke tuje investitorje?

R: Kot lastnike. Ja, seveda. Pri nas ni dost ?eranega kapitala, da bi lahko kaj takšnega se šli.

I: Se pravi, da ljudje, ki delajo v tej firmi, verjetno niso samo Slovenci?

R: Ne, niso samo Slovenci.

I: Kakšno pa je približno razmerje?

R: Ne, večina nas je seveda Slovencev. Par ljudi je, imamo recimo Avstrijca, oz. Avstrijko... Ja, recimo v Avstriji so zaposleni 2 in pol Avstrijca, tko bom reku, mal mešano, v Ameriki so Američani, tle smo pa Slovenci.

I: Kakšna je pa izobrazbena struktura?

R: V bistvu precej visoka. Tle nas je po moje kakšnih 8, 9 z doktoratom, ene 2, 3 z magisterijem, pa še kar nekaj z univerzitetno izobrazbo. Pa nekaj tehnikov. Tako da sigurno nadpovprečna. Zdej točne številke ne vem na pamet.

I: Pa zaposlujete kakšne mlade raziskovalce?

R: Tudi, je.

I: Koliko je pa teh?

R: Trenutno imamo, zdej, prav da imajo status, ne, so trije (3).

I: Kaj pa tisti brez statusa? So podiplomski študentje?

R: Mi v bistvu spodbujamo izobraževanje. Je pa logika glede na specifiko dela, ki ga imamo, da nam je skoraj bolj preprosto, oziroma, raje vzamemo ljudi po končani univerzi, ki se potem izobražujejo, oz. delajo tukaj, ker se na ta način spoznavajo s problemom. Težko je, smo imeli tudi take primere, ampak tle lahko pride do različnih pogledov na pomembnost kakšnih stvari, ne, v firmi je pravzaprav tista ključna stvar, da čim prej s stvarjo prideš do trga, ne, po drugi strani je pa, jasno, v raziskovalnem svetu želja, da čim več razumeš. Tako da tu je, bi reku, stalno prisotni konflikt, za katerega ni

nihče kriv, je pa realen. Tu je težko koga kriviti, bi pa reku, da so osnovne vrednote, oz. prioritete tu različne.

I: Pa se kaj povezujete z univerzo?

R: Ja ja, ne, sej ogromno sodelujemo. Recimo s Kemijskim inštitutom pri Fakulteti za kemijo in kemijsko tehnologijo v Ljubljani in v Mariboru, s Politehniko v Novi Gorici, z biotehniško fakulteto, seveda z Inštitutom Jožef Štefan, pa kakšno predavanje imamo za študente... Tako da, to sodelovanje je aktivno in mislim, da tudi zelo uspešno, je pa res, da je običajno za določene stvari fino imet ljudi v hiši.

I: Kakšno je to sodelovanje? Z vidika prenosa znanja, ali skupaj razvijate kakšne patente...?

R: Skupni projekti, ja, prenos znanja, ali izmenjava glede uporabe opreme itn. Zelo različno, ne.

I: Prostore imate svoje?

R: A da bi imeli najete prostore? Ne. Laboratorije imamo svoje. Tle je treba tudi neki vedet, ne. Ključni eksperimenti, kar se tiče same tehnologije, morajo biti izvedeni tle čisto zaradi varovanja podatkov, ne. Ne zaradi tega, da bi človek dvomil v koga, sej podpišeš pogodbo o varovanju podatkov. Je pa dejstvo, da kroži precej ljudi po raznih laboratorijih zunaj podjetja, tako da je res skorajda nemogoče obdržat kontrolo nad res ključnimi stvarmi. Tko da en segment mora biti definitivno tukaj, ta segment je predvsem kar se tiče tehnologije priprave teh monolitov, kar se pa tiče njihove uporabe, je pa seveda bistveno širše.

I: Sodelujete tudi s kakšnimi drugimi podobnimi podjetji v Sloveniji?

R: V Sloveniji pravzaprav podobnih podjetij ni.

I: Pa imate podizvajalce?

R: Podizvajalce za specifične stvari pa imamo, ja.

I: Sodelovanja z drugimi podjetji pa ni?

R: Ne, ne, ker je taka specifika tega, kar delamo, da ni... Bili smo sicer tudi pobudnikov teh mreženj biotehnoške farmacevtske mreže itn., seveda precej sodelujemo z Lekom in Krko, ampak tle gre mogoče za mal drugačna razmerja. Ni pa še koga, ki bi se prav s tem ukvarjal v Sloveniji, se pravi, govorimo o manjših podjetjih. Al pa tud o večjih.

I: Kaj pa v tujini?

R: V tujini seveda obstajajo podjetja, ki se ukvarjajo s podobnimi stvarmi, ampak sodelovanje s takimi podjetji je seveda zelo triki. Zaradi konkurenčnosti, zaupanja in... Ne vidim realne možnosti, no... To ne pomeni, da ni sodelovanje, tudi določene naše produkte prodajajo drugi itn., samo kar se pa same tehnologije tiče, pa držimo precej tukaj, ker se zavedamo, da če določene stvari pridejo ven, je bit težko konkurenčen, ne.

I: Če se vrneva h izobrazbeni strukturi, nisva povedala, kaj pravzaprav so po poklicu zaposleni. So to v glavnem kemiki?

R: Ne, zelo različno. Kemiki, kemijski inženirji, biologi, mikrobiologi, farmacevti... naravoslovni profili.

I: Pa fiziki?

R: Fizikov nimamo trenutno, ne.

I: Kdo se ukvarja pa s financami, PR-om in tem?

R: Imamo marketing, ja... no, lažem, seveda imamo tudi ekonomiste in to. Sem gledal bolj ta tehnološki segment, ne. S fiziki pa tudi sodelujemo, ne. Konec koncev je zraven faks, ne.

I: In oni vam pokrijejo tisti del, ki...

R: Kar je potrebno, ja. Samo, da prav zaposliš nekoga 'full time', moraš imet pa res že zelo velik razvoj, in močen... pa dokaj temeljne stvari. Po navadi so pa to projektne stvari in si nekaj časa v tem, potem pa lahko skočiš čist drugam, ne. V tem je težko držat neko kontinuiteto, pač zaradi ? trga.

I: Od kje vam pa znanje za to, kar počnete?

R: Ja, tko je, zdej mogoče samo dve besedi o sami tehnologiji. To tehnologijo je razvila skupina rusko-čeških znanstvenikov, tam nekje 85, 86 in potem, ko smo se odločili za odkup licence, smo seveda te ljudi povabili tudi sem, oziroma, z njimi imeli prenos tehnologij. Dejstvo pa je, da je bila ta tehnologija takrat še zelo zelo v povojih. Ne toliko to, da osnovni koncept ne bi deloval, to že je, ampak od nekega osnovnega koncepta do ponovljivega produkta je izjemno dolga pot. In to pot smo morali v večini narediti kar sami. Občasno smo se seveda posvetovali s kakšnimi strokovnjaki s konkretnega področja, ampak da bi ti pa nekdo zdej prinesel rešitev na pladnju, tega pa ni bilo, ne. Tako da, bilo je ogromno lastnega razvoja, kar se nenazadnje odraža tudi v izobrazbeni strukturi, kakršna je.

Pa še nekaj drugega je bilo, ko smo šli skozi to. Tle se je pojavil problem marketinga, ne. Kako pravzaprav prepričati nekoga v svetu, da imaš pravzaprav nekaj dobrega? Slovenija ni primeren trg za to, ne. Tle je svetovni trg. Prihajamo z balkanskih krajev, to je realnost. Smo majhno podjetje, in to ni neka garancija, ki bi bila sama po sebi kakšna prednost, ne. Tako smo se odločili, da je eden izmed možnih načinov marketinga tudi znanstvena promocija. Imaš nekega neodvisnega recenzenta, ki reče, 'ok', to je pa kljub vsemu dobro. Ker vsak v svetu zase pravi, da je njegovo najboljšo, ne. In kaj zdaj, ne. Ljudje pa nimajo časa testirati vsako stvar, ki se pojavi. Tako da to je en manjši izziv, kako k temu pristopati, ne.

I: To pomeni, da obiskujete tudi kakšne konference?

R: Ja, ja, ogromno.

I: Se pravi, da izmenjava znanj poteka tudi na tem nivoju.

R: Mi tudi organiziramo največjo svetovno konferenco s tega področja vsako drugo leto v Portorožu. Kjer pridejo tisti glavni sem, kar je še ceneje, pravzaprav. Tako da ja, sodelujemo ogromno. Jaz sem omenil le pri nas, sicer pa sodelujemo z inštituti in

univerzami po celem svetu, ne. Od Berkleya v Ameriki, Ruska akademija znanosti, na Japonskem, v Indiji in seveda z Evropo. Tle je dosti ?ajemov, ki je na Dunaju...

I: Kako pa potem varujete podatke, glede na to, da promocija vaših produktov in sama izmenjava znanj poteka na konferencah?

R: No, treba je vedeti, da nekateri, nekateri ljudje, so strokovnjaki. Zdej, zelo naduto bi bilo mislit, da si edini na svetu, ki veš vse. Tle neko zaupanje mora bit, ne, s konkretnimi ljudmi. Kljub vsemu pa določene tehnološke stvari ne gredo ven iz te firme.

I: Tudi na konferencah ne, ne?

R: Ne, kje pa, kje pa. Tudi patent. Naivno bi bilo mislit, da patent pa je takšna zaščita, da lahko tam kaj poveš. Ne moreš samo čim širše stvar zaščitit, ne.

I: Kaj je potem namen takih konferenc za druge firme?

R: Izmenjava izkušenj... Ja seveda, sej ogromno se pove, ogromno zanimivega se pove, to bi blo zdej neumno rečeno da ni, en kup informacij je... Se pravi, če imamo eno silno množico zanimivih informacij, pri katerih pride do izmenjave, je pa ena majhna množica 5 %, ki pa ne gre naprej. To je tisto, kar pač mi smatramo, ne. Ker če zdaj vse skrivaš... Ti moraš tudi dokazat, ko imaš nekaj na trgu, da to tehnologijo obvladaš. Se pravi, da ti ljudje lahko tudi zaupajo, da jim lahko pomagaš. Naša tehnologija pravzaprav ni stvar, ki bi jo znal vsakdo uporabljat, ne. To pomeni, da je potrebno tudi uvajanje v te procese, ki jih potem uporabljajo, in za to rabiš ti neko garancijo, se pravi, da imaš kompetentnega sogovornika. Se pravi, stranke morajo dobit občutek, da lahko zaupajo človeku, ki je tam. Da bo, recimo, znal pomagat reševat njihove probleme. Se pravi, to je ta logika. In zdej, če te nikjer ni, te pač ni, ne.

I: Se pravi, da se na konferencah predstaviš.

R: Tako je. Dobiš si nek status. To je nek neklasični marketing, ne.

I: Kaj pa je tisto, kar v vašem podjetju vzpodbuja inovativnost? Je to bližina akademskega okolja ali...

R: Tekoči problemi. Inovativnost je vedno to, da ali narediš nekaj ceneje ali pa da sploh lahko narediš. Jaz osebno mislim, da inovativnost mora izhajati iz potreb konkretnega reševanja problemov. Drugega načina sploh ne vidim. Seveda pa je potem okolje, v katerem deluješ, zelo pomembno. Al to podpira? Al ne. Potreba sama mora biti. Ne more ti nekdo na faksu reči, kaj boš ti v firmi delal, ne. Obratno je še mogoče, ampak še to je težko.

I: Kaj pa je tisto, kar po tem, ko se je potreba po novosti, izumu pojavila, med sodelavci ustvarja kreativnost? Bi pri vas izpostavili kaj specifičnega?

R: Neke specifikke ni. Po mojem osebnem prepričanju pa je edini način, ki lahko stimulira inovativnost to, da ljudje razumejo problem, da poznajo njegovo pomembnost, in se posledično zavedajo, da njegova rešitev veliko doprinese za firmo in posledično seveda tudi za njihovo lastno zadoščenje, ali promocijo, kakorkoli, ne. Mislim, da morajo tu biti osebni motivi. Ne verjamem, da se da inovativnost z denarjem kupiti, ali pa s kakršnimkoli okoljem. Ti moraš po moje ljudi osebno motivirati, da delajo, ker... kaj pa je inovativnost, ne: da se boš usedel za 8 ur in rekel, no zdejele bom pa inovativen, ne. To pomeni, da se s tem problemom miselno ukvarjaš, kadar za to pač najdeš priložnost, ne, pa naj bo to ob 2h zjutraj ali 7h zvečer, ne, al' ob 2h popoldne, ne, saj v službi imaš za take stvari najmanj cajta, ne, ker te stalno kdo rab, ne... Tko da, da to sploh omogočiš, pa moraš ljudem predočiti, kaj sploh je problem in kaj pomeni rešitev tega problema. S tem se pač živi. Mislim, da vsi tako funkcioniramo, a se temu reče inovativnost, al ne. Tisti problem, ki ga nekako ponotranjiš, ne. Nekdo npr. podoživlja realnostne šove, sanja z njimi ob treh zjutraj, ne, drugi pa imamo pač mogoče druge konjičke, ne. Ampak mislim, da ljudje tako funkcioniramo.

I: Kako je pa z realizacijo idej? Je kdaj treba mobilizirati zunanje, nove akterje?

R: Zelo odvisno, ampak seveda sodelujemo. Je pa tako, da gre tle za eno zelo specifično področje. Zelo interdisciplinarno, ki zahteva od primera do primera različne partnerje. Ker eno je razvoj tehnologije, kot sem rekel, ki zahteva recimo znanja iz polimernega inženirstva, hidrodinamike, kemijskega inženirstva, kromatografije itn., drugo je pa potem aplikacija, ki zahteva specifična znanja, recimo fiziologija mikroorganizmov,

virusna inaktivacija, gojenje samih virusov, pridobivanje plazmidov? itn. Sej verjetno ste slišali, da smo imeli tle ene viruse ptičje gripe, ne. In nemogoče je, da bi se s temi stvarmi tukaj sami ukvarjali, ker je nemogoče, nimaš znanj, ne.

I: Je kak poseben razlog za to, da ste situirani v Ljubljani?

R: Zdej tko, glavni razlog je seveda zgodovinski. Čeprav, zdajle gradimo stavbo v Ajdovščini, ampak del razvojnega segmenta bo ostal tle, ravno zaradi tega okolja, o katerem sva se pogovarjala. Bližina inštitutov in univerz s katerimi aktivno sodelujemo. Sama proizvodnja pa se bo selila izven Ljubljane, ker je nesmiselno iz več razlogov, da je tukaj. Tako da ja, iz stališča infrastrukture, ki je tukaj, in s stališča komunikacije z določenimi strankami, če govorim o teh, s katerimi skupaj delamo določene analize in projekte, z Lekom in Krko, tudi s Plivo, je pač smiselno, da smo v Ljubljani, vsaj v enem segmentu.

I: Če prav razumem, razvojni del se ne bo selil niti v Avstrijo, oziroma Ameriko.

R: Ne, temeljna tehnologija definitivno ne. To spada v ta koncept zaščite 'know how'-a.

I: V tujini imate torej predvsem marketing in proizvodnjo.

R: Tako, no, zaenkrat izključno marketing. Imamo pa za Avstrijo v planu, da bomo določene produkte tam proizvajali. Al' pa ?. Tle je več opcij, ne.

I: Bi kader v firmi lahko razdelili na tiste, ki tvorijo bolj kreativno jedro in druge ali ne? Kako bi to opisali?

R: Težko je rečt. Še vedno smo zelo razvojno- raziskovalno naravnana firma. Tako da mislim, da je pretežno število ljudi zelo kreativnih. Mogoče je včasih celo preveč. Ker kreativnost je zlo fajm ven dat, ni pa fajm kontinuirano spreminjanje določenih zadev. Tle je tista dilema, kdaj stvari dat več/dorečt?... Ker tle imamo tudi zelo zahtevne kriterije zaradi farmacevtske industrije, imamo ISO standard, podvrženi smo SDA/FDA? pogojem?, tako kot Lek in Krka, ne, kar pomeni, da moraš imeti dokumentacijo in sledljivost? popolnoma na mestu, po drugi strani pa moraš imet hiter razvoj, ne. In tu je

treba en pameten kompromis najti. Kar je včasih zelo težko. Po naravi je to nekaj zelo nekompatibilnega. Eno je statičen segment, drugo je pa izjemno dinamičen.

I: Se pravi, da so inovatorji v vašem podjetju vsi, ki delajo v razvoju.

R: Več ali manj. Tle se dnevno srečuješ s konkretnimi težavami.

I: Kako pa poteka komunikacija med vami, glede na to, da prihajate iz različnih fohov? Prihaja kdaj do kakšnih težav, glede na to, da ste interdisciplinarni in da morate delati skupaj na eni stvari?

R: Mislim, da je teh problemov vedno manj, to pa je predvsem posledica tega, da smo že kar nekaj časa ljudje iz različnih fohov skupaj, in potem ustvariš neko okolje, oz. najdeš nek skupen jezik, ki ga razumeš, in potem to prenašaš na druge. Na začetku je pa to seveda izziv, preden ugotoviš, da govoriš o isti stvari. Ampak spet pa ne vidim načina, kako bi se to presekalo. Ker če gledamo način študija, koncept dojetja stvari, se zelo razlikuje že znotraj naravoslovnih znanosti... Ker npr. matematika je vedno bila eksaktna znanost. Biologija je bila stotine let opisna znanost. In zdej to dvoje združevati, je že način razmišljanja, ki ga ljudje prinesemo s sabo drugačen, ne. Se pravi eno je sama komunikacija, drugo je pa način dojetja in v pristopu k reševanju tega, ne. Tko da to zahteva pač...

I: To pomeni, da mora vsak od vas vsaj nekaj malega vedeti tudi o drugem področju?

R: Definitivno. Brez tega ni mogoče.

I: Kdo so pa tisti, ki v firmi sprejemajo pomembne odločitve? Kar se samega razvoja tiče? Imate hierarhične odnose?

R: Imamo vodstvo, v katerem so ljudje, ki so odgovorni za določene segmente. Torej, direktor, ki je odgovoren za celoto, potem imamo pa še tehnološki in aplikativni segment pokrit, in ponavadi se odločitve sprejemajo izključno na tem nivoju. Govorim o raznih strateških odločitvah, a je to ta prava smer ali ne, pa o teh večjih projektih, a gremo v razvoj nekih novih produktov ali ne. Ko je ta odločitev sprejeta, je pa naprej odvisno od

narave samega problema. Tipično je tako: firma je razdeljena na več oddelkov, imamo ekspertne centre, oz. centre znanja, glede na raznolikost področja, in potem se na osnovi potreb oz. odločitev formirajo projektne skupine, ki vključujejo pomembna znanja in tako, na ta način se ta interdisciplinarnost prenaša v konkretno realizacijo.

I: Pa prevladuje med vami bolj formalna ali neformalna komunikacija? Imate sestanke, uporabljate mail? Kako je s tem?

R: Ja, velik se da tudi po mail-u. Čist odvisno od odločitve. Zdej, če sem čist iskren, ne vem, kje je v tem trenutku direktor fizično lociran, ne. In obratno, ne. Dandanašnji je skorajda nepomembno, kje si, ne, ker so te komunikacijske tehnologije povsod tako rekoč na dohvatu ruke, ne.

I: Uporabljate skype?

R: Tudi. Čeprav zdej, da bi imeli posebno sobo za te video konference, tega nimamo. Smo se sicer mal igral, tle na elektro faksu to majo, ne, bolj kakšne telefonske konference preko skypa.

I: Kako pa rešujete nesoglasja? In glede česa so ponavadi spori, če so?

R: Jah, vedno je smiselno analizirat, kaj je okrog tega. Nesoglasja so vedno prisotna, ne. V Pogledih kam in kako naprej, kako pristopat, kako reševat kakšne stvari, ne. Ljudje smo si pa tudi zelo različni, ne, tako da so tudi problemi, ki se pojavijo, lahko zelo različni. Vendar, če razumeš tisti problem, če postaviš tisto delo, ki je, na prvo mesto, potem se ponavadi stvari dajo rešit, ne. Če pa v ospredje pridejo ostale stvari, je pa lahko stvar bolj problematična. Sicer pa s pogovori, kako pa češ, ne.

I: Kako pa poiščete nove sodelavce?

R: Ja, najprej je treba identificirat, kaj sploh pričakuješ. Potem, ko to identificiraš, potem imaš seveda razpis, pa potem je potrebno testirat kompatibilnost, to o čemer sva se ravnokar pogovarjala, da se pokaže vklopljenost, oz. možnost vklopljenosti v tim in to je ponavadi kar to, ne. Sej kandidatov se ponavadi kar nekaj prijavi, dobrih kandidatov pa je ponavadi zelo malo, ne. Ne glede na to, koliko je brezposelnosti in to, ne. Je pa to tudi

specifika našega področja. Mi ne moremo pričakovat, da bomo dobili človeka, ki je že do konca sformiran, ne. Seveda govorim za tehnološki del ne. Drugo je potem za marketinški. Čeprav je tudi tam potem specifika, ki zahteva dodatno učenje.

I: Kako je pa kaj z razpisi? Katera sredstva kaj koristite? Evropska, državna, vse?

R: Vse. Vse kjer se da. No, tko je, prijavljamo se tam, kjer vidimo, da iz tega lahko potem dejansko tudi kaj naredimo, ne. Kot malo visokotehnološko podjetje smo zaželeni tako v slovenskih kot tudi v evropskih projektih, tako da imamo ponudb za sodelovanje mnogo. Gremo pa v projekte, kjer vidimo, da se res neka dodana vrednost lahko zgenerira. Tako da ni zdej, da se prostituiramo za poljuben denar kjerkoli. Iščeš pač partnerje, kjer vidiš, da si lahko komplementaren in da lahko nekaj narediš, ne.

I: Kakšna je pa vloga države pri delovanju, torej financiranju samega podjetja? Tehnološka agencija ipd.

R: Ja, mi dobimo pri Agenciji, pa ARRS, pa kakšnih ministrstvih še dodatno, sigurno. Pač spremljamo te razpise. To je pač, dobra plat, bom reku, te naše zgodovinske odločitve, da se bomo šli znanstveni marketing. To je tudi eden izmed kriterijev, ki jih gledajo na teh razpisih. Mogoče celo preveč, po mojem mnenju. Sej pravim, publikacije itn., in mi smo v tem kar dobri, tako da dobimo tudi relativno velik. Tko da imamo kar nekaj projektov ARRS, letos pa smo dobili tudi programsko skupino, tko da, seveda, kdo se pa brani denarja.

I: Se javljate v medijih?

R: Ne, tukaj ne, ne kaj dosti, ker Slovenija ni naš trg. Bili smo na TV in radiu, vendar ne pa, da bi se aktivno to šli. Direktor je bil recimo zelo aktiven pri pripravi nacionalnega razvojnega programa, tako da bolj tam, kjer verjamemo, oziroma mislimo, da bi se lahko določeni deli, oz. določeni segmenti razvoja naše družbe morali malo drugače kot grejo in tam probamo na to vplivat. Za samo javljanje v medijih pa preprosto rečeno tudi nimamo dovolj časa.

Intervju VTP-2/GR

DATUM INTERVJUJA: 1.3.2009

TRAJANJE INTRVJUJA: 2 uri

I: izpraševalec

R1: respondent 1

I: S čim se ukvarja vaše podjetje?

R1: Ja to podjetje se ukvarja z razvojem in s testiranjem instrumentacije za pospeševalnike osnovnih delcev. Se pravi v osnovi gre stvar tako, da marketing zazna, pa ni nujno, da samo marketing, tudi razvojniki so dosti vpleteni v to, zaznajo kakšen tip inštrumentov pospeševalniki potrebujejo, se pravi za meritev raznoraznih parametrov na teh pospeševalnikih. In potem s v tem podjetju tak inštrument razvija, se pravi od klasičnega načina razvoja teh elektronskih sistemov, do tega, da se potem zriše načrt in se potem ta načrt pošlje k nekemu zunanjemu proizvajalcu tiskanih vezij. Produkt tega podjetja je po eni strani taka tiskana plošča, vsebina, te tiskanine se da delat ven, potem jih dobimo nazaj noter, potem jih stestiramo in postavimo software na te plošče.

I: Pospeševalniki so, koliko jih je sploh na svetu? Ker kolikor razumem, to delate za tujino. Kje ugotovite, kakšne so potrebe?

R1: V Sloveniji ni pospeševalnikov, pospeševalnikov, raznovrstnih, je po celem svetu približno 1000. V glavnem se nahajajo v Zahodnih državah, se pravi Zahodna Evropa, Amerika, Japonska, Kitajska jih ima zdej tudi, Taiwan itd. Rusija jih ima tudi ene par. In to so glavni kupci, to so stranke.

I: Kaj pa je pravzaprav pospeševalnik?

R1: Končni cilj pospeševalnikov, končni produkt bi rekel, je objavljen znanstveni članek. Rabi se torej izključno v namene znanosti. Se pravi okoli 95% se uporabljajo zato, da razni inštituti raziskujejo temeljne zakone narave, znanosti in na osnovi meritev, ki se opravljajo, se potem objavljajo članki. Majhen del uporabe je tudi za industrijo, npr. farmacevtsko, medicina... Npr. Lek bo npr. lahko vprašal nek pospeševalnik, če bi lahko

opravil meritve na enem zdravilu. Dejansko se ti pospeševalniki lahko rabijo tudi kot mikroskopi. Se pravi, ti lahko s temi pospeševalniki, z določenimi pospeševalniki, ne z vsemi, tudi strukturo snovi, molekule itd.

I: Nudite še kakšne storitve?

R1: V bistvu nudimo tudi storitve v smislu idej za neke probleme, ki jih lahko imajo na pospeševalnikih. Recimo na pospeševalniku se pojavi določeno vprašanje glede tega, kako bi naredili neko zadevo in v takem primeru se firmo lahko pokliče, ker se pri nas najdejo določeni ljudje, ki bi lahko znali rešiti ta problem. Čeprav oni zadeve ne izvedejo, temveč le povedo, kako bi se dalo stvar narediti. Torej gre za svetovanje.

I: Kakšna pa je zgodovina vašega podjetja?

R1: Sam vem bolj malo. Kar vem, je to, da je ustanovitelj R. U.. Nekje sredi 90ih let se je vse skupaj začelo v eni majni sobi, pri tašči od R., skupaj z bratrancem A. U.. Takrat so sodelovali z različnimi pospeševalniki. Naslednja stvar ki jo vem, je, da so dobili prostore na Politehniku, v Novogoriškem tehnološkem parku. Takrat so tudi zaposlili še nekaj ljudi, nakar se je začelo. Prva večja pogodba je bila s francoskim pospeševalnikom Soleil s Pariza, in to je firmi dalo zagon, da so, kot si predstavljam, lahko zaposlili tudi več ljudi.

I: Kaj pa je po izobrazbi direktor?

R1: Univ. dipl. elektroinženir. Če se ne motim, je on šel po diplomu delat v Trst, v pospeševalnik, od tam pa v Jefferson Lab v Virginio, ZDA, ves čas je pravzaprav delal na podobnih sistemih kot so ti, ki jih firma zdaj prodaja. Tako je dobil dosti izkušenj in znanja, da je lahko ko se je vrnil naredil en tak inštrument, ki je danes dejansko korak višje od vseh podobnih inštrumentov ki so jih drugi v svetu naredili. S tem, da danes se s čistim razvojem ne ukvarja. Le kakšnega tehničnega sestanka se tu in tam udeleži.

I: Katere pa so tiste prelomnice, ki so zaznamovale podjetje?

R1: Recimo to, da so dobili ta francoski pospeševalnik, ki so ga v celoti opremili, za tem še angleški, podoben, to bi rekel, da je bila večja prelomnica. Takrat sem bil tudi sam

zraven, zaradi tega vem. Druga večja prelomnica pa je bila pred letom ali dvema, ne vem zdaj točno, kaj se je zgodilo, ne vem, ali so dobili kakšen zunanji kapital, tega ne vem, samo je pa očitna razlika v porastu zaposlenih, količini dela, projektih, ki so se jih lotili, se je obseg močno povečal.

I: Kakšna pa je tvoja zgodovina v firmi?

R1: Jaz sem bil 5. Ali 6., ki so ga zaposlili v firmi. To je bilo leta 2002. Pri njih sem delal diplomu, potem pa so me zaposlili kot mladega raziskovalca na področju gospodarstva.

I: Kako pa je podjetje organizirano? Koliko je zaposlenih, kakšna je izobrazbena sestava ljudi?

R1: Zaposlenih je približno 45 ljudi, to so približni podatki, približno 10 jih dela v upravi, trženje, finance, uprava – kadrovska služba; vse ostalo, cca 30-35 pa je tehničnih delavcev. Mislim, da je bil enkrat en podatek, da je več kot polovica zaposlenih z magisterijem. Z doktoratom znanosti je približno 10 ljudi.

I: Kako pa je z zunanjimi sodelavci? Kakšen je kaj pretok ljudi?

R1: V bistvu se pošilja ljudi na izobraževanje na tuje inštitute, dostikrat pridejo kakšni strokovnjaki s tujih inštitutov, ki imajo kakšno predavanje, samo to niso ravno sodelavci. Se pa dosti daje na izobraževanje kadrov, čeprav je to podjetje, se dosti pošilja na znanstvene konference, objavlja članke. Je sicer zasebno podjetje, vendar nekako poskušajo držati eno politiko nekega inštituta.

I: Kako poteka delo, individualno, timsko, projektno? Kako imate to organizirano?

R1: Delamo projektno. Dobi se projekt, določi projektni vodja, ta zaprosi za resurse, inštrumente, ki jih bo rabil, ljudi, prostore, sredstva in se mu potem to dodeli, odvisno od tega, koliko resursov je sploh na razpolago. To je vse znotraj firme. Potem se štarta projekt in dela, dokler se ne konča. Mislim, pa da ni enega človeka, ki bi delal individualno. Projekt je sestavljen z več področij, vsako zahteva svoje strokovnjake. Vsak mora prevzeti odgovornost za en del in mora projekt pripeljati do neke stopnje, nakar se vse skupaj združi in to zahteva dosti timskega dela.

I: Ali pri delu obstaja hierarhija, kdo ima avtoriteto, kdo je tisti, ki odloča?

R1: Ja, to mi je še najbolj zanimivo, ker dejansko zgleda, kot da bi... ker ok, hierarhija, imamo tehničnega direktorja in on je šef in to vsi vedo. Samo pod njim pa dejansko ni, ne moreš reči, da je še kak šef zraven. Eden je odgovoren za en del in on je šef na tistem področju, samo nima pa pod sabo nikogar. In recimo to je tih dogovor in jaz imam trenutno probleme, ker ne vem, kam spadam, ker me ni bilo zadnji dve leti in sem prišel nazaj sredi projekta in mi dejansko noben tudi ne zna povedati, za katero področje naj bi bil sam odgovoren. Poleg tega pa stvar deluje tako, da si med sabo vedno pomagamo in v svojem delu vedno posegamo se po drugih področjih, kar pomeni, da je ta zadeva zelo razpredena. Skratka, sam moraš najti svoje mesto in ga uveljaviti.

I: Ali lahko govorimo o avtoritetah in vodjah? Kaj je pogoj za vodstveno funkcijo?

R1: Ja, tako je, mesto si dobiš tako, da znaš največ. Hierarhija se sicer postavlja, temelji pa izključno na znanju, ne na starosti ipd. Je pa tako med inženirji, da nam je pomembno, da ko kdo nekaj naredi, da se ve, da je on to naredil, ne da bi moral to posebej izpostavljati. In ta moment je pri vseh zaposlenih precej prisoten. Mislim pa, da tega nihče ne začuti kot tekmovalnost.

Sicer pa imamo te polletne in enoletne pogovore na štiri oči s tehničnim direktorjem in samim direktorjem. S tehničnim na 6 mesecev, z glavnim direktorjem na eno leto. In tam lahko pokomentirajo tvoje delo, če je v redu, oz. če se jim zdi, da ne daš dovolj od sebe. Ser pa še ni zgodilo, da bi koga kdaj odpustili, so se bolj sporazumno razšli s parimi ljudmi, ki se niso mogli vključiti v skupino.

Sicer pa je meja med šefi in delavci precej zabrisana. Z direktorjem se npr. dostikrat ljudje pogovarjajo bolj kot nekim sodelavcem in ne kot s šefom.

I: Na osnovi česa pa se ljudi sploh zaposluje. Kakšen kader iščejo?

R1: Bi rekel, da greš skozi precej razgovorov preden te zaposlijo. Moraš se praktično pogovoriti skoraj z vsemi pomembnimi člani podjetja, tako da te postavijo na test, da se

ugotovi, če dejansko si profil, ki ga podjetje potrebuje ali ne. No pri meni in še enem fantu iz Beograda pa je šlo za to, da sva pokazala interes in so naju potem zaposlili kot mlada raziskovalca.

I: Kaj pa je poslanstvo vašega podjetja? Katere vrednote se postavlja v ospredje?

R1: Poudarja se profesionalnost, karkoli pač delaš, poskušaš naredit odgovorno, potem odprtost v smislu pogovorov in izmenjave idej, na take in drugačne načine, kreganje npr. ni nekaj negativnega, če je konstruktivno, dosti pomeni, da je podjetje družini prijazno. Kadar se npr. komu rodi otrok, mislim, da dobi nekaj več denarja pri plači, ravno tako se ni problema zmenit za bolj dinamično službo, recimo da rečeš, da boš hodil v službo opoldne, in boš potem malo več tam. Tale J. npr. leti s padalom in on dostikrat pride npr. ob 5ih zjutraj, in gre okoli 14h letet, in to v času, ko je v službi najbolj intenzivno, pa mu nihče ne zateži zaradi tega. Pač že nadoknadi, ne. Ta šef, R., je vedno poudarjal, da bi rad imel tak ameriški tip podjetja. In se mi zdi, da se drži takih metod, ki so v Ameriki že precej standardne.

I: Se razmišlja o rasti podjetja in zaposlovanju novih delavcev?

R1: Je namen, samo ne vem, če je to ravno za javnost. [30.30 – podatki ostanejo pri avtorici intervjuja]

I: V kolikšni meri pa se identificiraš s podjetjem?

R1: Zaenkrat se ne. Verjetno sem malo specifičen primer, ker sem se ravno vrnil iz Amerike, lahko pa rečem, da imam občutek, da je pri večini ta moment identifikacije s podjetjem zelo močan. Z delom, ki ga opravljam, pa se dosti bolj identificiram kot s podjetjem.

I: Individualizem, kolektivizem – za kaj od tega se ti zdi, da bolj stopa v ospredje v firmi?

R1: So posamezniki, ki v ospredje postavljajo sebe in druge ljudi, so pa posamezniki ali skupina znotraj firme, ki v ospredje postavlja dejstvo, da je to, kar počnemo skupno delo. Čisto odvisno od posameznika.

I: Pa se čutite kot del lokalnega ali globalnega okolja?

R1: Jaz osebno se počutim bolj kot del globalnega okolja, čeprav se močno poudarja ta ...

Recimo po številu zaposlenih, ki so v firmi iz Nove Gorice, bi se lahko tudi kregali glede tega, da bi bila ta firma lahko tudi v Ljubljani. Ker kar precej pomemben kader, in to nemalo ljudi, kakšnih 7, se vozi iz Ljubljane, Kranja itd. Samo mislim, da R. prav hoče, da bi bila ta firma v Solkanu in poudarja ta moment, da prihajamo iz majhne vasi kot je Solkan in prodajamo na največje inštitute po svetu. Ta ideja je pogosto izpostavljena.

I: Koliko se pa v firmi izpostavlja pomembnost razvijanja okolju prijaznih tehnologij? Ali to sploh predstavlja kak faktor glede na vaš produkt?

R1: V bistvu posredno firma je okoljevarstveno naravnana, ker na nek način so takšni eksperimenti, ki se opravljajo v pospeševalnikih, namenjeni prav raziskavam na tem področju. Na področju obnovljivih virov energije, pa novih virov energije, drugačnih virov energije, tako da bi lahko rekel, da ti pospeševalniki ne bi delali teh eksperimentov, če ne bi imeli teh inštrumentov, ki jih to podjetje dela. Samo da bi pa prav neposredno delali na tem področju pa ne.

Sicer pa te tiskane plošče vsebujejo dosti komponent, ki vsebujejo precej toksičnih snovi. In odvržit eno tako ploščo je enako, kot da bi nekam odvrigel neko kislino, npr. akumulator od avto. Se pa gre v tej smeri, da se količino takšnih toksičnih snovi na teh ploščah omeji, npr. uporaba tega toksičnega cina, se cin omeji, zdej je prišla ven nova vrsta cina, ki ne vsebuje svınca, in to je že recimo en doprinos k temu, recimo, da se pazi. Samo, da bi pa prav izbirali takšne komponente, ki so okolju prijazne, čeprav tudi ni vsak tip komponente tak, da bi lahko sploh izbiral med eko in neeko varianto, ampak mislim, da če bi bila ta možnost izbire, da se ne bi izbiralo po tem ključu, ampak glede na ceno in 'performance'.

I: Kako je pa z odpadki?

R1: Ja, imamo reciklažo za snovi, ki vsebujejo svinec.

I: V kolikšni meri je podjetje povezano z akademskim svetom, inštituti, kaj je tisto, kar v firmi sploh spodbuja k inovativnosti?

R1: Ljudje so posebni, ne. Bi lahko rekel, da na posameznih področjih ta firma dejansko skoncentrira najboljše ljudi v Sloveniji za specifična področja, s katerimi se ukvarja. To so ljudje, ki imajo večletne izkušnje v tujini, z delom na različnih večjih projektih, imajo ogromno izkušenj itd. Po drugi strani pa mislim, da je tisto, kar je te ljudi sploh pripeljalo v to podjetje dejstvo, da to podjetje sodeluje z inštituti. To, da se tu postavlja neka vprašanja, probleme, ki še niso bili do sedaj rešeni. Dosti ljudi, ki delajo pri tej firmi, ne bi bilo tukaj, če bi ta firma delala npr. mobilne telefone ali pa računalnike. Ker to tem ljudem ne nudi izziva. In to se mi zdi da spodbuja inovativnost.

I: S faksi ste tudi povezani?

R1: Posredno tudi, ker te inštitute ponavadi vodijo faksi. Z elektrofaksom pa ravno zdaj tudi sodelujemo na nekem projektu, tako da sodelovanje je. Pol faks, pol mi.

I: Kdo v firmi po tvoje predstavlja kreativne akterje?

R1: Mislim, da je to kar skupina ljudi. R. je pač postavil neko filozofijo o tem, kako hoče svoje podjetje zastaviti in zbral okoli sebe ljudi, ki so to idejo zagrabili in jo sedaj vodijo naprej. Sicer pa te najbolj vplivne inovacije, te ki so sistemske, jih oblikuje neka omejena skupina ljudi. Npr. 3, 4 ljudje odločajo o najbolj revolucionarnih smereh. Sicer pa inovativnost poteka na vseh nivojih. Tudi najbolj mladi inženirji so spodbujani, da so v tistih detajlih, ki jih delajo, inovativni.

I: Pa ti štirje so kakšne starejši ljudje, z doktorati ali kako?

R1: Ne, niti niso doktorji, to so pač izumitelji z ogromno izkušnjami na tem področju, ki sledijo sodobnim trendom, vidijo, kam se vse skupaj premika in nekako imajo neke začetne pogoje in idejo, kaj bi pravzaprav radi naredili. In potem so pač sposobni vse te zadeve združiti v naslednji izdelek. Oni pač določijo, katera tehnologija se bo uporabljala, kateri princip, na kakšen način se bo delalo. To ni samo na tehničnem področju, tudi

organizacijsko je to lahko nova zadeva. Oni pač odločajo kako in kaj, drugi pa pač potem delajo znotraj teh omejitev, okvirjev.

I: In zakaj so to ravno ti štirje ljudje? Po kakšnem ključu so ravno oni izbrani za glavne akterje inovativnosti?

R1: So najbolj izkušeni, največ znajo, so že toliko let pri firmi, so se pokazali za zelo zanesljive in njihove odločitve so se pokazale kot dobre. Izobrazba pri tem ni pomembna, leta, če pogledam, tudi niso pomembna. In med temi ljudmi so nekateri, ki so dejansko dobri samo za to. Samo v tem procesu. Se je tudi že izkazalo za nekatere od teh, da če so se poskušali izkazati tudi na bolj detaljnih področjih, da niso končali, tistega, kar so začeli, oz. dostikrat niso bili tako uspešni, kot na tem nivoju.

I: In kdo daje sploh pobude za nove projekte?

R1: Direktorji, torej tehnični, glavni in šef financ. Dostikrat pa je tudi tako, da določeni inženirji, ki so delali na pospeševalnikih in vedo, da bi se določene stvari dalo narediti, lahko sami dajo pobudo za nek nov inštrument. Tako da ni nujno, da pobuda pride iz pospeševalnikov.

I: V kolikšni meri pa ste povezani z okolico?

R1: Vsako leto so dnevi odprtih vrat, se povabi kogarkoli, ki si želi pogledati podjetje, se povabi lokalne šole, osnovne, srednje. Mislim, da bi radi bili čim bolj povezani z lokalno skupnostjo?

I: Kaj pa globalno skupnostjo? Koliko zaposlenih komunicira s tujino?

R1: Če ne drugega je težnja po tem, da se čim več hodi po konferencah, da se seznanijo s tem, kar drugi delajo in da druge seznanijo s tem, kar ti delaš. Veliko komunikacije je tudi preko mail-a z različnimi inženirji po celem svetu, ki se ukvarjajo s pospeševalniki.

I: Kako je pa z zaposlovanjem mladih po končanem šolanju z vidika dotoka svežega znanja? Kako bi ti to ocenil?

R1: V glavnem se zaposluje samo mlade. Mislim, da med razvojniki so vsi med 25 – 35 let, starejših v razvoju ni. Najstarejši so ti trije šefi. Ti projektni vodje so tudi starejši, tam malo nad 40.

I: Kako pa razumeš vlogo podpornih inštitucij kot so inkubatorji, tehnološki parki ipd.?

R1: Ta firma je bila članica tehnološkega parka v Novi Gorici in kolikor si predstavljam, kje od tehnološkega parka dobila kar precej subvencij. Recimo, dobila je zastonj prostore, bile so tudi subvencije pri inštrumentih, mislim pa tudi, čeprav nisem siguren, da se je preko tehnološkega parka odvijala tudi promocija podjetja. V tistem obdobju, je bil tehnološki park precej pomemben za podjetje, saj je finančno pomagal. Ker to podjetje je, če prav razumem, precej odvisno od raznih razpisov. Recimo ta 8. Evropski okvirni program, pa denar preko mladih raziskovalcev, pa te subvencije za nakup inštrumentov. Tako da se redno prijavlja na razne razpise in se na tak način tudi dosti denarja.

I: Kaj pa inkubatorji?

R1: Nič ne vem o tem.

I: Sodelujete še s kakšnimi drugimi inštitucijami v Sloveniji?

R1: Mislim da trenutno ne. Prej, ko se je firma še širila, je bilo več tega. Takrat je bilo precej podpore raznovrstnih organizacij.

I: S kom največ komunicirate in od kod črpate nova znanja?

R1: Jah, konference, pa razne revije, dosti ljudi zraven študira, dela magisterij, doktorat. Pa komunikacija med zaposlenimi, ne. Je kar dosti tega.

I: Pa je več neformalne ali formalne komunikacije?

R1: Imamo sestanke, kjer se izmenja dosti informacij, dosti pa je neformalne komunikacije. Recimo imaš nek problem pri nekem sistemu, ta sistem je sestavljen iz več kosov, ker nisi bil zraven pri razvoju vsakega kosa, se pač obrneš na človeka, ki se je s

tem ukvarjal. Lahko se to zgodi ko ga srečaš na stopnicah, lahko greš k njemu, odvisno od situacije. Je pa več neformalne kot formalne komunikacije.

I: Druženje izven podjetja obstaja?

R1: Obstaja, samo jaz pri tem nisem kaj dosti zraven. Se ne družim izven delovnega časa. Sicer pa imajo enkrat na mesec večere, ko se dobijo, gredo na bowling ali kaj takega. Sicer imamo novoletne fešte, piknike ipd.

I: Ali obstaja kaj takega kar bi lahko poimenovali virtualna skupnost?

R1: Zelo veliko uporabljamo skype. Izkazal se je za neverjetno uporabnega. In to je neke vrste mailing liste. Ker so vsi zaposleni med delom prijavljeni na skype. Vsi smo na skype-u. Če je v problem vpletenih več ljudi, se uporablja 'conference call'. Sicer pa se je skype izkazal za zelo uporabnega, ker dosti ljudi živi v Ljubljani ali v Kranju in niso vsak dan v tednu v Gorici / Solkanu. Delajo dosti doma, so tu le dvakrat na teden. Tako da skype predstavlja glavni vir komunikacije s temi ljudmi.

I: Kje misliš, da prihaja do večjega pretoka znanja, pri druženju z ljudmi, ki jih ne poznaš dobro in jih srečuješ le občasno ali z ljudmi, s katerimi se družiš pogosto?

R1: V bistvu se več naučim od ljudi, ki jih manj poznam in jih bolj poredko srečam.

I: Kaj pa kontakti izven službe, kolegi z Amerike npr. ki si jih spoznal, ko si bil v Chicagu?

R1: Ja, to ima zelo veliko vlogo. To mi dostikrat pomaga.

I: Kako poteka sodelovanje s fakulteto?

R1: Ja, fakulteta bo razvila projekt, firma jim bo plačala neko vsoto denarja, oni pa bodo vse pravice prenesli na firmo. Oni so idejni začetniki tega, firma pa bo dejansko morala zadevo narediti industrijsko in jo prodajat naprej. Projektni vodja je iz firme, tehnično razvit in naredit zadevo, to pa bodo naredili mladi raziskovalci, asistenti, docenti.

I: Pa z univerzo sodelujete redno ali občasno?

R1: To je prvi tak projekt. Bi pa rekel, da je dosti zaposlenih na faksu, ki delajo kakšne manjše projekte za firmo. Samo njihovi šefi na faksu tega ne vedo. Oni za te usluge dobijo nek denar na roko. To ni nič uradnega, ne. Tako da to je prvi uradni projekt. Ta zdej. Glavni problem predstavlja dejstvo, da mora nekaj denarja od projekta, ki je namenjen laboratoriju, iti na faks. In prav zaradi tega, je cena tega projekta precej visoka. To je tudi eden glavnih razlogov, zakaj se že prej ni delalo s faksom. Ker faks je izredno drag za tisto, kar naredi. Ker poleg tega, da ti daš laboratorij, daš še neko provizijo faksu.

I: Kakšne narave pa je sodelovanje z drugimi inštituti?

R1: Ja bolj neformalne. Recimo v tem, v katerega sem tudi sam vpleten, z Jožefom Štefanom, smo se pri njih pozanimali, če bi znali narediti nek model in oni so naredili ta vzorec, ki ga mi zdaj merimo. Za to ne bomo nič plačali, gre bolj za neformalno komunikacijo, ker nas vse to področje zanima.

I: Torej gre za obojestransko korist.

R1: Seveda. Sicer pa so tuji inštituti naše stranke, saj jim prodajamo naše inštrumente.

I: Kaj pa znanje, ki ga v podjetju razvijate. Obstaja pretok tega znanja na fakultete?

R1: Prav tehnično znanje ne, ker obstajajo restrikcije glede podajanja specifičnega znanja naprej, ker podjetje od tega živi. Ravno to je tudi paradoks te firme, da se v nekaterih primerih predstavlja kot inštitut, v nekaterih pa podjetje. Npr. objavljanje člankov v polni meri tega, kar si naredil, tega se ne dela. Ker dajati znanje ven, znanje, od katerega firma živi, takih člankov ti ne bodo pustili objaviti, ne. Po drugi strani pa tudi ne moremo govoriti o tem, da je to eno klasično podjetje. Sicer pa R. dosti predava s področja podjetništva, torej o tem, kako ustanoviti visokotehnološko podjetje. Skratka, te članke se spiše, samo ti članki so taki, da se predstavi meritve, rezultate, ne predstavi pa se podrobnosti nekega produkta. Tako da nekega hudega prehajanja znanja izven podjetja ni. Znotraj podjetja ja. Tu je tega dosti.

I: Kakšne so pa kaj zveze z raznimi akademiki?

R1: Ja imamo stike z dvema ali tremi. Jaz sem npr. v stiku s svojim mentorjem, njemu npr. lahko vedno napišem mail in bo pomagal, pa četudi gre za stvari, ki so namenjene izključno firmi. To ni povezano z mojim izobraževanjem, z doktoratom, ampak za firmo, ki bo njegovo idejo tudi tržila. Podobno je z ostalimi profesorji. To so neformalni kontakti.

I: Koliko časa pa porabite za razgovore in debate? Je to pomemben proces?

R1: Ja, to je kar pomemben vidik komunikacije. Imamo redne sestanke, dva na teden, v ponedeljek in v četrtek, tu se debatira o problemih, ki jih imajo vsi. Potem pa imamo še sestanke, kjer se debatira o konkretnih problemih, povezanih z določenim problemom. Na teh sestankih nas je ponavadi 4, 3. To je kadar se kaj popravlja, tam stalno debatiramo o tem, kaj bi bilo lahko narobe.

I: Kako pa rešujete probleme, ki nastajajo? Imate različne pristope, metodološke, različne praktične izkušnje, kako s tem operirate? Kako rešujete težave do katerih prihaja zaradi teh razlik?

R1: Ja, to zna biti problem, ker tega se ne da rešit. Ali mora on na nek način pogoltnit tisto, ali pa moraš ti. Da se pač dovoli, da se gre po poti nekoga drugega, ali pa po tvoji poti. Ampak na koncu se vedno izkaže, da se, če je res kompleksen problem, da se obdela variante od vseh. Gre le za vprašanje tega, kdo je ta prvi.

1.26.25 - 1.27.30 tako zelo tehnološko podrobno da ni pomembno

I: V podjetju so posamezniki iz različnih strok, ne?

R1: Ja, znotraj elektra in računalništva, ne. Elektro in računalništvo se potem deli naprej na bolj specifična področja. Sicer pa so vsi tehnično profili ali elektro, ali računalništvo. No, da ne pozabim, tudi fiziki so vmes.

I: Kako pa poteka komunikacija med različnimi strokami?

R1: Ja, saj to verjetno predstavlja tudi enega izmed glavnih problemov, ta komunikacija med software-om in hardware-om, ne. Tko da, do je dostikrat boleče, v smislu da... Že

kadar iščeš problem, je prva ločnica, ki se naredi, ali je elektro-stroka, ali je računalništvo. Ker če je računalništvo, nimaš tam več kaj tikat, če nisi iz foha. Če je hardware, pridejo zraven različni profili kadra. Ne moreš kar rečt, to ni moje.

I: Kam pa tu spadajo fiziki? K hardwaru ali softwaru?

R1: Oni so poglavje zase. (smeh) Ma ja, v bistvu so pri pospeševalniški tehnologiji fiziki projektni vodje. Ker oni imajo neko širino, ponavadi recimo ne vedo, kako bi nek problem rešili v detajle, razumejo pa ponavadi malo bolj na široko probleme kot inženirji.

I: Bi lahko rekli potem zanje, da so oni bolj teoretiki? Bi lahko rekli, da imate delitev na teoretike in praktike?

R1: Ja, recimo. Čeprav ta firma je izrazito praktično usmerjena. Najbolj se ceni to, da znaš nekaj naredit. Da znaš pripeljat nekaj pripeljat do konca, da se da uporabit. Nekega hudega teoretiziranja ni.

I: Ampak kljub temu pa so tisti, ki so bolj teoretično naravnani, omenjal si tiste 4 ni, in tisti, ki so praktično naravnani.

R1: Ja, v bistvu imaš prav.

I: Kako pa najdete skupni jezik?

R1: Ja, skupni jezik se najde tako, da se vsak nauči tudi nekaj s področja drugega. In taki so recimo tudi najbolj cenjeni, ker je združevanje takih kadrov je zelo enostavno. Nek računalničar bo tako točno vedel, katere podatke dat nekemu elektroinženirju. In v takem primeru je komunikacija tudi zelo enostavna.

I: Pa je dosti ljudi v firmi, ki komunicirajo na tak način?

R1: Ja, ene tri štirje. No, to so ti štirje, recimo. Sej to je pa zanimivo, vidiš.

I: A kdaj debatirate o etiki tega, kar počnete?

R1: Ja, naprimer, par krat se je že pojavila možnost, da bi razvijali za ameriško vojsko. In dejansko se je takrat razvila filozofija podjetja, da za vojsko se pa ne bo razvijalo. Do je bilo v bistvu edinkrat, ko sem opazil, da se je govorilo o etiki.

I: Ali se povezujete z drugimi visokotehnološkimi podjetji doma in v tujini?

R1: V Sloveniji sodelujemo z Iskratelom. Oni nam sestavljajo plošče. Potem ena firma v Ljubljani, ki je v delnem lastništvu naše firme, razvijajo en del kode za en sistem. V tujini pa gre bolj za to, da uprava hodi na ogled kakšnih večjih firm, podobnih visokotehnoloških firm, da vidijo, kako oni delajo. Pri tem ni nujno, da se ukvarjajo z istim področjem. Gre bolj za marketing in podobno. Z inženirji iz drugih visokotehnoloških podjetij pa nimamo.

I: Torej ni firme, s katero bi morda skupaj razvijali kak produkt?

R1: Ja, to pa ja, to je ta firma iz Ljubljane, Biond Semi Conductors se kliče. Na tem projektu, na katerem npr. trenutno delamo, en del projekta oni vozijo naprej.

I: In to vpliva na uspešnost podjetja?

R1: Zelo. Mislim, da je bil tudi eden izmed večjih prelomov v tem, podjetju, da so se odločili, da... Ker za ta specifični del sistema v podjetju enostavno ni bilo zadosti znanja, da bi stvar spravili na nek določen nivo, in so se potem odločili za 'outsourcing', in so to podjetje potem kupili, oz. ne vem koliko procentov kupili.

I: Kakšna pa je vloga države? Tehnološka agencija, ARRS, evropski programi?

R1: No, to je zelo pomembno, od tega se dobi dosti denarja, to zelo zelo pomaga. Recimo, inštrumente, res vrhunske inštrumente se je dalo kupiti s temi sredstvi.

I: Je podjetje morda povezano s podjetji v goriški regiji?

R1: Podjetje Electronics Components sestavlja elektronske sisteme. Torej ploščo, ki jo razvijemo, vstavljajo v take škatle. Sicer pa ne. Ker dejansko se izdelava teh tiskanih vezij se daje delat ali v Lingvo, ta je mislim da v Cerknici, po novem pa tudi k nekim Avstrijcem in potem, ko se dobi to ploščo, je treba gor postaviti komponente in to naredijo

v Iskratelu v Kranju, na nekem drugem projektu komponente gor postavlja nek privatnik, mislim da je iz Šempetra, nakar dobimo te plošče nazaj in potem dejansko je to to.

1.42.30 – 1.43.00 spet čisto preveč podrobno

I: Kaj pa stiki z lokalnimi predstavniki oblasti in civilne družbe? To funkcionira?

R1: Ja. Vem da se podjetje dosti pojavlja v medijih zadnje čase. Dosti hodijo snemat z raznih televizij, imam občutek, da se to skuša predstaviti širši javnosti, mislim, da z Občino Nova Gorica je neki, samo niso ravno najboljši 'frendi', ne. Ker mislim, da so jim lokalne oblasti delale neke probleme z razširitvijo lokacije za gradnjo nove stavbe, ker je ta, v kateri smo zaradi povečanega števila zaposlenih že preobremenjena. Mislim, da jim s tega stališča ne pomagajo najbolj.

I: Pa ste sedaj vključeni v tehnološki park, inkubator in podobno ali ne?

R1: Mislim, da ne.

I: Kaj pa v razvojno agencijo?

R1: Mislim, da smo prijavljeni kot raziskovalna skupina in smo v programski skupini. Kar pomeni, da moramo objavljati, za točke, da dobivamo projekte itd.

I: Kako ocenjuješ zmožnosti svoje regije za razvoj in inovativni preboj?

R1: Mislim, da potencial je, mislim, v kadru je potencial, samo mislim, da ljudje ne razmišljajo zadosti na veliko, da niso zadosti ambiciozni.

I: Poznaš Lizbonsko strategijo?

R1: Ne.

I: A investitorja imate?

R1: Ne, investitorja ni. Imam občutek, da je R. želel podjetje pripeljati do takšne stopnje, da je brez investitorjev.

I: Pa svojo firmo hodite tudi kam predstavljat z namenom da se išče nove naročnike?

R1: Ja, na konference. Del teh konferenc je namenjenih tudi industrijskim predstavljalcem, in tam je štant, plakati, delijo se letaki, se vrti film itd.

I: Pa obstajajo investitorji, ki bi se zanimali za vas?

R1: Ja, je bila ena in edina firma v Sloveniji, ki se je ukvarjala z istimi stvarmi kot mi, ampak to je bilo tam, 2004, 2005. To so bili eni Francozi, in ta firma je dala neformalno ponudbo, da bi kupila to podjetje, samo R. je takrat rekel ne. Zdaj sicer ne vem, kaj je s to firmo, samo vseh večjih projektih se pospeševalniki vsaj v zadnjem letu odločajo za sisteme našega podjetja.

Intervju VTP-2/GR

DATUM INTERVJUJA: 6.3.2009

TRAJANJE INTRVJUJA: 40 min

I: izpraševalec

R2: respondent 2

I: Kakšna je tvoja vloga v firmi?

R2: Sem v skupini za razvoj hardware-ja. V tej skupini je pa še podskupina za razvoj visokofrekvenčnih naprav, ali delov teh produktov, ki jim mi delamo. Sem v isti skupini kot U., ne. Čeprav, U. ima malo več znanja, ker že skozi dela na tem področju, pa tudi v Ameriki je bil zaradi tega, tako da on je že bolj v sistemskem razvoju, jaz pa v hardware razvoju.

Od aprila lani, ko sem prišel k firmi, sem razvijal kartice, ki sprejemajo visokofrekvenčne signale, ki jih naprej predelajo in pretvorijo na nižje frekvence. In ti signali se nato uporabljajo v našem produktu naprej.

I: Kaj si po izobrazbi?

R2: Po izobrazbi sem univerzitetni diplomiran elektroinženir.

I: Kako si pa prišel k firmi?

R2: Ja, prijateljica od moje žene je povedala, da tuki iščejo, jaz sem se pa itak preselil na Primorsko in sem iskal možnost, da se mi ne bi bilo treba vozit v Ljubljano. Tako da sem napisal CV in ga poslal sem, tako da smo se sporazumel, da lahko pridem.

Sicer sem iz Vnanjih goric, to je okolica Ljubljane.

I: Katere so tiste vrednote, ki se poudarjajo v vaši firmi?

R2: Direktor na tedenskih sestankih vedno poudarja pomen inovativnosti, to je da osvajaš nove tehnologije in jih tudi uporabljaš pri razvoju novih produktom. Morda pa tudi to, da se česa novega spomniš in da daš idejo, za en novi produkt. Recimo ti, ki že nekaj časa živijo s to skupnostjo pospeševalnikov lahko vidijo, kaj bi se še dalo delati, ali pa en sodelavec, ki je šel za 6 mesecev v Nemčijo na DESI, to je ena kratica, ki obsega nemške pospeševalnike, in s tem znanjem, ki ga ima, je že dal idejo za en novi produkt in tam že preizkuša prototipe, da bi jim pomagal naredit eno stvar, ki bi bila lahko potem osnova za kakšen izdelek v našem podjetju.

Pa timsko delo, ne. Brez tega pa sploh ne moreš, če ljudje niso pripravljeni med sabo sodelovat. Samo to pa zdaj že čisto iz osebnega stališča govorim. Čim je stvar malo bolj kompleksna, mora biti vpletenih več ljudi.

I: Kako poteka komunikacija med vami, glede na to, da ste iz treh različnih strok, fiziki, elektrotehniki in informatiki?

R2: Seveda je pri razgovoru s človekom upoštevati tudi, da lahko on malo drugače razmišlja, da ima drugačne uporabljaja, npr. ampak načeloma je to samo znanje, ki se ga da osvojiti, če ima človek motivacijo. Je pa kdaj, priznam, tako ko se razvijaš v svojem poklicu, ali pa še prej, ko sem bil na Fakulteti za Elektrotehniko, se obrneš v določeno smer, določen način razmišljanja osvojiš, kar včasih ni kompatibilno z drugačnim gledanjem na stvari, ne. Včasih so ti bolj pomembne tiste stvari, ki jih poznaš, kot pa

tiste, ki jih ne. To zdaj govorim že bolj s stališča vodenja projekta. Tako ko opazujem, ne, recimo, fizik, se ne bo ukvarjal toliko z elektrotehniko, ne, čeprav en idealen vodja bi moral vsa ta znanja v detajle vedeti, kako se lahko kaj izvede. V tem smislu, no.

I: Se pravi, da so vodje projekta tisti, ki so mediatorji med strokami?

R2: Pa niti ne. Gre bolj za moje opazovanje, ko gledam različne vodje projekta, pa vidim enega, ki je zelo širok, ker vodje projekta so tudi inženirji, in niso samo vodje, temveč še vedno kot inženirji delajo določene stvari sami, ostalo dajo pa drugim za naredit. Če nekdo pozna in način razvoja software-a, razvoj teh integriranih vezij in digitalno procesiranje signalov, ima sigurno prednost pred nekom, ki se nikoli ni ukvarjal z določenim področjem in ima potem kakšne težave že s tem, kaj naročit tem ljudem. Saj ne, da bi bilo pri nas tko, hočem pa povedat, da je pomembno, da imaš čim več znanja.

I: Bi potem lahko rekli tudi, da je znanje tisto, ki te kvalificira kot avtoriteto?

R2: Ja.

I: Pa prihaja kdaj med vami tudi do nesoglasij?

R2: Mah, kakšnih večjih niti ne. A to misliš raziskovalno?

I: Kako rešujete nesoglasja, kadar nastopi kakšen raziskovalni problem, npr.?

R2: Več ali manj je tako, da se morajo tisti, ki se največ ukvarjajo z določeno zadevo, med sabo pogovoriti, da se na koncu iz tega potegne neko rešitev.

I: So to formalni ali neformalni pogovori?

R2: Več ali manj so to kar neformalne stvari. Vsaj kar se mojega dela tiče. Itak vprašaj kar znotraj skupine, v kateri deluješ, če je pa kaj takega, pa še koga drugega, ki je vpleten. Pa se potem skupaj doreče zadevo. Ampak, še vedno se pa ve, kdo ima bolj vodilno vlogo. No, to je npr. tudi pomembno, da ima en ali pa dva vodilno vlogo, da onadva potem povesta, kako se bo stvar izvedla. Ker vedno se da najti več načinov, tako da je najbolje, da eden prevzame in reče, kako bi naredili. To je pač implementacija, ne.

I: In kdo ima ponavadi vodilno vlogo? Kaj človeka kvalificira kot vodilnega? Je to določeno z delovnim mestom? Je to znanje?

R2: Zdi se mi, da se to kar po naravni poti nekako naredi. Sicer so glavni akterji določeni že na začetku projekta in tisti imajo ponavadi tudi največ znanja in prevzamejo pobudo. Če pa se najde kdo, ki bi vmes vstopil, pa da se pokaže, da bi imel lahko še kakšne boljše ideje, pa tudi ne bi bil problem tega prevzet, ne.

I: Ali pri svojem delu upoštevate razvoj okolju prijaznih tehnologij? Ste okoljevarstveno naravnani, oz. ali je to potrebno glede na produkt, ki ga proizvajate?

R2: Ne razmišljamo o tem, da bi uporabljali npr. razgradljive materiale. Bolj gremo v tej smeri, da razvijemo eno napravo.

I: Produkt vaše firme pa je?

R2: Glavni produkt od katerega smo do sedaj tudi živeli je sistem za merjenje pozicije žarka. Imenuje se Libera. To ime se uporablja tudi kot predbeseda za ostale izdelke, ne vem, Libera karkoli že... Od leta 2008 naprej pa planiramo tudi še nekaj novih produktov. Več ali manj so ti produkti, ki jih razvijamo, vezani na potrebe, ki jih imajo na pospeševalnikih.

I: Kje ste pa pridobili znanje za svoje delo?

R2: Sam sem veliko znanja s sabo prinesel iz prejšnje firme, pa s faksa je zelo pomembna ta baza, ne. Kar se praktičnega dela tiče, nadgradnje znanja, ki sem ga imel pa od sodelavcev... Recimo U., on je bil tudi ena taka okrepitev, je prinesel veliko znanja. Pa na primer kakšna dokumentacija za pospeševalnike, recimo ta projekt, na katerem zdaj delam... Ta skupnost je bolj odprta, ne in skupaj razvijajo določen sistem, pri katerem smo v določeni fazi tudi mi zraven. In je zelo veliko informacij dostopnih. Pospeševalniki npr. za določene stvari organizirajo prav določene delavnice, na katere pridejo vsi specialisti pospeševalnikov za tisto področje in predstavljajo svoje ideje. Tako da se da tam zelo veliko znanja pridobiti.

Drugače pa je pomemben tudi samostojni študij. Je celo veselje znanja, ki bi ga bilo potrebno osvojiti, samo ga potem pač po prioritetah osvajaš.

I: Pa sodelujete s kakšnimi fakultetami, katedrami, profesorji? Je ta vez z različnimi raziskovalnimi inštituti ali Univerzo?

R2: Ja, Inštitut Jožef Štefan, se mi zdi da je kar prisoten. Za en produkt so tudi oni dali idejo za razvoj. Je pa vezan bolj na spektroskopijo, se pravi bolj na področje fizike. In skupaj z njimi zdaj razvijamo ta produkt.

I: Sodelujete še s kakimi drugimi podjetji pri razvoju svojih produktov?

R2: Ja, ne vem, če ti je U. omenil, vezani smo še na podjetje Biond SEMI.

I: Iz Ljubljane?

R2: Ja.

I: Pa v tujini?

R2: V tujini pa da bi prav s kakšnim podjetjem sodelovali... ne no. Sodelujemo bolj s samimi pospeševalniki kot pa kakšnimi podjetji, ne. Sicer delujejo, kot ena velika podjetja, samo financirana so pa v glavnem z državnim denarjem.

I: V kolikšni meri je potem pomembna bližina akademskega okolja?

R2: Ja, je. Tega še nisem omenil, za en drug produkt sodelujemo z M. V. s Fakulteto za elektrotehniko, Katedra za trg komunikacije. Gre za en produkt, ki se uporablja v pospeševalnikih, gre za optične komunikacije, in on je za to. Več ali manj je zasnova tega produkta njegova, no. Mi pa potem to izvedemo, naredimo. Se pravi, on je bolj pripravil koncept, pa navodila, kako stvari narediti, izvedba je pa naša.

I: Morate za realizacijo kakšnih novih idej mobilizirati nove akterje?

R2: Ja, ponavadi je tako, da recimo... ta profesor V. je bolj izjema, ker on je razvijal cel koncept. Drugače pa je za kak nove produkte treba tudi kakšne specialiste, bit v kontaktih s specialisti in skupaj z njimi razvijati. In to je tudi dobra referenca pri trženju produkta.

Na ta način imaš še ime specialista, ki je že tako uveljavljen in če rečeš, da si z njim razvijal, to ful velik pomeni.

I: Kaj zate pomeni kreativno inovativno okolje? Kaj poleg stika z akademskimi krogi in drugimi znanstveniki vpliva na kreativnost dela?

R2: Ta naravnost cele skupine, da vsi stremimo po tem, da se česa novega naučimo, tudi samo vzdušje v podjetju je tako, da te kar potegne, da bi tudi ti rad stvari čim bolje naredil.

I: Zakaj pa je vaše podjetje sploh v Solkanu?

R2: To je pa vezano na našega lastnika, C. U., ki je ustanovil podjetje in se odločil, da bo tukaj. Ker on je s tega konca tudi doma.

I: Torej, gre za čisto osebne razloge? Ne gre za strateško pozicioniranost ali pa povezanost z razvojnimi centri, tehnološkimi parki v regiji.

R2: Tega ne bi mogel ravno komentirat. Res je, da je pomembno, da imaš dostop do pomembnih akterjev in da imaš v podjetju kompetentne ljudi. Samo Slovenija je tako majhna, da to po moje sploh ne predstavlja nekega večjega problema. Sploh pa ne za naš način dela, ki bolj ali manj vključuje razvoj, kar pomeni, da sploh ni potrebno, da bi bili ljudje neprestano prisotni na sedežu podjetja. Tudi U. se vozi s Tacna. Nekateri se vozijo iz Škofje Loke, Kranja...

I: Kako pa ocenjuješ izobraževanje mladih po končanem izobraževanju z vidika dotoka novega, svežega znanja?

R2: Ja, zdi se mi, da, tudi sam sem naslednik, naslednje faze razvoja podjetja. To je, ko so se odločili, po mojem mnenju zelo ambiciozno, in sicer, v lanskem letu, morda že prej, se je začelo zelo povečevati število zaposlenih. Verjetno tudi zaradi raznih denarnih sredstev, ki jih dobijo od sklada za razvoj, s čimer se podjetja zavežejo, da bodo zaposlila toliko in toliko ljudi. Sicer pa, če misliš razvijati nek kompleksen produkt, tako in tako potrebuješ določeno število ljudi. En moj kolega je noter npr. prišel tako, da je tukaj delal diplomsko nalogo, se izkazal in bil takrat tudi redno zaposlen. To je verjetno ena

najboljših oblik zaposlovanja. Da ti prideš noter, osvojiš določena potrebna znanja in si na tak način takoj tudi že uporaben v podjetju. Poleg tega se pokaže tudi, če si sploh ustrezen za podjetje, ali ne.

Drugi pa, ki so malo starejši, ali pa jaz, so pa npr. prišli iz kakšnih drugih podjetij, od koder so prinesli tudi določeno znanje.

I: Kako pa ocenjuješ vlogo podpornih institucij kakršne so tehnološki park v Novi Gorici, inkubator in podobne inštitucije – imate kakšne zveze z njimi, sodelujete?

R2: Mislim, da s to agencijo TIA zelo sodelujemo, vsaj tako slišim, samo podrobnosti ne poznam. Tam kandidiramo tudi za denarna sredstva, ne. Ne vem pa koliko se uprava našega podjetja z njimi posvetuje, oz. je v stiku za pridobivanje kakšnih, za podjetje uporabnih informacij. Ker verjetno je njihova vloga bolj svetovalna pri kakšnih administrativnih postopkih.

I: Pa bi rekel, da je pretok znanja na relacijah vi in akademski svet, instituti v tujini in ljudje iz pospeševalnikov enosmeren ali dvosmeren?

R2: Morda v fazi, ko se gre za proces izobraževanja za delo na novem produktu, morda takrat ja, smo morda bolj odvisni od že obstoječega znanja, sicer pa kasneje, ko se produkt razvija, v bistvu mi sami največ vemo o svojem produktu. In takrat so pa potencialne stranke, uporabniki produkta zelo odvisni od nas in se jim uporabo tudi demonstrira, hodi do strank, to je pomembno tudi zaradi trženja produkta. In seveda optimalne uporabe. Do strank se hodi tudi, če so kakšne težave, če je potrebna kakšna prilagoditev na njihov sistem. Je pa med našimi zaposlenimi zdaj že toliko znanja, da se mi zdi, da lahko že tudi doktorirajo pri uporabnikih, kako se bo ta produkt uporabljal.

I: Kakšna pa je vloga države pri delovanju podjetja – v mislih imam npr. podjetniški sklad, črpate evropske vire oz. kaj podobnega?

R2: Ja, to pa zelo. Te drage inštrumente, ki so bili nujni in brez katerih sploh ne bi mogli razvijati produktov, smo dobili prek teh skladov za razvoj. Ne poznam tega sklada, ampak nabavo tega instrumenta (osciloskopa – op.Š.K.) je sklad financiral iz evropskih sredstev.

Stal je npr. 150.000 evrov. S tem da so nam postavili pa tudi določene pogoje. To vem, ker sem bil zraven, ko je bil pri nas ta možakar, ki izvaja nadzor nad porabo sredstev in nam je takrat tudi svetoval. In takrat je opozoril, da je v določenem času treba zaposlit toliko in toliko ljudi in da je potrebno v treh letih imeti toliko in toliko prihodkov itd. Da je treba določena merila doseči, drugače si ta sredstva lahko primoran tudi vrniti.

I: Kaj pa investitorji, jih imate?

R2: Ja, od banke smo bili primorani vzeti dolgoročno posojilo. To je tudi direktor omenil, ne.

I: Kašno pa je sodelovanje s podjetji na Goriškem? Ali prihaja do povezovanja?

R2: Pri samem razvoju produkta ne. Smo pa zelo navezani, kar se Slovenije tiče, na pospeševalnik na Bazovici, saj edino tam lahko testiramo ali kakšne naše koncepte, ali pa kasneje, ko je produkt narejen. Bazovica je edino realno okolje za preizkušanje naših izdelkov. Samo ne za vsak produkt, pač za določene specifične stvari, ki se uporabljajo. To je firma Trieste Sinhrotron, ki je državna organizacija, ta italijanski pospeševalnik.

Drugače pa smo zelo povezani tudi z Biond SEMI v Ljubljani in pa mislim, da so sodelovali tudi s temi, ki se tudi ukvarjajo z razvojem za pospeševalnike, Kodilab, mislim da so. Samo trenutno mislim da ni nekega sodelovanja.

I: Pa obstaja kakšna želja, da bi se podjetje vključilo v tehnološki park v Novi Gorici?

R2: Ne, direktor tega ni omenjal. Bolj je omenjal takšno širšo skupnost, kot so na primer ti evropski projekti. Npr. omenja ta Fair (nerazločno; op.Š.K.), samo tudi teh podrobnosti ne poznam. Ampak tukaj smo bolj odvisni od države. Če bi se Slovenija povezala v ta Fair projekt, bi imeli določene možnosti za to, da bi prišli bližje kakim uporabnikom za razvoj. Ker so oni nekako vezani s temi projekti, so omejeni, ne.

I: Bi po vsem skupaj lahko rekla, da je vaše podjetje bolj globalno kot pa regionalno naravnano?

R2: Ja, ker je to pogojeno tudi s trgov, ki ga imamo, ne.

I: Pa imate stike z lokalnimi predstavniki oblasti, civilne družbe?

R2: Ja, to se mi zdi pa da je zelo dobro, oz. se še razvija na enem višjem nivoju. Zdej je bil ta dan odprtih vrat, mogoče si videla ta članek. Povabili so vsaj eno osnovno šolo, pa srednjo šolo za tehnične... sej ne vem kako se imenuje, Center tehničnih šol ali nekaj takega je naziv, pa tudi s Politehniko so prišli. Sej s Politehniko mislim, da smo tudi nekako povezani, samo ne vem natančno kako, ker nič ne sodelujemo. Pridejo pa kdaj kakšni obiskovalci, ki so bili na obisku pri njim, za tem pa pridejo še k nam.

I: Kaj pa je namen dneva odprtih vrat?

R2: Da se ustvarja zunanji videz podjetja. S tem pa se verjetno odpira tudi možnost, da se bodo nekateri izmed obiskovalcev v prihodnosti usmerili v pridobivanje znanj, ki jih mi potrebujemo. Ker če iščeš med ljudmi, ki tukaj živijo, se bodo še lažje preselili nazaj sem po končanem študiju.

I: Kako pa je s stiki z mediji? Se kaj pojavljate v medijih?

R2: Ja, to pa zelo zelo velik. Mislim, da ne mine mesec, ko ne bi bilo kaj kje objavljeno, ali kakšen intervju z direktorjem, ali da ne pride snemalna ekipa v podjetje in še malo posname. Ena oddaja npr., že pred časom, je bila Prava ideja. Pa na italijanski televiziji je bil en prispevek... Ja, direktor je zelo zelo aktiven v smislu gradnje podobe podjetja v javnosti. Ker se s tem računa na to, da se bodo povečale možnosti za pridobivanje najboljših kadrov, ali pa da se bodo povečale možnosti pri pridobivanju sredstev. Pa da bomo prišli do kakšnega sodelovanja na osnovi ugleda.

I: Kako ocenjuješ zmožnosti razvoja Goriške regije?

R2: To je pa že bolj gospodarsko vprašanje in ne bi mogel o tem...

I: A poznaš lizbonsko strategijo?

R2: Ja, v samih medijih se to govori. Verjetno je to to, da se vlaga v razvoj novih kadrov. Čeprav v firmi nisem opazil, da bi se s tem kaj ukvarjali, vsaj ne v pogovorih. Čeprav morda vodstvo podjetja tudi o tem razmišlja.

Intervju VTP-3/GR

DATUM INTERVJUJA: 6.3.2009

TRAJANJE INTRVJUJA: 1h 00 min 53 sek

I: izpraševalec

R1: respondent 1

R2: respondent 2

I. Struktura/kultura in opis delovanja podjetja):

I: Za začetek bi vas prosila za opredelitev dejavnost(i) podjetja (razvoj/produkcija/storitve)?

R1: Mi smo klasični računalniški inženiring, imamo razvoj tehniških aplikacij, hkrati imamo pa tudi spremljajoče izdelke v smislu oblikovanja raznih spletnih rešitev itd. In drugi podporni oddelek, ki bi rekel da je infrastruktura, kjer nudimo tudi razno gostovanje, ker tudi te aplikacije morajo nekje teči in to je na naših strežnikih. Zelo močni smo v virtualizaciji ipd. Mi skrbimo da 24 ur na dan, 7 dni v tednu, 365 dni v letu tečejo stvari kot bi morale...

I: Nastanek in kratka zgodovina podjetja (izpostavitev bistvenih elementov: ideja/razvoj/morebitne prelomnice)?

R1: Ustanovitev je bila leta '92, potem smo se 3 leta ukvarjali s predprodajo komponent, ki je bila v tistem času zelo profitabilna, tudi zato ker sem jaz sodeloval pri ustanovitvi nekaterih podjetji, ki so potem prerasla v največja podjetja v Sloveniji in zato smo imeli dobre povezave in informacije o nabavi, potem takoj za tem smo začeli z lastnim

brandingom, torej z lastno prodajo, s prodajo lastnih računalnikov in opreme in smo prodirali vedno globlje v smislu postavljanja nekih mrež, strežnikov in bolj zahtevnih sistemov. Kot majhna firma, 2, 3, 4 zaposlene smo se mučili s svojimi zmožnostmi. Do leta 95, ko smo z družbo N. podpisali pogodbo in s tem postali del EUNET omrežja oz. prvi internet ponudnik zahodno od Ljubljane, se pravi na Primorskem. S tem, ko smo mi začeli ponujati, to je bila ena izmed najbolj pametnih mojih odločitev, ker smo bili podjetje, zagotovo ne največje na Goriškem, niti ne finančno najmočnejše in tudi zagotovo ne z najmočnejšim poznanjem na tem področju, vendar, ne vem zakaj, a drugi niso videli priložnosti v internetu takrat še, leta 95. Mi smo to zagrabili, začeli ponujati internet storitve, bili kot neke vrste mesije, hodili smo okoli in razlagali kaj je to internet, na radiu Capri smo bili ene 3x, to je bilo v tistem času zelo navdihujoče vendar zelo mukotrпно, tako kot da bi danes prodajal parcelo na Luni ali na Marsu, ker bomo nekoč tja šli... in te ljudje gledajo zelo nejeverno... Ker je ta stvar rasla in je rasla vzajemno s tem, da ko si ti prišel na firmo in si mu predstavil internet, da je to dobro, da si lahko piše elektronsko pošto, in so te potem vprašali: »S kom pa?« Pa smo povedali, da imamo že 32 strank in si rekel, da bojo lahko naredili spletno stran, da te bojo videli in so oni vprašali »Kdo pa?«... »Ja saj je že skoraj 12.000 Slovencev priključenih na internet...« in to se je tako pogovarjalo. Mlajše generacije verjetno tega sedaj ne veste in ko se je to začelo skalirati v neke velike dimenzije nam je to pomenilo nogo na vrata za marsikateri posel, ker smo mi to imeli, drugi pa ne, do leta 99, ko je Telekom, takrat novi Siol, to vzpostavil in uporabnikom z brezobzirnim monopolizmom, nas prisilu oz. kupil N. in nas prisili, da smo Siolu prodali svoj segment. Nekateri so vztrajali in leta in leta životarili, dokler se potem ta monopol ni ukinil in čez 8 let spet zaživel... V tem času, ko smo mi prodajali internet, smo prodajali tudi strežniške kapacitete, smo pristopili do elektronske pošte in oblikovali spletne strani. To je bil takrat oddelek z enim zaposlenim in te strani smo delali bolj ali manj zastoj... za malo denarja. Prva prelomnica pa je bil narediti portal Zbornice državnega zbora, imeli smo prvi portal DZ leta 98 in takrat tudi prve prenose seje DZ preko spleta bili smo prvi v Evropi s tem prenašanjem. Tukaj nismo sami, tukaj smo sodelovali z izvajalci videotehnike ampak vgradnjo v spletno stran smo jim mi naredili. Leta 1999 smo naredili prvi portal za vlado, 2000 prvi portal za predsednika vlade in to so bili prvi večji portali, kjer se je dalo kaj več zaslužiti... Potem

smo 5 let pol našega prometa delali z državno upravo, imeli smo 5,6 ministrstev in kup projektov predsednika republike... V eni točki smo imeli DZ, predsednika republike, vlade, 5 ministrstev, ne glede na to, kako so se vlade menjavale smo mi kot top-top ostajali tam. S tem, ko smo delali vedno bolj zahtevne sisteme, smo iz tistih spletnih strani se morali poglobljati v vedno bolj 'hardcor' primere in tu smo začeli že leta 2004 razvijati vedno bolj kompleksne spletne sisteme. Približno v tem obdobju smo začeli delati tudi čisto samostojne ločene aplikacije kot je 'Project management' in druge aplikacije po meri naročnika, razne digitalne knjižice za vrhovno sodišče, neke posebne sisteme, kot je opomnik predsednika vlade, kjer so mu svetovalci svetovali preko spleta itd. V tem času 2005 – 2006 z bistvenim dvigom izobrazbene strukture novih zaposlenih, smo začeli resno posegati na področne raziskave in razvoja, odprli smo svoj lastni del raziskovalnega razvoja, ga registrirali in se začeli potegovati v raznih Evropskih raziskovalnih projektih in tu smo bili tudi sami precej uspešni, a tudi precej nesrečni: dvakrat nam je za las ušlo nekaj projektov, ki so bili nagrajeni, nam je zmanjkalo 1,5 mio za krasno partnerji Standfordske univerze itd. Malo smo se izčrpali... Istočasno sem bil jaz poklican kot evaluator in smo si tukaj nabrali izkušnje, kako pripraviti projekt, da bo lažje berljiv, hkrati pa smo si nabrali eno krasno mrežo partnerjev po Evropi. Tako, da situacija sedaj je taka, mi še vedno delamo portale, bolj zahtevne, pravkar smo objavili sistem sodišč po Sloveniji, po drugi strani pa velika večina ekipe dela na razvoju kompleksnih spletnih aplikacij, med katerimi je FORPIEM, sistem za podporo projektnega vodenja, tudi evropskih projektov in to....

I: Kako je podjetje organizirano: zaposleni; velikost, fluktuacija, izobrazbena sestava...lastniki...?

R1: Moram kakšne strokovne izraze uporabiti.... Matrično... Kaj jaz vem... Mi smo, jaz kot lastnik sem tudi direktor imamo dva direktorja, tehničnega in izvršnega direktorja, ki skrbita vsak za svoje področje, meni ostane prodajni del, kjer sem tudi očitno najbolj učinkovit. To je edina taka vertikalna organizacija, vse ostalo je projektno organizirano. Imamo nekaj sklopov čisto organizacijskih oblik, oddelek za Web, spletne strani, portale, oddelek za raziskave, potem imamo neke podporne oddelke in oddelek, jasno, za FORPIEM kot ločen oddelek. Po drugi strani pa smo vsi na projektih tako kakor je

potrebno, ker je veliko oddelkov, ki niso ravno oddelki, so bolj sobe, nastopajo različni ljudje... Imamo tudi do 200 projektov hkrati, med katerimi so nekateri banalno majhni, drugi pa izjemno veliki in dolgoročni, tako da dobra organiziranost je za nas ključna, če ne se zelo hitro izgubiš v množici vseh stvari.

I: Kako poteka odločanje, sprejemanje odločitev...?). Kakšno vlogo ima hierarhija, kaj je osnova za avtoriteto in voditeljstvo (znanje, podjetnost, starost oz izkušnje, kapital, dobre zveze....)?

R1: Projektni vodja je bog in batina, ta ko sprejme projekt se obveže, da ga bo zaključil finančno in drugače uspešno, da bo stranka zadovoljna in da ne bodo ostali zraven znoreli in šli iz firme, po domače rečeno... Ključne odločitve sprejema že vodstvo, torej jaz in oba direktorja, drugače pa usklajujemo stvari tekom projekta na rednih usklajevalnih sestankih, kolegijih, enkrat tedensko. Takrat se stvari spet delajo s pomočjo orodja FORPIEM s tem smo si bistveno znižali količino ur, ki so potrebne za tako usklajevanje.

I: Kaj smatrate za poslanstvo podjetja? Katere vrednote so v ospredju?

R1: Mi ustvarjamo ljudem prijazne spletne informacijske sisteme... To je naše poslanstvo in pri tem uživamo. Vrednote so za nas ključne, ker mi vsakemu, ki preko nekega obrazca prosi za službo pri nas, naj si najprej prebere vrednote pri nas na webu. Če ne pašeš noter nisi za nas, ker smo vsi na isti barki in si želimo, da imamo enako željo in voljo za naprej. Recimo ena izmed naših vrednot je ta, da naredimo vse tako kot je treba, tudi če za to nismo enako plačani, dolgoročno se nam je to vedno obrestovalo, kratkoročno smo vedno šli v minus in bili v teh velikih prelomih (rekli smo, vsaj trije so bili v 17-ih letih) in ko začneš razvijati neko stvar lahko traja eno leto preden jo začneš tržiti, preden se začne obračati in v teh trenutkih smo bili večkrat pod kvoto likvidnosti... V teh luknjah, ko so plače kasnile, ko je bilo potrebno šparati, brez tega, da bi bili trdni in bi verjeli v naprej, bi izgubili pol ljudi.... Tako pa je bil vsip v vseh teh majhen... Zelo nizko fluktuacijo imamo, samo zaposlujemo ne pa odpuščamo, vsip je bil v smislu 4 ljudi smo izločili iz firme, ko smo izločili hardverski oddelek, to so bili vsi 4 srednješolci... izločili smo nižje izobražene kadre.... (trkanje, ljudje ven, noter...)....

Tako ta vsip je bil ko je firma šla na prej, ko nismo mogli več slediti. Imeli smo veliko navdušencev, ki so lahko kvačkali html kodo, ki jih je veliko v garažnih firmah, ki delajo spletne strani, ki delajo do neke stopnje spletne tehnologije... A velikokrat moraš biti globlje... Naša sestava je sedaj 90% ljudi ima univerzitetno izobrazbo enega dr. znanosti, skoraj 3 magistre in plan je, da v letu ali dveh dobimo 3 mlade raziskovalce, ker so potrebe po teh raziskavah vedno močnejše. In naša prednost je v tem, da malo globlje in pronicljivo določene probleme, ki so na spletu rešujemo.

I: Kako pa bi ocenili stopnjo identifikacije s podjetjem?

R1: To moraš pa njih vprašati...

I: Kaj pa vaš občutek?

R1: Moj občutek je zelo enostaven, ko naredimo novoletno žurko pridejo vsi, ko naredimo piknik, pridejo vsi, ko delamo žure z drugimi podjetji, vidimo da jih od 60 zaposlenih pride le 15 to so te neobvezne stvari, ko te šef ne more kregati...

R2: Sedaj si dal tak primer, da bo mislila, da smo vsi pijanici...

R1: Ja, vsi pijanci ja... ampak to je tak primer.... Torej da smo vsi pijanci, da smo vsi nekje... tako... ne vem... jaz.... Neke grozne... ne delamo na tem, da bi ljudje nosili naše majice, ampak želimo da to spontano nastaja, želim da so ljudje ponosni, ko nekaj fajn naredimo in da so ponosni na to, da so pripadniki VTP-1.... Naši so mi velikokrat povedali, da ko pridejo v neko sredino in povejo, da so iz VTP-1, da so stari 25 let in ravnokar diplomirani in pridejo predstavljati VTP-1 nekam, doživijo neko spoštovanje, ki ga morda, če bi delali drugje, na primer na občini ne bi imeli...

I: Kako ocenjujete pomen trajnostnega razvoja in okoljskih problemov kot izziva za razvijanje okolju prijaznih tehnologij in proizvodov ter obnovljivih virov energije?

R1: Mi prakticiramo ločevanje odpadkov... Ko ste prišli noter ste verjetno opazili tam zunaj en kup papirja, ki ga moramo vreči... ker če ne bi ga vrgli že v naš kontejner... Tukaj imamo enega biologa, imamo enega navdušenega potapljača, tukaj imamo tri

navdušene potapljače... in smo vsi malo z naravo povezani... Po drugi strani je naša dejavnost ena od najmanj ekološko spornih dejavnosti, mi rabimo elektriko, trudimo se da jo porabimo najmanj... Res pa je, da ravno sedaj se pripravljamo na eno ogromno investicijo, ki ji rečemo 'inserver room', kjer bomo imeli, če se vse poklopi strašanske kapacitete govorimo o 1000 CPUjih, 500 terabajtnih podatkovnih skladiščih itd. In v tem primeru tak računalniški center potrebuje ogromno energije in zakaj to govorim, ker se bo delno napajala z mini sončne elektrarne, ki jo bomo v ta namen postavili in energija bo, vemo da se v takih centrih sprošča ogromno toplotne energije, se bo ta odvajala preko sodobnih toplotnih črpalk in s temi bomo ogrevali prostore, vodo itd. Ta investicija pa je danes, žal tako neracionalna kot vsi govorijo, povrne se ti v 15 letih, če se vmes nič ne zgodi in vemo kako je z energenti. Pred 15 leti so vsi trdili, da je treba iti na plin, sedaj pravijo da ne, naj gremo na obnovljive vire... Tudi država in davčni ... uni... niso.... Pihajo vsi tako, kot pihajo drugi. Če bo Amerika rekla naj gremo vsi na plin ali EU, bomo vsi pihali v isti rog, bomo ugotovili en dan da smo se zmotil, ker nam Rusi ne dajo plina in nas bo zeblo...

II. Inovativno okolje (pomen okolja, v katerem deluje podjetje za razvoj, inovativnost,...)

I: Kaj pojmuje kot inovativno okolje, kaj vam ta izraz pomeni?

R1: Je tisto okolje, ki nudi dovolj časa, da imaš poleg sivih rutinskih opravil čas in jasno tudi druge vzpodbude, recimo ljudje, da se lahko ukvarjaš z različnimi zamislimi, ki ti rojijo po glavi. Človek, ki hodi na šiht od 7 do 15 in šiba potem domov, ker ima tam družino, kmetijo itd. Bo težko inovativen. Pri meni se pozna, ko grem na kakšno konferenco na drugi konec sveta, bi rekli da je to čista izguba denarja in časa, meni se na letališčih ali na kakšnih brezveznih predavanjih porodijo najboljše zamisli, ker takrat imaš čas in takrat se da pogruntati marsikaj...

R2: Še to je pomembno, da če pride še kdo s kakšno še tako vesoljsko idejo, da mu je okolica naklonjena..

I: Se vam povezanost oz. bližina inštitutov in akademskega okolja? Je to najbolj pomembno?

R1: Mi smo na spletu in fizična bližina ni pomembna, ti če se z nekom ujameš je ta lahko v Ameriki... recimo v Gorici že, smo navajeni da ni nič v bližini, še bazena ni pokritega, ne rabimo inštituta... Včasih je celo tako, da z nekimi lokalnimi inštituti celo težje delaš kot s tistimi, ki so bolj oddaljeni, mogoče zaradi osebnih poznanstev, ker če nekoga poznaš se ti lahko zdi manj zanimiv... Enako tudi mi, nihče nas še ni iz občine obiskal, nas ni prišel pogledati in vprašati, če imamo raziskovalno enoto ali ne, pa nas verjetno ni 1000 firm na Goriškem, ki imamo odprto raziskovalno enoto... S tega stališča gledano, mi nismo pomembni njim, oni pa ne nam... Sodelujemo pa, da ne bi to izpadlo sedaj kaj narobe... Seveda vse poznamo, sodelujemo, smo pa drugače partnerji z Univerzo v Ljubljani, s katero imamo partnersko pogodbo in ta je ena izmed naših največjih odjemalcev in zelo smo vpleteni in povezani z nekaterimi laboratoriji in katedrami, tistimi, ki so nam najbližji...

I: Kdo so po vašem mnenju najbolj kreativni akterji v Goriški regiji?

R1: Kaj na Goriškem... Mi ne... Se hecam ... Mislim, da Comunication Technologies definitivno, potem je tukaj.... ja v Goriški regiji.... statistično gledano... iz Idrije... Tako?

I: Ja...

R1: To so sigurno te velike firme, ki pa so oddaljene od našega posla npr. Iskra, Hidria, kar se vidi že po natečajih, inovacijah, mi smo v zadnjih letih dobili 3 priznanja za inovacije od Gospodarske zbornice, Comunication Technologies ni dobil niti ene recimo, ker se ni javil, ker verjetno, če bi se.... To verjetno njim nič ne pomeni, oni imajo svojo nišo. Inovacije v takih velikih firmah verjetno veliko pomenijo, v teh malih pa samo, če se jih da unovčiti če ne... Saj potem so Soap ali pa mi in take firme, to so klasične firme, ki ne vemo koliko so take inovacije vredne, ker narediti inovativen računovodski

program, imaš 100 inovacij, kako se lotiti na koncu pa je.... Tako kot pri tej mizi vprašanje koliko inovacij so naredili preden je prišla taka ven..

I: Kaj določa glavne značilnosti inovativnih akterjev?

R1: Žal je nekaj res, veliko inovatorjev je umrlo od lakote.... Recimo imeli smo primer podjetja Impulz, skupaj z njimi smo razvijali, ali bili vsaj idejno zelo zraven pri razvoju, bankomatov.... Sedaj so povsod po Ljubljani, mi smo imeli po Gorici možnost plačevanja z GSM-ju, pred 12 leti... Zakaj ta firma, ki je bila tako inovativna ni prodrla, zato ker je bil občinski svet neumen ali fovšljiv takrat ni sprejel, da bi tudi v Gorici to naredili, pa v Ajdovščini, potem v Milanu in Parizu, tako sedaj uvažamo te bankomate po 12-ih letih od povsod in so sedaj približno taki, kot so bili prej tukaj. Ta firma je šla v faliment in inovator je sedaj v igralništvu... Jaz sem videl veliko hudo lačnih inovatorjev, ki so bili pred časom in trg enostavno ni bil... Jaz sem dal prej primer z internetom, mi smo bili lačni takrat, mi smo živeli na kruhu in vodi in včasih smo si kupili kakšno salamo. Mi smo naredili teren, 3 leta smo krčili gozd zato, da je potem Siol monopolistično pobral smetano, ker veliki denarji z internetom so se šele kasneje začeli delati. Torej velikokrat je inovator tisti, ki troši energijo in potem mu drugi val cunamija pobere idejo in jo z boljšim kapitalom bolje zaščiti in pobere denar, ker inovator je veliko časa pred ostalimi.

I: Kako ocenjujete zaposlovanje mladih po končanem izobraževanju z vidika dotoka svežega in inovativnega znanja v podjetje?

R1: Sveže, od mladih? Ma ne... S klasičnega izobraževanja... ma kaki.... Pri nas so to vajenci, ki hodijo v modrih haljah okoli in jih pošiljamo po pizzo. Dejstvo je, da mi želimo mlade vzgajati že sredi ali na začetku študija, jih s štipendiranjem vežemo nase, vsi ti mladi morajo vsaj par sto ur delati z zaposlenimi VTP-1 tekom njihovega študija in kakšnega nismo zaposlili, zelo redke, a jih že prej spoznavamo preko dela preko študenta, štipendij in se potem vključijo v firmo. Oni sicer lahko pripeljejo nek zagon, neko zagrizenost, nek elan, kar se pa tiče novega znanja pa ne... Saj mi smo še vedno... Nek izkušenj inženir je še vedno mlad pri 32 letih, ki ima kilometrino za sabo, ne more enega

od včeraj, ki je prišel iz fakultete... Lahko pa ti mladi zelo hitro postanejo dobri, lahko celo prekosijo njihove mentorje in to se dogaja seveda...

I: Kako razumete vlogo podpornih institucij (inkubatorjev, tehnoloških parkov in podobnih institucij)?

R1: Boste snemali ali čemo ugasniti...

I: Vi povejte.... Saj se snema samo se ne bo poimensko povedalo, kaj je kdo rekel...

R1: ... Off the record... Nič! Mislim, da so regijske razvojne agencije (RRA), pa ne da bi kakšni delal krivico, vsaj na Goriškem, same sebi namen, tako kot tehnološki park. Ta je ena velika luknja brez dna, kjer neki direktorji in neki ljudje tam sedijo, pobirajo plačo v neki ogromni stavbi z ogromnimi hodniki, ki komaj same sebe grejo in kamor občina daje stotine 1000 EUR, ki jo je tudi zgradila, zato da potem iščejo podjetja, ki so pripravljena priti tja noter, tudi če niso inovativna ampak so navadni računovodski servisi skoraj tam... To je zame vse skupaj brez veze. RRA je tukaj plačana, projekt ki ga oni dobijo bodo poskušali s čim manjšimi stroški pripeljati do konca, da bo njej čim več ostalo.... Mi smo bili žal večkrat vpleteni v projekte, bili smo tudi iniciatorji v projektu in nas na koncu niso poklicali zraven, ker smo bili predragi. Na koncu so dobili drugo podjetje, ki so ponudili rešitev, da so bili rezultati nični, tudi nekateri projekti so nični, ni nikjer efektov, vendar poročilo je bilo napisano, denar so dobili in vemo kakšni so Evropski projekti. Važno, da je poročilo dobro napisano, ni važno potem ali se projekt dela ali ne. Tako, da jaz sem tukaj hudo razočaran in ne vidim, da bi.... Nihče iz RRA ni prišel sem razen zaradi kakšnih drugih motivov, razen da bi nas za kakšen denar vprašal... Ampak za plačilo dobimo mi boljše kadre, ker iz RRA-ja, ne bom rekel da je to kadrovska smetišče, a to ni atraktivna služba za najbolj prodorne iskalce svojih projektov... Žal, podpornega okolja ni. Največ dobimo od vašega inštituta oz. sodelujemo s Koprom... Ki so 100 km daleč... To je za nas krasno, ko nam kakšen pošlje mail... za sodelovanje, ko pogledajo našo spletno stran in se jim zdimo v redu partnerji... da bi nas stvar lahko zanimala... Drugači pa bi okolja morala biti bistveno bolj nadzorovana. Če govorimo o RRA bi morali lastniki vprašati firme, ki se ukvarjamo z raziskavami in z neko anketo ugotoviti ali rabimo tistih 30.000 EUR ali ne, ker če ne

naj raje za materinski dom dajo... Sem malo žleht ampak tako je. Mi se bolj poslužujemo d.o.o-jev, ki nam pomagajo in jim plačamo, kot pa nekega takega podpornika... Jaz mislim, da je podporno okolje zato, ker ga mi podpiramo... Off the record...

III. Komunikacijski procesi znotraj podjetja

I: S kom največ komunicirate?

R1: Jaz kot lastnik podjetja?

I: ...Ja... Kje in kako pridobite ustrezna znanja in informacije? Ali prihaja do izmenjave mnenj? Kako pogosto?

R1: Ma znotraj ali izven podjetja...?

I: Znotraj, izven pride potem...

R1: Znotraj podjetja imamo izvršno direktorico, ki komunicira znotraj podjetja, jaz znotraj podjetja se pogovarjam... Mi sicer imamo eno stvar, ki se nam zdi zelo v redu... vsake 4 mesece ocenimo vsakega zaposlenega, 3x na leto vsakega ocenimo in gremo skozi to oceno in se pogovorimo o slabostih in v takih neformalnih razgovorih včasih dobimo 'feedback' tudi na naše delo. Moja slabost pa je bila ta, da sem formalnemu delu dajal zelo nizek ali nič poudarka... Nismo tako velika firma, da bi se bilo z nekim zaposlencem potrebno ukvarjati kot v rokavicah, si povemo stvari, jaz vsake toliko koga naderem, kdaj kdo mene nazaj, pohvalim pa zelo redkokdaj. Tako, da naša izvršna direktorica, ki je pravkar prišla v sobo je pa tista, ki vzpodbuja zaposlenca, da naredijo svoje delo...

I: Kaj pa komunikacija med zaposlenimi, je ta bolj formalna ali neformalna?

R1: Popolnoma neformalna... Sedaj dajmo ločiti imamo delo na projektih, ki mora biti zabeleženo, strukturirano z našim 'formpiemom', to je formalna komunikacija, se ve, kaj

je kdo rekel, ker bo za to sam odgovoren. Neformalna pa je tista, s katero pride velikokrat najboljša ideja...

I: Kako vpliva informacijsko-komunikacijske tehnologije – IKT (virtualne skupnosti) na vašo komunikacijo, se je poslužujete?

R1: Vseh se poslužujemo... Recimo tukaj v naši firmi so periodično take debate ali zapremo »skype« ali ga pustimo, je to moteče je fajn, mi smo že prerasli... E-pošta so smeti, slabo napisan mail lahko povzroči verigo, da se ure in ure zapravi... osebna komunikacija je boljša... Se trudimo, da ni komunikacijskih šumov in maili so temu podvrženi...

I: Ali menite, da je za skupno učenje in pretok znanja ustrežnejše, če imamo pogoste stike z ljudmi, ki jih ne poznamo dobro, ali je boljše imeti stike z ljudmi, ki jih poznamo in se z njimi pogosto srečujemo?

R1: ... Mi smo tako majhni, govorimo vsi z vsemi, programerji med seboj, oblikovalci med seboj... Programer in oblikovalec se lahko pogovarjata, ko je kaj zanimivo. Drugače pa imamo mi pretoke znanja načrtovane, velikokrat jih pozabimo, ampak to da se programerji, ki delajo na enaki stvari dobijo in en dan vložijo v to, da vsak pripravi eno temo in jo razloži se je izkazalo za učinkovito... Problem je ko so roki, ko je gužva, ko je vse napeto, je tok izgubljen in opazimo, da so ljudje ogromno izgubili, ker mine toliko ur, ker se ljudje niso vmes nikoli sestali... Tudi tehnični direktor spodbuja, da se zaposleni čim bolj poenotijo v znanju, ker velikokrat se lahko zgodi, da kakšen bolj sposoben zasolira in so daleč pred glavnino ljudi.

IV. Komunikacija z drugimi relevantnimi institucijami/akterji (prenos znanja)

I: Gre pri stikih z zunanjimi institucijami, s katerimi največ komunicirate, npr. stiki z univerzo, inštituti in drugimi podpornimi institucijami za redne/občasne stike/sodelovanje?

R1: Ne, ne, po potrebi. Mi smo že vzpostavili neke neformalne odnose in... Sestajamo pa se po potrebi, če recimo delamo nek projekt, ki je zanimiv in rabimo izkušence s področja umetne inteligence, se ve kdo je 'jackson', potem se gre na Inštitut Jožefa Štefana in se dobi dr. G. ali koga drugega in se z njim pogovorimo... Nismo neki 'frendi' z njim, ampak se ve, če se vzpostavi nek interes greš v nek skupni projekt. Takih sestankov imamo po potrebi, se ne bomo kar tako stajali, vsak sestanek pomeni en delovni dan.. na koncu meseca je treba prinesiti za plače, ne pa sestanke.

I: Ali gre tu za enosmeren/dvosmeren proces?

R1: Jah... kaj bi rekel, jaz mislim, da pri fakultetah in univerzah bolj mi iščemo in rabimo njih, mi smo generatorji idej, oni imajo svoje skupine in velikokrat sploh ne rabijo koga drugega... Še nekaj je res, naše raziskovalne institucije za elektrotehniko, fiziko, matematiko itd. to so izjemno zablokirani ljudje. Oni imajo tekoče projekte s Siemensom, Philipsom, najuglednejšimi, Motorolo, z najuglednejšimi svetovnimi... Vpleteni so v 15 Evropskih projektov in vemo, da tam dobiš subvencioniran del neke plače. Če imaš ti 20 ljudi, jih ne moreš prodati 50 na mesec... To je problem, da oni nimajo prostih kapacitet, čeprav bi zmogli z nekim nadurnim delom, vikendi, vendar si vpet v okvir, ki ti ga da Evropska unija, za razliko od družboslovnih fakultet, ki ne vejo kaj bi delale, mi pa njih ne rabimo... Tako, da mogoče bi jih a ne vemo kaj delati z njimi...

I: Kako pa potekajo razgovori in debate, ko se pogovarjate s kakšno inštitucijo zunaj okolja? Kako rešujejo probleme, ki izhajajo iz različnih metodoloških pristopov in praktičnih izkušenj? Kako rešujete probleme z nekom, ki ni iz vašega področja?

R1: Ne vem, če razumem vprašanje... Mislim... metodološke narave... mi se dobimo, sestanki so zelo kratki, urco, dve, povemo kaj pričakujemo in jasno ali zmorejo ali ne, ali imajo kapacitete, koliko ur lahko vložijo v to, ker je naš in njihov riziko, če najdemo skupen interes gremo naprej in če ne... Ne vem kakšne metodologije tukaj ni...

I: Kaj pa ljudje iz različnih strok in ved, so mogoče tukaj kakšne težave?

R1: Saj pravim, med tehniki navadno ni težav, se hitro razumemo, smo vsi bolj operativni, malo matematično razmišljamo in gremo naprej. Mogoče pri filozofih, kakor mi vsem ostalim rečemo, ki niso tehniki je velikokrat več leporečja in nekih strašnih besed, ki jih ne razumemo. Mi smo delali nekaj na področju e-participacije kot nek tehnološki steber, ki vemo kako zgraditi neke spletne sisteme, po katerih bodo državljani komunicirali z državo, ko smo pa brali tiste... Pa smo rekli... pa kaj je to tako komplicirano... To je isto kot da bi poslušal, ki stalno govori in nič ne pove, da si pusti vse poti odprte...

I: Kakšna je povezanost z drugimi (visokotehnološkimi) podjetji doma oz v bližini ter s podjetji v tujini? Ali s kakšnim podjetjem skupaj razvijate nov proizvod? Ali imate skupno razvojno dejavnost ali delate vse sami?

R2: Ja z določenimi sodelujemo...

I: Je to sodelovanje dobro, kako ga ocenjujete?

R2: Odvisno od primera do primera, tu gre za podoben način kot pri sodelovanju z raziskovalnimi ustanovami in fakultetami, poišče se nekoga, s katerim se ujameš na določenem projektu in potem, če je sodelovanje na tem projektu v redu, se lahko ponovi na drugem projektu.

V. Lokalni in regionalni nivo

I: Imate stike z lokalnimi/regionalnimi predstavniki oblasti ter s predstavniki civilne družbe?

R2: Z občino imamo, ker so odjemalci naših storitev, sedaj kaj več razen tega...

I: Ste vključeni v regionalne/področne podporne institucije kot so inkubatorji, razvojne agencije, tehnološki parki, razvojni projekti gospodarskih središč?

R2: Ne.

I: Kako ocenjujete zmožnosti svoje regije za razvojni in inovativni preboj?

R2: Saj prej smo našli poleg firm, ki so uspešne in so se prebile... Instrumentation Technologies, Pipistrel itd. to so firme; je pa problem, da regionalno je manj sodelovanja kot že z drugo regijo, mi se pogosteje bolje ujamemo s kakšno firmo iz Maribora kot pa s kakšno firmo iz sosednje ulice... Kot regija smo tudi na ta način težje prebojni, ker se drži vsak zase, potencial pa je v regiji.

I: Ali menite, da je bil v zadnjih letih narejen napredek v smislu doseganja ciljev lizbonske strategije?

R2: Kaj sploh je to... razen tega da so se Irci združili...

I: Ne, ne, lizbonska strategija ni isto kot lizbonska pogodba... Ali me zafrkavata...?

R2: Jaz ne vem, kaj je to lizbonska strategija...

I: Razvoj, znanje, zaposlovanje... Temeljni cilj je doseči da bo EU...

R2: ...Ja sedaj vas razumem... Po moje ja, ker smo kar močni v Goriški regiji, v primerjavi s katero drugo regijo. Sodelujemo z Italijo in z iskanjem nekih idej, s samim področjem ne bi bilo kaj dosti, se je treba znati, ker če ne bi bila sama filozofija... Če gledamo pa tako, da se mednarodno razvija, smo imeli ljudje drugačen odnos mi do mej in tujine, kot ga je imela Ljubljana in nam je bilo lažje na drugo stran meje priti in iskati ljudi in priložnosti.

I: Ali menite, da je v vaši regiji/lokaciji možna koncentracija kreativnih kadrov?

R2: Saj so že, zmeraj več jih bo po moje... Teh ni toliko videti, se jih ne vidi v resnici se skrivajo... kar je mogoče ena vizija Goriške regije, da bi enkrat v bodočnosti mogoče dobili en raziskovalni inštitut naravoslovnega raziskovanja, to bi bilo zelo fajn. Tudi tiste razvojne vizije, ki so jih delali do leta 2015, to bi bilo veliko lepše brati, če notr ne bi pisalo, da bo Goriška neko mega-zabavišče, da bi raje napisali, da bo imela en narodni mega-inštitut. Ta fama in predsodek nas malo tepe, da bomo imeli 'Las Vegas', mi bi se raje videli kot kaj drugega.

I: Kako ocenjujete potek črpanja sredstev iz Evropskih skladov v okviru Gospodarskih središč oz. razvojnih projektov teh središč, ga ocenjujete kot dobrega, manj dobrega?

R2: Lahko bi bil boljši, tu se velikokrat vidi pomanjkanje enega proaktivnega podpornega okolja, ker ko se lotiš pisati projekte si prepuščen sam sebi, jaz bi si podporno okolje, tako zamislil, da bi prišel nekdo, ki res zna nekaj pisati, ki zna delati, da pride zraven tebe in te pelje od ideje, do pisnega predloga, do tega da si sposoben dobiti neka sredstva...

I: Prišli smo do konca vprašalnika, bi še sami mogoče želeli kaj izpostaviti.... Ne? Potem pa hvala za sodelovanje...

Intervju RP-1/GR

DATUM INTERVJUJA: 6.3.2009

TRAJANJE INTRVJUJA: 26 min 32 min

I: izpraševalec

R: respondent

I. Struktura/kultura in opis delovanja podjetja):

I: Opredelitev dejavnost(i) podjetja (razvoj/produkcija/storitve) oz. inštitucije?

R: Za začetek dajva najprej razjasniti, jaz ne predstavljam inštitucije, jaz predstavljam ključni razvojni projekt te regije, RP... To je glavni razvojni projekt regije, opredeljen v regionalnem razvojnem programu za obdobje 2007 – 2013 in uvrščen v resolucijo nacionalnih projektov za obdobje 2007 – 2023. Ta projekt ima posebno organizacijo v regiji, vodi ga programski svet, v njem so predstavniki občin, gospodarstva, podpornih inštitucij in visokošolskih inštitucij, jaz pa vodim projektno skupino, ki je konkretno

zadolžena za pripravo določenih projektov za komuniciranje na ravni regije in komuniciranje med regijo in ustreznimi ministrstvi.

I: Kdo je dal pobudo oz. od kje je prišla za ta projekt?

R: Ta projekt izhaja že iz programskega obdobja 2002 – 2006, kot idejni oče je g. G.. Takrat je bil to projekt inovacijskega preboja celotne Primorske, vključene so bile tri razvoje regije. V programskem obdobju 2007 – 2013 pa je to projekt, ki je zasnovan samo na podlagi Goriške statistične regije in sestavljalci regionalnega razvojnega programa, nosilec je bil takrat Posoški center, to je v bistvu institucija, v kateri sem tudi jaz formalno zaposlena in pripravljali regionalnega razvojnega programa so ta projekt opredelili v samem razvojnem programu, v sodelovanju z gospodarstvom, občinami in izobraževalnimi inštitucijami in tudi v odnosu do službe za lokalno samoupravo, kamor se je ta regionalni razvojni program pošiljal in umeščal v državni razvojni program, vse sodelovanje od tam naprej pa je potekalo v sodelovanju z Ministrstvom za gospodarstvo.

I: Kako poteka delo: individualno ali timsko oz. projektno?

R: Dajte me prosim poslušati preden mi postavljate vprašanja, ker to je specifična zadeva, to ni inštitucija...Še enkrat bom rekla, predstavljam projekt, ki lahko poteka samo da za njim poteka gospodarstvo, lokalne skupnosti in inštitucije, torej tukaj ni nobenega individualnega dela. Vprašanje je treba malo drugače zastaviti... Projekte lahko pripravljamo samo v sodelovanju z vsemi temi inštitucijami, kajti projekti morajo biti pripravljeni v regiji in ko so ti pripravljeni, na državnem nivoju iščemo možnosti sofinanciranja v okviru posameznih operativnih programov oz. prednostnih nalog.

I: Kaj smatrate za vaše poslanstvo, katere vrednote so v ospredju?

R: Dajte se prosim zaustaviti, to je... Glejte to je projekt... Mogoče bi nadaljevali po tem, ko bi vi ta projekt pogledali, to ni... Jaz ne predstavljam inštitucije, da bi ji postavljali vprašanja o vrednotah... Naša ključna naloga je uresničiti RP, smo to... Kakšne vrednote Realiziran projekt! To ni inštitucija, jaz sem tukaj v vlogi vodje projektne skupine RP, drugače pa sem zaposlena v eni izmed razvojnih inštitucij te regije, v Soškem razvojnem centru, ampak tukaj nastopam v vlogi projektne vodje tega

projekta... Ta vprašanja so malo drugačna. Kolikor vem, je g. F. A. zahteval, da so predstavniki regionalnih središč vključeni v ta intervju ampak mora biti potem ta intervju specifično pripravljen, tukaj ne gre za vrednote. Gre za ključen razvojni program te regije, ki nima v ozadju vrednot ampak ima strategijo, poslanstvo in potem izpeljavo v praksi.

II. Inovativno okolje (pomen okolja, v katerem deluje podjetje za razvoj, inovativnost,...)

I: Kaj poimenujete kot inovativno okolje?

R: To je vprašanje, ki je lahko namenjeno konkretnim subjektom, ki sodelujejo pri izpeljavi tega projekta. Sedaj, v vlogi tega projektne vodja sem zadolžena za izpeljavo projekta na regionalnem in nacionalnem nivoju, jaz nisem regionalna razvojna institucija... To je projekt, ki ima različne podprojekte, eno je razvoj tehnoloških jeder pod projekti, drugi je visokošolska izobraževalna infrastruktura, tretje so pa poslovne cone in to... To je nek drugačen sklop in se bojim, da s temi klasičnimi vprašanji ne bomo mogle iti skozi...

I: Ja sedaj, če smo že na tem, jaz predlagam da se potrudimo dobiti vsaj nekaj ven, kaj pa recimo, delovanje inovativnih akterjev v tem okolju?

R: ... Glejte, kot že rečeno... prva faza tega projekta, v katerega se povezujejo ključne gospodarske družbe te regije, ki lahko preživijo samo z razvojem, to je avtomobilska in gradbena industrija, vključujejo se s konkretnimi projekti, če tega vključevanja ne bi bilo tudi projekta ne bi bilo... Tako, da to je tako... Kakšno je že bilo vaše vprašanje... Kako sodelujejo s pripravo konkretnega projekta na regionalnem nivoju...

I: O.k! Kako ocenjujete zaposlovanje mladih po končanem izobraževanju z vidika dotoka svežega in inovativnega znanja v podjetje?

R: Dobro, to bom pa sedaj odgovorila v drugi vlogi a veste, tukaj je vprašalnik... če vidim...V svoji primarni vlogi sem koordinatorica projektov na področju razvoja človeških virov na celotni regiji. V Posočju vodim razvojni program Soča, ki se ukvarja prav s to problematiko, ki ste jo načeli, z zaposlovanjem mladih... Situacija, v kakršni je Slovenija bila že pred časom in se danes še bolj zaostruje in v Posočju se že od leta 2002 ukvarjamo z pristopom, za katerim so državna sredstva, ki so ciljno usmerjena v spodbujanje zaposlovanja predvsem mladih. Moja ocena je, da mladi nimajo pravih možnosti za zaposlovanje, čeprav je odvisno od primera, splošna slika je taka kot je... Mislim, da bi država morala zavzeti neke posebne ukrepe glede zaposlovanja mladih, ne da jih ne... Ker, če pogledamo program politike zaposlovanja, je tam cela vrsta ukrepov, a so žal tako nerodno naravnani, da mora nekdo čakati 1 leto na zavodu preden je vključen v neke programe, namesto, da bi ga čim prej takoj ko pride iz šole ujeli v mrežo in ga poskušali spraviti v programe zaposlovanja. Mislim, da bi morala država še veliko narediti na tem področju.

I: Kakšen pa je vpliv podpornih okolij na nastanek novih podjetij v regiji?

R: Majhen, ker tukaj ste se verjetno pogovarjali s predstavnikom PI-1, ki je lokalna, ampak mi imamo leta izkušenj na tem področju in vloga teh inštitucij se na mednarodnem nivoju absolutno zmanjšuje. V zadnjih 4-ih letih je absolutno upadla, ker so bili vsi ukrepi usmerjeni na lokalno in ne na nacionalno raven in od inštitucije do inštitucije je odvisno, kako se potem ta na trgu znajde. To niso potem razvojne inštitucije kakršne naj bi bile.

III. Komunikacijski procesi znotraj podjetja

I: Kako poteka komunikacija med tistimi, ki sodelujejo pri tem projektu?

R: Poteka najprej skozi programski svet in kot rečeno je tu vključeno gospodarstvo, občine, izobraževalne in razvojne inštitucije, potem pa poteka še na projektnem nivoju, ko pripravljamo določen projekt, potem so tukaj spet vključeni konkretni akterji, ki

pokrivajo konkreten projekt. Ta komunikacija je izredno dobra in prej smo imeli tudi komunikacijo z državo ustrezno naravnano, sedaj pa jo z novo garnituro ponovno izpostavljamo. Mislim, da problemov s komunikacijo ni...

I: Ali gre tu bolj za formalno ali neformalno komunikacijo?

R: Eno in drugo, poudarek je pa gotovo na neformalni, čeprav pri vsakem projektu mora biti tudi formalna, ker se vse konča s prijavo projekta na razpisu, ampak bistvena pa je tudi neformalna, ko osnujemo projekt mora biti neformalna komunikacija. Formalna pokriva neformalno.

I: Kakšen se vam zdi pomen druženja tudi izven podjetja za pretok znanja in informacij?

R: Tudi pomembna... Tam pride do izmenjave dodatnih informacij, vzpostavljanja povezav to je velik plus.

I: Pomen informacijsko-komunikacijske tehnologije – IKT (virtualne skupnosti)?

R: Tudi to uporabljamo, to je danes nuja, to dnevno uporabljamo.

I: Ali menite, da je za skupno učenje in pretok znanja ustrežnejše, če imamo pogoste stike z ljudmi, ki jih ne poznamo dobro, ali je boljše imeti stike z ljudmi, ki jih poznamo in se z njimi pogosto srečujemo.

R: Tukaj bi rekla, da je nek enoznačen odgovor, po moje je možno eno in drugi, plus je eno ali drugo, ne bi mogla reči, da favoriziram eno ali drugo... Po moje je pomembno oboje.

IV. Komunikacija z drugimi relevantnimi institucijami/akterji (prenos znanja)

I: S katerimi zunanjimi institucijami največ komunicirate, z institucijami, ki ne sodelujejo v tem projektu?

R: Seveda. Podjetja druga, ki niso formalno vključena v programski svet, enako velja za lokalne skupnosti, ministrstva, ki sicer niso formalno vključena v projekt, so pa s sredstvi še kako vključena in z izobraževalnimi inštitucijami pokrivamo vse te segmente.

I: Ali gre za redne/občasne stike/sodelovanje?

R: Odvisno od priprave dolgoročnega projekta, ker kot rečeno jih pripravljamo v fazah. Ko smo recimo pripravljali ta osrednji gospodarski projekt, smo se usmerili v sodelovanje s subjekti, ki so bili vključeni v tisti projekt, sedaj v naslednji fazi pa bomo pokrili visokošolske in izobraževalne vsebine... Ciljno poskušamo usmeriti komunikacijo, če pa teče sočasno tudi priprava za kakšen drugi projekt, to komuniciranje poteka tudi tam.

I: Ali gre tu za enosmeren/dvosmeren proces, samo vi iščete druge ali tudi drugi kontaktirajo vas?

R: Ja, tukaj sem prepričana, da veste da je v tej fazi tako, da tisti, ki je zainteresiran prvi naveže kontakt in naredi prvi korak v komunikacijo in se poskuša plasirati v okolje in potem se začnejo komunikacije tudi v drugo smer.

I: Lahko navedete kakšen tak primer sodelovanja z drugimi?

R: RP...

I: Zunaj RP, tistih ki niso vključeni v ta projekt...

R: V prvi fazi so vključene 4 podjetja v ta projekt, zanimajo se pa tudi še druge družbe na Goriškem območju, komuniciramo s tistimi, ki želijo...

I: Koliko časa porabite za razgovore in debate?

R: Kako pričakujete da odgovorim na to vprašanje v urah, dnevih, minutah...

I: Vi povejte...

R: Vi povejte... ja... koliko časa rabimo... Toliko, da predstavim... Glejte, eno pač teče projekt, potem pa se pojavi nekdo, ki je zainteresiran za vključitev v projekt, se pravi da

mu najprej razložimo možnosti, za vključitev, on pa nam razloži svoje potrebe, potem pa vidimo, ali najdemo skupen interes ali v tem času ali kdaj drugič...

I: Kako rešujete probleme, ki izhajajo iz različnih metodoloških pristopov in praktičnih izkušenj?

R: To je pa tako 'simple' odgovor, ko imajo podjetja jasen in konkreten interes, takrat zelo hitro najdemo imenovalec sodelovanja, to se je pokazalo...Jaz sodelujem... če vam povem, v prvi fazi s Hidrio, Primorjem, Salonitom in Iskro, to so družbe, ki se na določenih segmentih že povezujejo na določenih pa ne, ampak ko se oblikuje projekt, ki ima zelo jasen cilj, metodologije odpadejo, takoj najdemo skupni imenovalec sodelovanja, tukaj ne vidim nobenega problema. Gre samo za to, da se tukaj jasno definira projekt in da pustimo ob strani druge filozofije...

I: Ali ste vključeni v več skupin (mrež), je ta vaš krog bolj odprt ali zaprt?

R: Odprt! Glejte, sigurno mora biti, ko pripravljáš nek projekt odprtost, jaz se nikoli pri pripravi projektov nisem zapirala. Dejstvo pa je, da moraš imeti nek krog, ki resno dela na projektu, ker če vsak dan pride nekdo drugi z neko novo idejo, se ne da konkretizirati projekta.

V. Lokalni in regionalni nivo

I: Kako vidite vlogo tega projekta v regiji oz. kraju?

R: Ključni razvojni projekt regije z različnimi vsebinami, gre za povezavo z gospodarstvom, infrastrukturo, visokim šolstvom, izgradnjo tehnološkega parka, inkubatorja poslovne cone, projekt pokriva ključne razvojne smeri te regije in zato tudi je ključni razvojni projekt.

I: Se vam zdi, da se podjetja (predvsem VTP) povezujejo z drugimi podjetji v regiji?

R: Ja, podjetja s katerimi jaz sodelujem se prav v tem času, ko smo pripravljali ta projekt dobili stalno sodelovanje medsebojno... Rezultati javnih razpisov, če jih pogledate po spletni strani, pokažejo kako tesno so prepletena nekatera od teh podjetji, ki so na nekaterih razpisih, ki nujno zahtevajo povezovanje uspela. To prepletanje vsekakor je.

I: Kakšno je vaše sodelovanje s predstavniki lokalne oblasti?

R: Zelo dobro.

I: Kaj pa s predstavniki civilne družbe?

R: Ni to tak projekt, ki bi zahteval stik s civilno družbo.

I: Koliko podjetji je vključenih v ta projekt?

R: V prvi fazi RP 4, v samo družbo ki pelje projekt jih je 6, v programski svet še več, 8... Jaz govorim vedno o ključnih podjetjih, ker če govorimo o podjetjih kjer so predvidene velike investicije je iluzorno govoriti o nekih majhnih podjetjih, da bi izpeljalo neke investicije, ki so vredne milijone evrov, tako da tukaj govorimo o velikih podjetjih.

I: Kako ocenjujete zmožnosti svoje regije za razvojni in inovativni preboj?

R: Vsekakor jih ocenjujem zelo pozitivno in na javnem razpisu s področja gospodarskih središč, smo to tudi dokazali, saj smo edini v Sloveniji dobili 10 mio evrov, še ena druga regija je dobila 1,5 mio, potem se je zadeva končala. To se pravi, da če želimo, če hočemo, če imamo neke konkretne projekte v regiji in če znamo stopiti skupaj potem znamo pridobiti ustrezna sredstva za razvoj in za inovativni preboj. Ključno pa je, da so projekti v regiji konkretno pripravljani, ker brez tega ni inovacijskega preboja in denarja. Možnosti so velike, gre pa vse v smeri povezovanja projektov.

I: Kje vidite ključne ovire?

R: Tako kot sem že rekla, stopnja pripravljenosti projektov ni še zadostna, sigurno tudi povezovanje med subjekti, ki se morajo povezati na nekem konkretnem projektu ni dovolj. Jaz sedaj ne govorim za prvo fazo, ker tukaj nismo imeli problemov, mislim da je

tudi zavedanje programskega sveta, kjer je noter tako velika struktura kot sem vam povedala, prisotno zavedanje da se je potrebo povezovati. Včasih je tukaj en težek korak od tega in od oblikovanja projekta. Povezovanje ne da je ovira, mogoče v kakšne konkretnem primeru tudi, potem so tu sredstva...

I: Ali menite, da je v vaši regiji/lokaciji možna koncentracija kreativnih kadrov?

R: Sedaj na takšnem nivoju... Tudi to je vprašanje... Ko smo oblikovali RP in projektno skupino, sem si jaz vzela pravico, da skupino sama oblikujem in smo jo oblikovali neformalno in sedaj je okoli te skupine še nek krog, kjer delujejo povsem neformalno in to je zame koncentracija... Ni nujno, da je formalno mislim pa, da mora biti koncentracija okoli konkretnih ljudi, da morajo biti ljudje, ki se lahko povežejo... Koncentracija je možna, ampak ob konkretnih vsebinah...

I: Kako ocenjujete potek črpanja sredstev iz Evropskih skladov v okviru Gospodarskih središč oz. razvojnih projektov teh središč?

R: Kot rečeno smo bili ocenjeni kot daleč najbolj uspešna regija in sedaj bi vam morala jaz odgovoriti, da pozitivno, ampak rekla bom, da smo dobro leto bili boj, da smo do teh sredstev prišli, pogoj pa je bil, da smo imeli pripravljen projekt, da je za njim stalo gospodarstvo regije, da smo znali prepričati Ministrstvo za gospodarstvo... Torej tudi v prihodnje so bo dalo, ampak vedno na ta način, da bodo regije, predvsem predstavniki gospodarskih središč, zelo jasno vedeli, kaj so gospodarska središča, kateri so projekti in da bodo ti pripravljeni. Sigurno so težave, ampak prizadevanja grejo v pravi smeri in kar se tiče gospodarskih središč, je treba imeti konkretne projekte in z ministrstvi snovati projekt... Zgleda, da smo se v Sloveniji navadili, da so vse te poti tako mučne, da tudi mene že skoraj nič več ni nenormalno. Dejstvo je tako, da je vsako olajšanje že čudež. Težko je ampak da se... Prebile sva se skozi...

I: Prebile sva se, za konec pa samo še tisto vprašanje, ki pride zraven... če bi vi kaj izpostavili ali dodali zraven...

R: Mislim, da sem vse že povedala. Izpostavila bi samo, da je nujno povezovanje v regiji, da so na RP naredili en velik preboj, da smo dosegli veliko povezanost občin, kar mogoče

ni bila značilnost ostalih občin... To daje osnovo za razvoj te regije... Konkretna priprava projektov pa je nujna... To je en tak povzetek vsega.

I: Najlepša hvala...

FS - GR

KRAJ: Nova Gorica

M1: moderator 1

M2: moderator 2

SODELUJOČI:

PI-1 (Podporna institucija 1),

PI-2 (Podporna institucija 2),

VTP-1 (Visokotehnološko podjetje 1)

VTP-2 (Visokotehnološko podjetje 2)

M1: Dobro, zdaj par uvodnih stavkov, mi, Inštitut IRSA izvajamo en raziskovalni projekt, lokalna inovativna oziroma razvojna jedra in tukaj poskušamo nekako analizirati do kakšne mere so razviti regionalni inovativni sistemi. Zdaj regionalne inovacijske sisteme sestavlja več institucij, akterjev, bi rekel formalne institucije, neformalni odnosi, potem so vse od podpornih institucij kot je tehnološki park do podjetnikov ali pa novih podjetij in seveda potem so tu vključeni tudi nosilci znanja, univerza, inštituti in pa seveda je to umeščeno v nek socialni milje, v neko okolje kjer so ljudje z nekimi interesi bodisi da se izražajo preko nevladnih organizacij ali pa je to politična skupnost, lahko je to občina. Zdaj predvideno je tudi, da naj bi se pokrajine ustanovile, ne, pri nas kar pa se še ni zgodilo in je tudi vprašanje kdaj se bo. Mi imamo pač dvanajst statističnih regij, Goriška je pač ena od regij in potem imamo pa dve kohezijski regiji, to je pa v zvezi z Evropsko Unijo, to je Vzhodna in Zahodna regija...to so bolj artificialne, ne, delitve to niso zdaj prave pokrajine, ki bi imele svojo upravo. Dobro, mi smo zdaj zainteresirani, da bi poskušali izvedeti, kako se te regije med sabo razlikujejo glede teh inovacijskih sistemov, glede teh relacij med posameznimi akterji, katere regije so bolj uspešne, zakaj

so bolj uspešne in ali je kakšna posebna vrsta povezovanja ali je to kakšna posebna institucija ali celo posameznik, ki je nek katalizator sprememb ali pa uvaja bi rekel, nekako skupaj koordinira delovanje večjih institucij. Torej mi imamo štiri regije, ki so v...ki jih še posebej temeljito raziskujemo tako rekoč iz prve roke, imamo intervjuje, fokusne skupine...zdaj smo to izvedli v Ljubljani, torej Osrednji Sloveniji in Obalno-kraški regiji na Koprskem in zdaj tudi na Goriškem. Seveda pa poskušamo spremljati tudi, kaj se dogaja v vseh drugih tako imenovanih statističnih regijah preko sekundarnih podatkov statističnih podatkov in tako naprej. Ampak posebej temeljito pa te štiri. Torej, zdaj seveda mi v tako kratkem času se ne moremo vseh podrobnosti pogovoriti, gre bolj za neka splošna temeljna vprašanja, na katera bi radi dobili neke odgovore in tako da predlagam, da začnemo...no, če imate še kaj za vprašati v zvezi s temi izhodišči...mi to zdaj končujemo, do jeseni mora biti to zbrano, mi smo tudi edini, ki smo v teh regijah te podatke zbrali iz prve roke, z intervjuji, fokusnimi skupinami...mogoče bomo še kakšen intervju naredili, lahko tudi po elektronski pošti, bomo koga prosili, da še kaj pojasni, drugače pa bomo imeli še študij dokumentacije, statističnih podatkov, indikatorjev drugih in bomo poskušali iz tega narediti neko študijo, ki bo imela neko poanto in bo tudi recimo poskušala odgovoriti na neka vprašanja. Dobro, zdaj upamo, da se še kdo udeleži, še dva sta recimo prijavljena...dobro, če pač ne tudi trije pet ni za odmet...tudi mi se lahko kaj zmenimo. Torej glavnina tega kar nas zanima se nanaša na podporne institucije in podjetja...se pravi so podporne institucije in podjetja, nosilci znanja in potem so lahko še drugi, recimo nevladne organizacije...zdaj jaz mislim, da je to zelo dobra okoliščina da ste vi z iste lokacije...najstarejša je verjetno vaša PI-1, potem je PI-2 in potem ste se vi vključili v PI-2... tako da imamo zdaj kar bi rekel zanimivo konstelacijo. Zdaj, mogoče za začetek če imate kakšno stališče glede tega ali so pri nas regije nujne z vidika razvojnih ciljev. Zdaj tukaj obstajajo različna mišljenja, jaz lahko že vnaprej povem, da ko smo se pogovarjal je dosti ljudi...ima že malo čez glavo in so tukaj različna mišljenja, je pa res da zna biti to funkcionalno. Zdaj lani je bilo rečeno štirinajst, lahko so samo tri, osem po eni drugi opciji...skratka vaše mišljenje če ste o tem kaj razpravljali pa tudi so bile debate o Primorski, da naj bi bila to enovita pokrajina, če bodo tri se bo to tudi zgodilo...zdaj dosti glasov je bilo proti Goriška ima neke svoje specifikke, ki bi jih izgubila če ne bi imela statusa pokrajine. Ne vem koliko se je to premaknilo naprej...če berem, bi rekel da bi se

Primorska ne glede na to koliko bo pokrajin...da Primorska v tem starem smislu do Postojne. Ja, mogoče čisto vaše stališče...(vstopi VTP-1). Jaz sem samo par stavkov za uvod povedal, imamo nalogo pač aplikativni projekt, kjer nas zanima kako so v posamičnih regijah prisotni oziroma oblikovani regionalni inovacijski sistemi, kje so bolj bi rekel delujoči, učinkoviti, kje so manj in kaj na to vpliva. In kakšno zvezo ima to z razvojnimi potenciali neke regije, kakšne so možnosti, da gredo regije v tem smislu nekako naprej in kaj vse je treba narediti in koliko zdaj seveda te obstoječe institucije, ki temu služijo od regionalnih agencij do novejših tehnoloških parkov, koliko so v tej funkciji bi rekel pospeševanja in zbiranja nekih razvojnih potencialov, zbiranja znanja in tudi v tem smislu, da pomagajo da se vzpostavijo neke podjetniške zamisli in da pomagajo tem živet. Dobro, kot prvo vprašanje bi bilo glede pokrajin, koliko je ta debata o pokrajinah še aktualna, seveda z razvojnega vidika. Ne z vidika birokracije ampak z razvojnega vidika, koliko se sploh splača še s tem ukvarjat...

VTP-1: Šestindvajsetega marca letos smo imeli čezmejni gospodarski forum, ki ga je organiziral Rotary klub Nova Gorica. Je bilo 140 gospodarstvenikov z obeh strani meje, kar je po mojem res edinstven dogodek, ne. Zakaj, ker je bilo vabljen zelo po osebnih linijah, zelo direktno in so prišli, smetana kapitalska z obeh strani meje. In, recimo mi smo se tudi pogovarjali o eni regiji tam. Meni osebno je vseeno ali je to ena regija, ali je cela Slovenija...ne vem, če kaj to vpliva v resnici name. Zelo zanimiva se mi je pa zdela ideja o neki mini evropski regiji, o nekem območju obeh Goric, ki sta marginalizirani, vemo os Maribor-Ljubljana, Koper, prej je bila Gorica bistveno močnejša od Kopra in Gorica kot eno središče tisočletne zgodovine spet na eni drugi strani, ki je zdaj spet marginalizirana med Vidmom in Trstom. Se pravi, kako bi zdaj to našo mini regijo...to se mi je zdela ena zelo zanimiva pobuda z italijanske strani, da bi se skušali registrirati kot poseben status znotraj Evropske Unije, ki ima tudi svoja sredstva in se mora profilirati navzven kot neko, kaj smo tu posebnega, kot neko ne vem visokotehnološko, vinogradniško kaj jaz vem, nekaj in znotraj tega, ne samo da lahko dobimo posebna sredstva, ki bi jih namenili razvoju, ne če bi jih namenili za neumnosti, itak je brez veze...če bi jih razvojno namenili, bi bil efekt velik in velike ugodnosti, ki bi jih podjetja tule imela, se pravi nek magnet, zaradi katerega bi se podjetja ustanavljala na Goriškem,

ker zdaj tega magneta ni in tista podjetja, ki ostajajo v Gorici, že zaradi tega ker smo dovolj trmasti da sedeža nismo prenesli v Ljubljano, kjer je davčna v vseh teh letih bila bistveno lažja kot na Goriškem in zaradi drugih razlogov in tako naprej. Se pravi, mi smo eno redkih podjetij, ki imamo podružnico v Ljubljani ne pa obratno ...so bili pametni in prenesli sedež v Ljubljano in imajo podružnice tule. Govorim zaradi klime gospodarske, ker žal politična struktura tule že desetletja vidi samo Hit in ostale kot gospodarske subjekte, nas kdaj pa kdaj rabijo kaj za se pohvalit, ko recimo kak R. U. (VTP) dobi spet kakšno medaljo, takrat ga vsi omenjajo, ko R. U. rabi 5.000 kvadratnih metrov zemlje, vsi pogledajo v tla. To je tako približno v resnici in te izkušnje mi imamo. Dobre firme na papirju delamo v resnici v nemogočih razmerah ali kupimo svinjsko drage poslovne prostore, ki so jih zgradili neki monopoli. Sami pač zemlje ne moremo kupit, ker je to v tej regiji skoraj nemogoče, razen če gremo na Banjšice ali pa kaj takega. Recimo, mogoče preveč kritična moja ocena ampak dobro, tako je. Mi preživimo brez poslovnih prostorov, ker delamo po celem svetu kakor druge dobre firme. Ko dobimo goste pa jih itak peljemo po gostilnah ne v naših prostorih, ki so neugledni, ne vem, ko gostimo tuje partnerje ali pa najamemo konferenčni prostor v Perli...to je to. Drugače pa nekih sinergij, kaj jaz vem...mi smo skušali, ne vem če vam je poznana iniciativa izpred petih let, ko smo skušali sestavit center znanja, če se spomnite sploh drugi ko smo zbrali, ko je Sontius kot združenje štirih računalniških firm, ki smo ga ravno ukinili lani, ker smo videli, da z njim nimamo kaj počet, ne, je okoli sebe zbral še deset drugih podjetij, no sedem bi jih šlo zraven še tako kapitalsko in smo želeli zgraditi zraven tehnološkega parka eno stavbo, zbrali arhitekta, naredili načrte, prve korake....bi zgradili stavbo, ki bi jo poimenovali Center znanja, ki bi bil za razliko od Tehnološkega parka v čisti privatni lasti, bi pa imel velike sinergijske učinke s tehnološkim parkom in tako naprej. To je privaten kapital, firme, ki so že leta prisotne na trgu in zraven pa še ene majhne firmice, ki...ne, neka interakcija se tukaj ustvari...no, tam smo spet naleteli na strašne birokratske težave pravzaprav na težave v mentaliteti, lokalizem. To, tako velike firme se ne smejo preseliti iz Novo goriške v Šempetrsko občino in tako naprej. Tule se je meni ustavilo, meni je vseeno kje smo in občini je pravzaprav vseeno, ker ni še tako povezanih prihodkov ampak da se je nekaj takega zatrla, jaz ne vem, se mi zdi velika škoda. 170 inženirjev bi šlo v eno stavbo. Lahko to ne pomeni nič, saj že zdaj lahko sodelujemo, ko smo po celi

Gorici. Ampak če si tam in imaš to pravilno moderirano in vodeno sodelovanje, recimo, da je vsak ponedeljek 'coffee' direktorjev z eno temo, kjer nekdo se pripravi dobro, kjer je vsak petek en 'after work party', kjer oni med sabo skomunicirajo ideje in tako dalje, to je potem tisto, kar lahko sproži neko interakcijo med, kaj jaz vem VTP-1 in drugimi VTP...in tako naprej, saj se ve kje smo tehnološko. Se pravi tu lahko nastanejo te iskricke, ki pol padejo na eno slamo, ki lahko zagori, ne. Zdaj, če ne pa se vidimo vsake toliko in saj je fajn, ampak dostikrat bolje sodelujemo z Irci, bolj načrtno kot pa z ostalimi Goričani in še ena stvar, ki se mi zdi zelo pomembna, ki je bila tudi vgrajena v tale center znanja, ne samo male firme kot storitve in dobavitelji opreme, ampak tudi povezava z vertikalnimi 'playerji', je bil Hit s svojim Icitom, ki ga je zgradil prej kot svojo stavbo, je bilo Primorje Ajdovščina in tako naprej. Največja podjetja, tisti kupci tudi naših storitev so bili vključeni tukaj noter. In to je po mojem mnenju uspešen sistem mreženja ali pa clustrov. Če se sami pleskarji med sabo povežejo nič ni, razen če morda ustanovijo eno veliko firmo, ki bo itak slabše delala kot pa vsak posameznik. Če se pa, ne vem, največji odjemalec pleskarjev poveže s pleskarji tako kot je to Nokia naredila, tako kot je, ne vem v Koper če pogledamo Istrabenz naredil v svojih dobrih časih. Tega na Goriškem nismo doživeli. Hit ni nikoli kupoval od podjetij na Goriškem. Hit je kupoval na Goriškem čiščenje pa parkiranje avtov, ne vem, tista banalna opravila. Verjetno so še solato od nekje drugje dobivali. To sem jaz vedno pogrešal in vedno zelo odkrito povedal Hitu. Hit kupi ne vem pet milijonov storitev in opreme računalniške in niti enega procenta v regiji. In naše podjetje S. je tudi prodalo za pet milijonov in samo deset procentov v regiji. Mi prodajamo in oni kupujejo a hodimo eden mimo drugega, ne vem, ker je za njih lažje kupit software na Karibih, svinjsko drag ali pa na Švedskem, kakor pa od ene domače firme in se z njimi mogoče celo kapitalsko povezat. Tu gledam jaz cel motor razvoja, inovacij ene regije, toliko, da ne bom predolg.

PI-1: Če popravim še malo mojo titulo, magister napišite, če se pohvalim mogoče (smeh). V bistvu tako je, to kar je VTP-1 povedal...v preteklosti sva tudi veliko sodelovala na tem grozdenju, na tem sodelovanju podjetij in tudi jaz bi iz tega izhajal. Kot osnovno bi pa rekel, če imajo 'Giovanniji in Hansi' pokrajine, se pravi tam je zadeva preizkušena, verjetno bi tudi mi iz tega modela izhajali ker smo člani Evropske unije in

tudi z vidika črpanja evropskih sredstev se govori o tem, da bi bilo to lažje. Drugače v primerih neke regije pa je praksa pokazala... imamo v Italiji te primere distriktov teh regij teh grozdov, ki so pač v tej industrijski dobi zaradi povezovanja bili zelo uspešni po vertikali, horizontali. V Kaliforniji bolj informatika če gledamo, če pa gledamo Evropo, pa vidimo recimo v Nemčiji kompletne regije, ki se recimo ukvarjajo z biotehnologijami ali pa v Aziji so naredili prav umetno tvorbo 80 km južno od Seula in tam naredili prav en kompleks raziskovalnih inštitutov, laboratorijev in popolnoma na novo zgradili mesto z biotehnologijo. Se pravi v nekem okolju ali je to regija, ali je to nek povezana geografska skupina ali kakorkoli nastajajo neka znanja zaradi interakcij podjetij in ta znanja, ki nastanejo v nekem okolju jih izven tega okolja druga podjetja tudi težje posnemajo. Teorija pravi tako, da nastaja neko znanje, ki se akumulira med udeleženci in tudi pač ljudje, profesorji ki so šli iz Evrope v Ameriko poudarjajo v svojih knjigah, da če bi ostali tukaj v Evropi ne bi nikoli tega dosegli kar so tam. Zaradi tega, ker tam je bila podpora podjetjem, neko podjetniško okolje je bilo, ki je bilo zelo naklonjeno inovacijam, novim produktom in recimo ta profesor iz Padove, ki je izumil mikroprocesor, on je leta 1955 emigriral v Ameriko in delal za eno veliko korporacijo tam ampak en njegov kolega je bil izumitelj in njegovi kolegi so že imeli podjetja...ko je on umrl pri starosti 92 let, je njegovo podjetje štelo 30.000 zaposlenih. Ampak je rekel, če bi v Padovi ostal bi bil univerzitetni profesor in nikoli tisto podjetništvo ne bi nastalo. Je bilo nek okolje, ki je bilo stimulatивно za te zadeve in vsekakor kot je VTP-1 prej povedal je v našem okolju eden od razlogov da se neko okolje in podjetniško in inovativno ni razvilo, je tudi nekje krivec lahko Hit, ker je bil preveč enostranski razvoj, se je preveč enostransko vlagalo. Zdaj se pa veliko o tem razmišlja, ker so se razmere spremenile. Jaz izhajam bolj iz tega, kar sva s VTP-1 veliko tudi skupaj delala iz tega povezovanja, grozdenja. Povezovanje in grozdenje pa se lahko odvija med poslovnimi, pravnimi subjekti, lahko se pa odvija med državami. Evropska Unija ni nič drugega kot neka protiutež tej globalizaciji, ki je nastala. In tudi mala podjetja se med seboj povezujejo kot protiutež nekim velikim korporacijam. In tukaj je prednost nekega povezovanja bodisi v regijah ali kakorkoli, da nastaja neka sinergija med temi podjetji in neko znanje ki je neke vrste nadgradnja. Več se da skupaj naredit kot pa lahko en sam. kot ste vi videli, rezultate ste dosegli skupaj kot S. ampak...

VTP-1: Mi smo ukinili Gis, Gis kot neuporabno pravno tvorbo s katero se nismo mogli javiti na noben slovenski razpis, ker Gis ima nič zaposlenih in prometa par 10.000 Evrov in tako naprej, ne, in kot taki se nismo smeli nikamor prijaviti, kar je smešno, ampak v redu, pol smo jo ukinili. Sodelovanje pa poteka normalno naprej.

PI-1: Med vami je recimo prišlo do tega, do neke delitve dela, do neke specializacije obenem pa do sodelovanja in je bilo to kot vzor tudi drugim podjetjem ker mi ko smo 2002, 2003 skupaj delali na tem projektu, ko je bila Ropova vlada je veliko dala na grozdenje, povezovanje. Nekako podjetniki, ki smo to idejo širili niso tega dojemali. V zadnjih dveh, treh letih, se pravi proces se je pa začel po letu 2004, po vstopu v Evropsko Unijo. Podjetja se pa sama nam približujejo in sprašujejo, kako bi se povezala in recimo par s.p.-jev se dobi in naredijo d.o.o. ker vidijo, da skupaj – imamo kar nekaj primerov – ko so zelo uspešni na trg prišli, zato ker so se povezali in skupaj na trg prišli. Ampak če bi komu pred letom 2004, ko smo to širili to idejo, vi ste bili prvi ta skupina podjetij v informatiki verjetno tudi zaradi tega ker je bil nivo teh ljudi toliko višji v informatiki.

VTP-1: Samo da ločimo, ne, nam ni bil nikoli cilj ustanoviti d.d. ali pa enotno tvorbo, ker smo vedeli da smo precej različni in bi izgubili s tem. Bi ratali spet 'just another company'. Vsak bi malo svoje duše izgubil...tako da, kar smo mi največ dosegli, ne, je to da smo se s tem grozdenjem profilirali. Ratali smo komplementarni. Prej smo se pokrivali, vsi smo delali prodajali računalnike. Pol smo pa rekli, zdaj delamo metle, ti delaj računalnike ti delaj pa to, ne. To, recimo je bil en velik uspeh. In sodelovanje. Potem na skupnih projektih smo sodelovali, skupaj nastopili nekje, mi smo prodali metle, on je prodajal računalnike...

M1: Mogoče še kakšna misel o teh regionalnih povezavah..

VTP-1: Jaz iz mojega vidika o teh pokrajinah, jaz dosti slišim po televiziji o teh pokrajinah, jaz ne vem točno, kakšne pristojnosti naj bi padle na te pokrajine, zdaj če so pokrajine same po sebi namenjene za črpanje sredstev Evropske Unije, potem O.K. To je

lahko potem tudi ena dobra stvar. Samo če se pa ta sredstva potem nevedeno trošijo, pol tudi v bistvu s tega ne rata dosti. Jaz vidim recimo iz enega mikro-nivoja...gre za eno tvorbo, ne, velike strukture se začnejo drobit in majhne se potem začnejo spet nekaj združevati. Zdaj ne vem, ali je to samemu sebi namenjeno...no v bistvu po moje ena velika struktura lahko dobro dela, če je dobro organizirana in veliko majhnih, če so med sabo dobro povezane. Jaz vem, da recimo ena občina Šempeter-Vrtojba in ena občina Gorica na enih področjih relativno dobro sodelujejo, ne vem na takih banalnih področjih kot je pa recimo razpis od mestne občine in zato ker smo mi pač v tehnološkem parku, je primer iz tega, ne, so ukinili nam razpis zaradi tega, ker mi smo na območju mestne občine Nova gorica. To se mi zdi brez veze, saj so hkrati pa tudi oni solastniki tehnološkega parka. Se pravi, če se ne pomaga...če se pol na takih banalnih zadevah v bistvu ne morejo usklajevati. V končni fazi morajo to biti neki ljudje, zdaj če pokrajina ima toliko pristojnosti da te lokalne pristojnosti kar se tiče razvoja odpadejo in bo iz njenega centra se to vodilo, to bi bilo dobro. Ker tukaj se potem ljudje začnejo kregati zaradi par tisoč evrov in tako da to je moje mnenje okoli pokrajin, dosti pa o tem itak ne vem. To, kar se tiče tega. To, kar se tiče pa če se navežem na to kar ste vi prej rekli, se pa strinjam da Nova gorica kot tudi druge občine v Sloveniji in tudi tehnološki parki... smo tako majhni, da je res nonsense da vse pokrivamo... kolikor jaz poznam podjetij v tehnološkem parku, bi zagotovo lahko razvijali software, en software pa vsak potem eno aplikacijo naprej. Tukaj pa se podvaja znanje, pač imaš enega razvojnika zaposlenega ali pa dva, to govorim zdaj z vidika enega manjšega podjetja, lahko pa bi imela štiri podjetja skupaj enega razvojnika in potem do ene faze določeno stvar pripeljali skupaj oziroma si konkuriramo niti ne konkuriramo ampak skrivamo neko svojo tehnologijo za zaprtimi vrati že na samem začetku...

M1: Vi to govorite že v okviru tehnološkega parka tukaj..

VTP-1: Ja, saj ali je to tehnološki park ali so to podjetja kot taka, majhna, ne, zagotovo grozdenje pripomore k temu, da se ne pokrivaš že od samega štarta ker se s tem podvajajo stroški tebi in pa v končni fazi tudi regiji, ne.

M1: Koliko je šlo kaj naprej v zvezi z intenzivnim sodelovanjem, grozdenjem v okviru tehnološkega parka, recimo če se to primerja s podjetji, ki so ostala izven, ki niso del tehnološkega parka.

PI-2: Ja, v bistvu v tehnološkem parku kakšnih formalnih programov za grozdenje ni, ne. Imamo pa razne storitve in srečanja, na katerih omogočimo podjetnikom da se družijo in spoznavajo med sabo, da se potem izmenjajo neka znanja in vedenja o tem kaj kdo dela da se lahko potem na osnovi tega med seboj povezujejo. Bolj ali manj na tak način...trenutno je podjetij petdeset, prihajajo iz različnih branž in recimo če govorimo o najbolj zastopanih je to informacijsko-komunikacijska branža, takih podjetij je recimo deset in jih je dovolj malo, da že mi sami o njih nekaj vemo in na ta način tudi neformalno jih povezujejo, jim dajemo informacije in s tem možnost mreženja.

M1: Tukaj so potem še neke druge institucije, inkubator...

PI-1: Tukaj ni inkubatorja, je v Sežani...

M1: a, v Sežani...

PI-1: in v Kopru je.

M1: Tukaj pa obstaja center za, kako se že reče, za sisteme in informacijsko tehnologijo

VTP-1: Informacijski center za?

M1: Ne..

M2: Center za sisteme in informacijske tehnologije. V bistvu deluje v povezavi z Inštitutom Jožef Štefan...

M1: To pa je ena gospa, doktor U. iz Jožefa Štefana...

PI-2: A. U.?

M1: ki tudi uči...

M2: T. U.

M1: Ki tudi uči poslovno...na poslovno-tehnični fakulteti v Novi gorici..

VTP-1: A to pa nima zveze z nami...če bi imeli zvezo, bi prišli vsaj enkrat v kontakt na vrata...živijo (smeh). Če ne vemo za njih, potem nimajo zveze z ničemer. To je inštitucija, tudi mi lahko ustanovimo zelo poceni inštitucijo, ustanovimo zavod...na enem ali drugem razpisu, mu damo zveneče ime, tudi nano-tehnologija lahko imamo noter čeprav od nas nihče ni tako težek 'jackson', ne, (smeh)...

M1: Ja, ja, mogoče...

VTP-1: No, jaz ne vem zanj, še, lahko pa jutri...se kaj zgodi. Jaz sem očital že mojim dobrim prijateljem z PI-1...že davno sem rekel, da če oni sploh vejo koliko firm znotraj regije ima ustanovljen raziskovalni oddelek in potrjen na ARRS-ju. Vse te bi nas mogli vsaj enkrat na leto povabiti na čaj in lahko tudi mi plačamo čaj..

PI-1: Mi smo se prijaviili na en razpis, preko tehnološke agencije (TIA), da bi to spremljali,...

VTP-1: saj to je problem, ker razvojna agencija nima toliko denarja, da bi to spremljala. Oni morajo, pardon lahko bom falil, ampak vi se borite za preživetje tako kot druge firme in potem iščete tisto kar se splača ne pa tisto, kar je dobro za regijo. Za preživetje.

PI-1: Tako je, mi smo se na ta razpis prijaviili, poleg tega pa tudi...

M1: Vi se v glavnem javljate na razpise..

PI-1: Ja, seveda na razpise. Ampak prav za to inovativno okolje kot je zdaj VTP-1 rekel, pa smo mi v bistvu...imamo prav oddelek za to in tudi če bomo na tem razpisu uspeli se bomo s tem bolj resno ukvarjali, glede na to pa da imamo v okviru vstopne točke 2 ?? tudi možnost za promocijo in bomo imeli zdaj dve oddaji na radiu... prav na temo inovacij. Ker inovacije kot take, je podobno kot grozdenje, mreženje...in tako tukaj načeloma večina podjetij nima načrtovanega inovacijskega procesa in s temi zadevami bi se mi v bodoče več ukvarjali.

M1: Zdaj, eno pomembno vprašanje je oziroma dve vprašanji sta eno se nanaša na povezanost, sodelovanje, drugo se pa nanaša na kadre, človeški kapital. Kako ocenjujete...pač rekli ste, da podjetja nimajo inovacijskega procesa. Poleg investicij so pomembni inženirji, so pomembni recimo ljudje z znanjem, tudi z doktoratom, povezani z univerzami. To je kar komplicirana zadeva, ki jo je potrebno graditi dolgo let, da začne dajat neke učinke. Glede samih kadrov, kako se ocenjuje na Goriškem, je zadosti ta potencial kadrov, človeškega kapitala, primeren, da se gre v nek inovativni preboj...

VTP-1: Mi imamo poslovno enoto v Ljubljani, ker imajo kadre. Tukaj jih nimamo. Pred 20 leti je bila Goriška vodilna v Sloveniji, to so bili inženirji moje generacije, so bili, ne bom sebe vpletal v to elito najboljši v državi, pobirali vse, ne samo v Sloveniji, tudi v Jugoslaviji, so zdaj ugledni profesorji povsod po svetu. Iz mojega osmega razreda je bilo šest doktorjev znanosti. To je nenavadno. Zakaj je tako bilo. To je bila posledica migracij v Novo gorico v času Vozila Gorica, Meblo, to so...inženirski kader se je valil. Mlade družine so se valile v Gorico, fajn klima, stanovanja so bila nova, lepo je bilo, Italija čez, so hodili po kavo, kavbojke. Skratka eno lepo življenje. Zadnjih...to se je končalo z osemdesetimi, potem pa dvajset let ravno kontra, odliv kadra iz Gorice. Tudi Hit je dodal svoje, lagodno življenje, nov tip kapitalizma, tudi mularija se nauči. Če je parkiral avte pred Hitom zadnjih dvajset let je zaslužil bistveno več kot inženir na Iskri, ne, in si hitro imel avto z litimi diski in lepo življenje, oni se je pa mučil tam. Se pravi, si hitro prišel do denarja, ne. Mi smo imeli velike težave v tem smislu, da je velik procent ljudi, mladih, ki

se je na ta način pokvaril...so videli vzorce, aha, uni so bili slabi in so šli tja in zdaj so fajn, zdaj so 'jacki', jaz pa štopam v Ljubljano in nazaj pa sem naredil petletni faks, ne. In to vidimo pri otrocih, ki so zelo površinski, saj tudi mi nismo bili me vem kako poglobljeni, ampak zdaj se pa gleda vse veliko bolj površinsko.

M1: Ja, ja,...

VTP-1: Torej inženirji se ne vračajo v Gorico in mi imamo težave s tem, zato smo ustanovili Gis, če ne ga ne bi, ne.

M1: Se pa vseeno malo spreminja ker je nastala univerza, tudi politehnika najprej...

VTP-1: Politehnika ne proizvaja tehničnih kadrov, da smo si na jasnem. Politehnika ne proizvaja tehničnih kadrov. Kakšnega inženirja proizvaja politehnika? Inženirja gospodarstva, ki zna kaj? Programirat? Ne. Elektro? Ne. Strojnik? Ne. Fizik ni. Kaj zna? Jaz ne vem nič. Noben mi še ni na vrata potrkal s politehniko. Gospod Š. ima drugače zelo močno raziskovalno jedro tam na univerzi, kot šola pa je meni popolnoma neuporaben. Ti veš kaj?

PI-1: Ne bi tega komentiral..

VTP-1: No, kaj znajo ti s politehniko..

VTP-2: Jaz sem imel par jih s politehniko in moram reči...

VTP-1: to je nivo managementa v Kopru, politehnika, tista Sorbona v Kranju in tako naprej...

VTP-2: Programirat sigurno ne znajo.

VTP-1: Zame je to nič, ne, se pravi če znaš te vzamem v službo pa ne zato ker si končal...če konča univerzitetni program računalništva v Ljubljani, ga vzamem na slepo v službo...brez da ga vidim, brez da se z njim pogovorim. Bi moral biti ekstremno čuden človek, da ne bi pasal v naše okolje. To je zame velikanska razlika. Politehnika, jaz ne poznam nobenega, ki bi diplomiral politehniko....

PI-1: Kot program informatika obstaja ta problem, je pa dejstvo in neka raziskava je pokazala, da ti diplomanti kot gospodarski inženirji se v praksi potem kar znajdejo ker pač so ugotovili, da ti ki gredo na politehniko so v glavnem iz lokalnega okolja in so otroci tistih staršev, ki nimajo dovolj denarja, da bi jih poslali v druge centre študirat. In s tega vidika so dosti bolj zavzeti za delo in so se potem v praksi pokazali kot dobri...glede programa je pa res, da imajo vsakega malo in se ne specializirajo za eno zadevo.

VTP-1: Samo malo, to ni zaradi šole. Če se znajdejo se pač znajdejo...

PI-1: ker so delovni in želijo nekaj iz sebe naredit. Zdaj pa če je program tak, ni od njih toliko odvisno.

VTP-1: Kaj pa ta na VŠC-ju zdaj....

VTP-2: To je višja šola za informatiko.

VTP-1: To je zame tečaj po srednji šoli....mislim, lahko tudi objavite...tam jaz sem v nekih komisijah in tudi sem ocenjevalec teh poklicnih kvalifikacij...zame so to res tečaji. Jaz ne bi primerjal tega z eno resno fakulteto za strojništvo ali računalništvo nekje v Ljubljani ali Mariboru. Ne bi primerjal, prosim ne primerjat tega ker je floskula, ker se slepите. In tisti, ki znajo kaj so diplomirali te fakse. Drugi obračajo prazno slamo ali pa so geniji. Bill Gates tudi ni končal faksa, mislim saj ni treba končat tudi ni treba iti na faks je tako...imamo par genijev tu v Gorici, ki zdaj končujejo neke višje šole in neke multimedijske tehnologije, tako ob delu, ni treba končat faks, ne pa rečt da če konča faks bo pa kaj znal.

PI-1: Ja, glede kadrov bi morda še dopolnil to da v bistvu je problem v podjetju S. in B...imajo problematiko, da kader ki ga imajo v bistvu ni pripravljen iti na mednarodna tržišča. Oni dobijo posle v tujini in ti ljudje niso pripravljeni iti delat v tujino. In zato so bili prisiljeni tudi dobiti kadre iz drugih bivših držav Jugoslavije ali pa tudi iz vzhodnega bloka, ti ljudje pa so bili pripravljeni in so šli delat ven. To je bila problematika pač tudi kadra kot takega, migracije, ne. Saj smo imeli zdaj o tem prav konferenco v Perli nedavno...

PI-2: Jaz bi tudi še dopolnila z vidika članov PI-2, se strinjam s tem kar je rekel VTP-1 da iščejo strojnike, informatike jih primanjkuje tako da moramo za njih tudi kakšne posebne programe iskanja teh kadrov, recimo predstavitve študentom na strojni fakulteti in podobne zadeve. Tako da tega kadra je v Gorici premalo.

VTP-1: Resen faks zahteva odrekanje in znanje, ne. In otroci ko se odločajo za faks se odločajo na podlagi marketinga. Jaz če bi se zdaj odločal bi šel tudi na management v Kopru. Žurat po Kopru saj to je zakon, ne, same 'bejbe' okoli, končam sigurno, ker osip je zelo majhen in na koncu sem manager. A ni lepšega.

VTP-2: En preskok je bil narejen v zadnjih letih in mislim, da se zdaj promovira malo bolj ta inženirski poklic...ma jaz mam kolege inženirje in ne vem če je kdo prišel nazaj, eden sicer dela doma ampak za ljubljansko firmo. Ti kadri začnejo zelo hitro delat in se jih pogrebe že preden diplomirajo...jih firme poberejo že prej. Delajo že prej na projektih na faksu in jih poberejo že prej. To so zagotovo firme v Ljubljani, ne.

PI-2: in to so lahko tudi velike firme...

VTP-2: ... in pol ostanejo kar gor. Jaz poznam tukaj par kolegov ki v končni fazi tud lahko tolik specifično, recimo programer za te velike baze, velike sisteme, tudi tle ne vem, če bi mu praktično sploh kdo upal dati delo, ne. Tako, da tudi ta zgodba je tudi kontra.

VTP-1: No, upal bi mu dati, samo banke v Novi gorici vzdržujejo Ljubljanci. Se pravi Goričani, ki delajo za ljubljanske firme, ki vzdržujejo banke, Ljubljanci z močnimi pogodbami. Se pravi politika se dela v centru in zato bi mogoče regija prišla prav, čeprav mogoče jaz ne verjamem, da bi nova regija – nova regija bi pomenila 50 novih birokratov, sto sčasoma, ki bi v nekem leru med občino in državo. Tisti birokrati se ne bi borili za to, da bo tista banka spet postala goriška, ker vemo od kje služi denar. Se ne bi borili za nekaj denarja, ki ostane tudi na Goriškem, ampak bi služili naprej politiki. Saj že zdaj služi. Se pravi to ni... ne bi nič spremenilo. Politika se dogaja v Ljubljani. Pika. In ko smo mi sklenili prve posle z Lano ?? smo odprli poslovno enoto v Ljubljani. Zaradi kadrov, ki so tam in zaradi tega da smo lahko rekli, da smo tudi v Ljubljani.

M1: Se pravi kadri so nekako omejitveni faktor v razvojnem procesu v tej regiji...

VTP-1: Ja, kot cel skupek. Saj ti kader že dobiš ampak če ti ne dobiš dovolj poslov velikih, da bi lahko privabil kadre, ki si želijo imeti dobro plačo in hkrati izzive...

M1: Kaj pa recimo Instrumentation technologies, kaj oni lahko postanejo v par letih neko večje podjetje s par sto zaposlenimi...

VTP-1: To pa ne vem, to pa ne vem. Če bodo vztrajali na tej niši, potem bo. Ampak s to razliko v ceni, ki jo delajo s temi velikanskimi zaslužki lahko gredo v karkoli. Oni se lahko lotijo česarkoli. So atraktivna firma, dobro organizirana imajo povezave po celem svetu. Znajo managirat raziskave in razvoj kar je zelo pomembno in z viškom denarja se oni lahko v nanotehnologijo vržejo, če karikiram in bodo znali več kot mi trije tukaj.

PI-1: Oni so v bistvu se preoblikovali tudi v delniško družbo nedavno, dobili so tudi 5 milijonov Evrov neposrednih spodbud, kar pač za tako majhno podjetje če primerjamo z Iskro, ki je dobila tri milijone oni pa z ogromno manjšim številom pa so to dobili...mislim pa da oni grejo v nove programe. Oni gredo zdaj v medicinske zadeve in imajo baje nekega Žida, nekega Izraelca ki jih uči, usmerja in jim pač te nove programe nekako v svetu išče in kaj bi to bilo. In to kar je medicina in farmacija so zaslužki v svetu

ogromni na splošno. Oni so se v zadnjem času precej v to usmerili, ker začeli so pa na pospeševalnikih teh sinhrotronih, zdaj pa so naredili veliko na tem področju. Po mojem R. U., takšne ambicije in tak kot je, da se bo razlezel.

VTP-1: Samo par sto ljudi...jaz gledam tudi druge omejitve. Instrumentation technologies bo lahko imel par sto ljudi, samo...

M1: ...ja na različnih lokacijah.

VTP-1: In v Gorici ne dobiš...to je Icit recimo zgrešil bistveno...ko so zgradil...ko je Hit zasoliral z Icitom, ne, so rekli mi bomo ustanovili tehnološki steber Hita in vsi inženirji, ki bodo kaj pomenili bodo drveli tja. Namesto da bi rekli, imamo dobra jedra ki funkcionirajo in bomo sodelovali s temi firmicami na področju spleta, na drugem področju z nekom drugim, na področju baz ne vem Spin...in bomo z njimi sodelovali in 'outsource'-ali in skupaj rasli, tak pa mi bomo pokradli kadre in ostali. In v resnici se ni zgodilo to. Ljudje niso masovno tekli tja in vemo v kakšnih težavah je bil potem Icit in če ga ne bi petkrat dokapitalizirali bi že zdavnaj crknil. To je realnost in tukaj ni za pričakovat, da bi kdorkoli tekel nekam, ker Slovenci smo malo tako rezervirani...

PI-1: ..in verjetno se bo zgodila ena taka vrsta internacionalizacije. Iskro če pogledamo pred recesijo, oni so imeli v celotnem kompleksu 3000 zaposlenih, od tega 1800 v Šempetru in 1200 v ostalih podjetjih po svetu in njihovih predstavništvih. Vidimo kakšno je razmerje bilo, pred recesijo, ne, zdaj so pa številke povsem druge, ne.

M1: Se pravi ta problematika s kadri, pol je bilo omenjeno...ta sinergija, še zmeraj so podvajanja..vsak obdeluje svoj vrtiček, skriva pred drugimi...ni nekega širšega sodelovanja..

VTP-1:...to smo sami krivi. Midva bi se lahko dobila...lahko gremo zdaj sodelovat (smeh).

M1: ..no, vi ste omenjali distrikte recimo, ali pa te večje povezave, ki se vzpostavljajo tudi v Silicijevi dolini in tako naprej. In to zgleda, da je pri nas še zelo skromno.

VTP-1: tu je padla lokalna politika na izpitu. Ker če govorimo o tem, da so v Teksasu pred 30 leti dali celo dolino Hewlet-Packardu in je tam ratalo, potem 200.000 ljudi in če so isto naredili v Silicijevi in kje še vse omenjaš, po Aziji. To se zgodi z enim konsenzom politike. Najlaže je na Kitajskem ko rečejo teh 5000 ljudi bomo izselili in tle bo nekaj. Pri nas pa zaradi ene parcele mora zaviti avtocesta. Smo malo drugačni, ne, in tle je šlo za to, da 170 inženirjev spravimo na kup kjer bi kupile (poudarjeno) firme parcele v lasti dveh občin. Se pravi bi kupile, ne dale. Občina mora dat parcelo. Okoliške občine, če omenim Ajdovščino nam je ponujala za en Evro meter parcele...

M1: Čeprav Ajdovščina...

VTP-1: Ajdovščina rastura.

M1: Zdaj sem bral, da se v Ajdovščino seli Bia-separations.

PI-1: Tako, so gradili. Gradijo tam.

VTP-1: Če bi mi takrat bili pametni, bi v Ajdovščini stal že center znanja pet let.

M1: V Ajdovščini?

VTP-1: V Ajdovščini, bi bilo 170 inženirjev zdaj gor. Če bi mi bili pametni...zamudili smo vlak, konzorcij je razpadel, nekateri, ki smo dali dušo in pol leta dela noter smo se naveličali in tam je trava še zmeraj tako visoka, kjer bi moral stat. To je to. Rezultat. Kako bomo potem ob taki politiki, ki je sestavljena – se opravičujem, če je kdo v mestnem svetu ali pa občinskem – iz tako malih ali parcialnih interesov razlagali velike stvari. Vedno se je govorilo samo o Hitu, njegovih 5 milijonov Evrov tega konzorcijskega denarja iz igralniških koncesij in kako bojo povrtičkali tistih 5 milijonov

Evrov. Rezultat je pa ta, da otroci...moj sin je napisal pesmico, da če bi bil še bazen in kino v Gorici, pol bi bili pa res pravo mesto. Mi imamo...Gorica nima ne bazena, ne kina. O čem govorimo, o kakšnih polisih, nimamo kina...moram otroke v kino vozit drugam, na bazen v Italijo ali pa tudi v Ajdovščino...mi nismo nič, ne (smeh). Mi vztrajamo samo zato ker smo trmasti.

M1: Je čudno. To so ekstremi, imeli bi pa blazen zabaviščni park, ne.

VTP-1: Ja.

PI-1: Je pa Bia-separations vsekakor pozitivno, da pride v naše okolje z biotehnologijo, ker v Ameriki računajo čez dobrih deset let naj bi biotehnologija postala prevladujoča gospodarska panoga preko katere naj bi ustvarjali do 125.000 Evrov...dolarjev vrednosti...drugače pa bi lahko omenili tudi to povezanost oziroma nepovezanost podpornih institucij. Poleg tehnološkega parka, regijske razvojne agencije kot podporne institucije je tukaj še gospodarska zbornica, obrtna zbornica, gospodarski oddelki na občinah in še številna podjetja, ki se ukvarjajo s podporo podjetjem kot je Lantec Consulting in tako naprej. Zdaj te institucije ne dovolj usklajeno delujejo med sabo, eden od razlogov je tudi način financiranja. Videli smo, gospodarska zbornica je bila financirana prej z naslova članstva, zdaj ko članstva več ni, so se zadeve nekoliko spremenile, prijavljajo se na iste programe kot se prijavljamo tudi mi, na iste razvojne agencije, na iste programe se prijavlja tudi obrtna zbornica in je naenkrat nastala neka gužva, ne. Tukaj pred desetimi leti, ko sem prišel v ta posel so profesorji v Ljubljani...smo delali izpite, da smo te zadeve opravljali, takrat so že na ta problem nakazovali. Ampak v desetih letih je ta problem stal tak kot je bil takrat oziroma se je še poslabšal in eden od razlogov smo rekli je način financiranja in vsega tega. Tako da tudi ko se prijavljamo recimo, ne, če smo pred leti dobili od treh poslov kjer smo se prijavili enega, zdaj pa vprašanje... niti tega lahko več ne zaradi te konkurence in morda rivalstva med podpornimi institucijami. Ni se pa to na globalnem vseslovenskem nivoju naredilo, ne, nekaj da bi to bolj usklajeno in enotno delovalo, s končnim ciljem podpore

podjetništvu, pač končni cilj neka višja dodana vrednost in neka aktivna podjetja v okolju.

M1: Mogoče bi zdaj na koncu poskušali še malo razmišljati v bodočnost, kakšna bo po vašem mnenju Goriška regija čez par let...recimo čez pet let. Koliko teh pobud, ki zdaj obstajajo bo obstalo, koliko se jih bo okrepilo zlasti zdaj v smislu teh inovativnih jeder, v smislu visokotehnoloških podjetij...skratka, kakšna so zdaj mnenja, pesimistična, realistična, optimistična...

VTP-2: Jaz sem zelo pesimističen kar se tega tiče, zato ker do zdaj je stvar šla samo še navzdol. Dna po mojem mnenju niti še nismo dosegli, vsaj kar se tiče teh velikih firm. Kot je prej VTP-1 omenil, so bile zadeve zelo vezane na Hit, ne, oziroma vsaj lokalna politika in okoliš in če je zdaj paradni konj v težavah, je logično, da so potem tudi okoli vsi v težavah oziroma vsaj tisti del, ki je bil vezan na njo. Tako da podporne institucije pa so začele pri nas – vsaj kakor jaz opažam – relativno pozno delovat, ker je bila ta ideologija v našem koncu res usmerjena v te paradne konje, ne. V končni fazi ne samo pri nas, tudi drugod po Sloveniji...

M1: Na Koprskem tudi, Luka, Istrabenz....

VTP-2: ... same velike firme in Mercatorje in Istrabenze, nismo pa recimo nikoli slišali o Akrapoviču in ne vem Instrumentation technologies...še danes se za moje pojme tega premalo sliši, ker po moje samo na njih lahko gradimo... torej to so vse ostanki bivše države, saj če ne bi mi vsi kupovali v Mercatorju ali Merkurju teh velikih firm sploh ne bi bilo. Ampak bi kupovali kje drugje. Še danes hodimo tja, pa niti ne vemo zakaj, ker v bistvu nas....pustimo.. hočem reči, da ne vidim prav svetle prihodnosti, ker za moje pojme mora biti tukaj en premik...ker podporna institucija se lahko relativno hitro naredi, ampak premik v ljudeh v glavah pa pride relativno pozno, ko je že prepozno, ko se zgubijo službe. Zadnjič sem se ukvarjal z enim kolegom, ki je ostal zdaj brez službe na Iskri...pa če sem prav pošten, niti nisem opazil da je preveč zaskrbljen, ker sem bil jaz bolj zaskrbljen za njega...kje bo pa ta človek sploh dobil službo zdaj. Sploh pa profil

nabavnika tukaj pri nas...ne bo dobil. Tako, da jaz zaenkrat nisem zelo optimističen kar se tiče okolja pri nas, ker tudi kar se tiče teh podpornih institucij – tukaj pa bi se navezal na to, kar je gospod PI-1 rekel – jih je kar nekaj in tako, da če bi gledali po številu podpornih institucij tle, se nam niti ne godi tako slabo. Ampak po nekem usklajenem delovanju in po neki razvojni naravnosti skupni, ne,...tukaj po mojem mnenju ni prostora za pet razvojnih smernic, ne. Tukaj je treba pač eno razvojno smernico vžgat, tako kot v podjetništvu, jo probat čim bolj usmerit da je ta prava, naredit kakšno študijo ali pa se držat nekih svetovnih trendov in probat vložiti v to in potem se držat, ne pa v vsako smer malo....

M1: bolj selektivno...

VTP-2: Ja, v bistvu smo konec koncev tako majčkeni, da bi lahko cela Slovenija bila ena regija in imela eno razvojno smernico. Ne pa da se zdaj pogovarjamo o dveh občinah, kjer se ne morejo znenit za 5000 Evrov. Tako, da jaz nisem še najbolj optimističen kar se tiče tega.

M1: Kaj pa vi?

PI-2: Ja, mi tudi nismo optimistični...sicer prihajam iz PI-2, ampak bom zdajle povedala svoje mnenje. Jaz si mislim, da dokler bodo politiki ustanavljali takšne in drugačne institucije in ne bodo niti vedeli zakaj in čemu in če se ne bodo znale dogovoriti kaj vsaka od teh institucij dela, verjetno kakšnega napredka ne bo. Še posebej napredka ne bo, če bo to delovalo tako kot zdaj, ko eno regionalno institucijo kot je PI-2 podpirata dve občini, še to ena s težkim srcem pač zato ker je park lociran v Šempetru, drugih občin pa to ne briga, ne, je potem pač to spet...smo spet pri istem problemu. Morda res manjka malo več usklajenega delovanja...

VTP-2: ... a lahko jaz tukaj še nekaj dodam ker se navezuje na PI-2. Če se dobro spomnim, je pobudo kot ustanovitelj dal R. U..

PI-1: Ja, R. U. je dal ustanovitveno pobudo...

VTP-2: Samo je pa zanimivo, da ga jaz tam ne vidim....se je distanciral od tega in mislim, da, jaz ne vem, špekuliram, da zaradi tega ker stvari se niso odvijale tako kot je on kot ustanovitelj, pobudnik...

PI-2: On je pobudnik, ni ustanovitelj..

VTP-2: ...ker se zadeve niso usmerjale v tiso smer kot je on kot človek, podjetnik, ki prihaja iz prakse ker po moje mi si želimo da nam podjetniki preko PI-2, preko neke institucije, prenašajo znanje novim podjetnikom. Mislim, da je tak prenos znanja najbolj aktualen. Zdaj akademiki prenašajo znanje akademikom, praktiki pa iz prakse v prakso...in mislim da se takrat zadeva ni razvijala v takšno smer kot je on mislil, in zadeva je pač padla v vodo. Zakaj pa se ni to delalo na tak način, verjetno zaradi tega ker so bili interesi politike spet drugačni kot njegovi. Ne vem, no po mojem mnenju se je to zgodilo. Pobuda je bila ta prava. Zdaj kaj je pa potem ratalo iz tega, je pa potem neka kvazi PI-2, ki pač tudi on sam ima probleme s preživljanjem.

PI-2: Problem je tudi v samih kadrih, ki delamo v PI-2. Pač, ne more imeti treh zaposlenih plus polovico direktorja. Od tega je treba vedeti, da ti ljudje večinoma niso...jim ponudijo manjšo plačo, tako da zaradi tega niso to najboljši kar bi lahko bili podjetnikom ali pa nudili prenos znanja in tehnologij iz univerze v podjetja. Potem je lahko še problem sodelovanja med univerzo in PI-2, in posledično potem je polno teh problemov...pač nekdo bi moral priti in udarit po mizi in rečt tako bo, in potem bi vsak od nas tako delal. Ne vem, če je to mogoče, najbrž ne.

PI-1: Je pa tako, več kot bo primerov dobrih praks, računalniška podjetja, R. U., Bia-separations...in taki, več bo tudi še drugih podobnih podjetij, ki tudi bodo sledila ampak to je proces. Mi smo v tem podjetniškem procesu od leta 1990 naprej, po osamosvojitvi nekako, kjer so tekli nekateri procesi nekoliko drugače kot so v Domžalah tekli in so malček bolj naprej s to miselnostjo podjetništva. Ni dolgo tega kar sem rekel na eni

stranki, kaj pa če bi ustanovili radio recimo. Ta stranka, pa bi propagando vršila po Sloveniji, podobno kot recimo Radio Ognjišče ima cerkev ima radio in to kulturo širi med ljudmi. Zakaj ne bi bila ena radijska postaja, ki bi samo o podjetništvu govorila, recimo primeri dobrih praks, razpisi in tako naprej. Saj nas je veliko, ki se s tem ukvarjamo in širimo to, ne. Zakaj ne. Bolj ko je ta ideja razširjena med prebivalci, dijaki, študenti...več bo teh podjetij nastajalo, kakor imamo te primere v Ameriki, ko že dijaki ali pa študentje se dobro spoznajo med sabo, nastane zaupanje med njimi in naredijo podjetje. Taka podjetja, se je pokazalo da so tudi precej uspešna. Samo to je proces, čez noč se te zadeve ne bodo zgodile v našem okolju ker tukaj Primorci smo še precej drugačni kakor so v centralni Sloveniji ljudje, morda zaradi naše zgodovine pretekle, ne, ko smo bili vedno pod neko...čeprav bi z druge strani morali biti še bolj agresivni, ker smo blizu meje in blizu enega najbolj razvitih delov sveta.

VTP-2: Jaz optimističen sem samo v celem pesimizmu goriške občine, da firme bodo že nastajale, ker ena študija ki sem jo bral, da je velika korelacija med tem ko gre gospodarstvu slabo in številom novih podjetij. Skratka, ko druge večje firme propadejo, nastanejo mala nova podjetja. In seveda kakšna je podpora. Eno je podpora kar se tiče davkarije, drugo pa kar se tiče institucij. Tako da, firme bodo že nastajale samo kdo bo pa te firme ustanavljal pri nas. Zdaj če to lahko eni bivši krupjeji, ne vem kaj se bo iz tega zgodilo, pa nočem nič slabega o njih rečt, ki so bili trideset let navajeni delat...pa ne vem če se jim lahko zdaj čez noč rodi nek podjetniški duh ali pa kakorkoli. Tisto pa zagotovo mora biti neka vzgoja.

M1: Ima še kdo kakšno misel glede prihodnosti te regije...

VTP-1: Ja, jaz bom spet malo kritičen, ne, samo vidim luč na koncu tunela, na...

M1: To se lepo sliši...

VTP-1: Če se neha lokalna oblast sprenevedat in razlagat Hit, Hit in Hit moramo rešit...to je brez veze....če se ozre malo po firmah okoli, kjer imamo dosti več zaposlenih

kot Hit, skupaj, ne. Potem bi se lahko naredilo že par korakov...že take banalne stvari kot je širokopasovno omrežje do katerega občina nima nobenega posluha in ker so sredstva, ne, da bi povečali te bele lise...to zahteva nekaj uradniškega napora in je lahko velikanska pridobitev za cel Čepovan, Banjšice celo Trnovsko planoto, kjer vsaka hiša dobi optični kabel z gigabitno povezavo. Ker niste tehniki, mogoče to ne pomeni dosti...ma to pomeni kar na enkrat mnogo hiš, ki so na voljo računalniškim firmam po celi Sloveniji in ki lahko mirno živijo v Čepovanu in so na broadbandu in delajo zate, zame...in to je brezplačno. To je za občino strošek nič. Treba je nekaj napora, ma nihče se noče tega lotiti. Malo lobiranja. Eno leto in pol. Lahko so se danes lotili, lahko se bodo jutri lotili, ne vem. Recimo to je tak primer. Občina se mora konec koncev odločiti kaj hoče imeti. Tle ima neka zemljišča, ta travnik gledam že dvajset let, vedno nekaj razlagajo kaj bo tle in sodišče in Hit in nič. In nič ni. Druge parcele, od Mebla naprej, ki životarijo, samevajo....naj se odločijo. 10.000 metrov namenimo za visokotehnološki center. Naj se odločijo in soinvestitorje zberemo in kar naenkrat, ne samo mi, ki smo lokalci bom tukaj zraven, bo to nek nov center znanja, ki bo tudi marsikateri drugi investitor rekel, evo, tle se splača. Naredimo tle, kupimo 200 kvadratov in naredimo. Se ve kaj mora biti noter, visokotehnološko, mogoče celo v povezavi z nekim campusom. Jaz špekuliram ker ne poznam. Drugič, občina se mora odločiti ali bo flikala ceste vekomaj in porabljala denar za najdražje pločnike v Evropi, ali bo vse razdala za neke prčkarije ki jih noben ne vidi, ali se bo nekaj lotila delat. Zdaj imamo bazena že ne vem koliko časa, dobro, se mu odrečem še za naslednjih pet let. Moji otroci plavajo iz drugih razlogov, ne iz tega. Se pravi, če občina reče tri procente svojega proračuna bom namenjala za razvoj, za projekte za razvoj visokotehnoloških firm, bo to bistveno pomenilo. Tri procente ni nič, a v resnici je enormno dosti, ko se prideš ti pogovarjat. Ta ista občina je isto leto odkrila, da je VTP-1 perspektivna firma, isto leto ko je Mip-u dala 200 milijonov tolarjev slovenskih, isto leto mi nismo mogli dobiti subvencioniranega posojila za nakup poslovnih prostorov v industrijski coni, ker je odkrila, ta administracija na občini, da je ime VTP-1 v polletju izgubo in da zato ni dobra firma. Noben ni prišel pogledat, ali so to inženirji, ali delamo za Arabce ali delamo za vlado in kdaj dobimo denar...isti teden so dali Mip-u denar kot izjemno perspektivni firmi...Se pravi, to je treba po mojem mnenju zamenjat...kje je že občina....treba zamenjat v glavah teh...jih je treba poslat na tečaje ljudi, te ki so stari in

jih ne morejo več odpustit, nekatere bi bilo fajn, ampak treba jih je poslat na tečaje od česa bo pravzaprav živela ta regija. Samo to mora odločit najvišji vrh neke lokalne politike. In ta denar se ne sme dajat tako, a 10.000 Evrov. Če dajo meni in njemu 10.000 Evrov, si kupimo vsak ne vem....deset je lih premalo da bi si kaj kupil....

VTP-2: Računalnik (smeh)..

VTP-1: Jih porabimo, ne. Ena žurka, pa ni niti za mesečne stroške... ja, kupimo tri računalnike pa je to, to. Če pa 10.000 Evrov porabijo za to, da skupaj skvačkamo en dober projekt, ki ga prijavijo na Interreg ali pa ne vem kam, kjer bomo dobili vsi mi 2 milijona Evrov...to je zmagala občina potem. Če teh 10.000 Evrov da za ne vem kot bančno garancijo za neko društvo, ki se bo prijavilo na nek razpis, kjer bo dobila 100.000 Evrov ker društva ne morejo se javljat na razpise ker nimajo lastnih sredstev morajo dati garancijo in potem vrnejo...če to založijo občine, bodo društva kar naenkrat dobila denar in bodo ta društva spet naročala tudi visokotehnološke izdelke. In vemo, da je absorpcijska sposobnost Slovenije katastrofalna in v Gorici je pa še nižje od povprečja slovenskega. Ker se ne stimulira projektov. Tudi če mi dobimo projekt za 10 milijonov Evrov, da bomo zgradili center znanja, ga nimamo kje v Gorici. Ni niti ene parcele primerne za kaj takega. Se pravi, nekdo ni razmišljal zadnjih dvajset let. V Ajdovščini so razmišljali. So prvoklasno zemljo, polja spremenili v zazidalno parcelo. Je trajalo, ne, mat le traja neskončno. Se pravi to so te stvari projektov je mnogo, denarja je mnogo, Slovenija počrpa 40% od tistih milijonov Evrov koliko jih že ima...40% ne, Portugalska jih načrpa 140%...zdaj kdo je idiot tle....že Slovenija sama je neumna...Če bi bila regija na lokalni ravni, bi imeli še večjo nekompetenco in nespretnost in neambicioznost. Neambicioznost, a toliko, ne, daj bomo rajši dali društvom, vsakemu po toliko Evrov. Tako kot je neambiciozno da je PI-1 zdaj izžrebala za svetovanje v okviru tega denarja...to je zame neambiciozno...

PI-1: Saj boste delali...

VTP-1: 600 Evrov, ma daj...to je birokracija ki jo moraš izpolnit. To hočem rečt. Ambicioznost in zakaj bi regije bile bolj ambiciozne, razen če pride deset takih tipov gor, R.U.-ev...,a takih ne dobiš. Jaz sem žal danes malo tako...ampak to so moji pogledi. Saj so možnosti, ta regija lahko dobi 100 milijonov Evrov iz Evrope v petih letih. 100 milijonov Evrov spremeni stvar. Bistveno spremeni, lahko privabiš kadre....niso problem, če mu jaz lahko ponudim dvesto Evrov več kakor v Ljublani in če mu ponudiš zraven še vrstno hiško tle, ma...mamo vse.

PI-1: Jaz bi samo še nekaj ker smo prišli do konca, da bi nam to poslali v pregled kot ste omenili, da vam damo elektronske naslove...